

ชื่อวิทยานิพนธ์ ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพ
อิสระในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลศกกิจพิทยาคม จังหวัดราชบุรี

ผู้วิจัย นางกานติมา ศรีทิพย์ **ปริญญา** ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การแนะแนว)

อาจารย์ที่ปรึกษา (1) รองศาสตราจารย์ ดร.รัญจวน คำวชิรพิทักษ์ (2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์
ดร.วรรณุช แหยมแสง **ปีการศึกษา** 2546

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น
ของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ และ(2) เปรียบเทียบ
ความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนกลุ่มทดลองและนักเรียนกลุ่มควบคุม ภายหลังจาก
ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลศกกิจ -
พิทยาคม จังหวัดราชบุรี ที่มีคะแนนต่ำจากการทำแบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น
จำนวน 30 คน แล้วจับคู่นักเรียนที่มีคะแนน ก่อนการทดลองเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน แบ่งเป็นกลุ่ม
ทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดความสนใจอาชีพอิสระใน
ท้องถิ่น มีค่าความเที่ยง 0.78 สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ
ค่าที

ผลการวิจัยพบว่า (1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ มีความ
สนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และ(2) ภายหลังจากใช้ชุด
กิจกรรมแนะแนวอาชีพ นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่านักเรียน
กลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ การแนะแนวอาชีพ ความสนใจ อาชีพอิสระในท้องถิ่น มัธยมศึกษา

Thesis title: THE EFFECTS OF A CAREER GUIDANCE ACTIVITY PACKAGE ON THE INTEREST TOWARDS SELF – EMPLOYMENT IN THE LOCALITY OF MATHAYOM SUKSA III STUDENTS IN KRABYAI WONGKUSOLKITPITTAYAKOM SCHOOL, RATCHABURI PROVINCE

Researcher: Mrs.Kantima Srithip; **Degree:** Master of Education (Guidance);

Thesis advisors: (1) Dr.Ranchuan Kamwachirapitak, Associate Professor;

(2) Dr.Woranuch Yamsaeng, Assistant Professor; **Academic year:** 2003

ABSTRACT

The objectives of this research were to (1) compare the interest towards self-employment in the locality of students in the experimental group before and after using a career guidance activity package; and (2) compare the interest towards self-employment in the locality of students in the experimental group and control group after using the career guidance activity package.

The sample consisted of 30 Mathayom Suksa III students of Krabyai Wongkusolkitpittayakom School in Ratchaburi province who had low scores on the Test of Interest towards Self-Employment in the Locality. The sample was divided into the experimental and control group by using the matched pairs technique. There were 15 students in each group. The data were collected by using the Test of Interest towards Self-Employment in the Locality with reliability of 0.78. Statistical procedures for data analysis were the mean, standard deviation, and t-test.

The findings were (1) the interest towards self-employment in the locality of the students in the experimental group increased significantly at the level of .01 after using the career guidance activity package; and (2) the interest towards self-employment in the locality of the students in the experimental group was significantly higher than that of the students in the control group at the level of .01 after using the career guidance activity package.

Keywords : Career guidance, Interest, Local self-employment, Secondary education

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณา ดูแลเอาใจใส่อย่างดียิ่งของ รศ.ดร.วิญจวน คำวชิรพิทักษ์ อาจารย์ที่ปรึกษา และ ผศ.ดร. วรนุช แหยมแสง อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม และคณาจารย์แขนงวิชาการแนะแนว สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ทุกท่าน ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะ แนวคิด มาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่งจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบคุณ ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 5 ท่านที่กรุณา ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ และให้คำชี้แนะที่เป็นประโยชน์เป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณ ท่านผู้อำนวยการ เพื่อน ๆ ครู ที่เป็นกำลังใจช่วยเหลืออำนวยความสะดวก และขอขอบใจนักเรียนโรงเรียนกรับใหญ่วงศ์กุลกิจพิทยาคม ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูล

ขอขอบคุณเพื่อน ๆ แขนงวิชาการแนะแนว ที่คอยช่วยเหลือและเป็นกำลังใจ แบ่งปันข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในการทำวิจัย

ขอขอบคุณ อาจารย์ฉำรง ศรีทิพย์ ผู้คอยสนับสนุน และ เป็นกำลังใจ แก่ผู้วิจัย

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่คุณพ่อ คุณแม่ ผู้อบรมสั่งสอนให้ผู้วิจัยเป็นคนใฝ่รู้ใฝ่เรียน ตลอดจนครู อาจารย์ ทุกท่านที่ให้ความรู้ ความรัก ความเมตตา แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

นางกานติมา ศรีทิพย์

กรกฎาคม 2547

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
ข้อจำกัดในการวิจัย.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ.....	10
ทฤษฎีการเลือกอาชีพ.....	14
เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจอาชีพอิสระ.....	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระ.....	32
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
ประเภทและแบบการวิจัย.....	37
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	45
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	46
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	46
การเสนอผลการวิจัย.....	46

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	50
สรุปการวิจัย	50
อภิปรายผล.....	52
ข้อเสนอแนะ	54
บรรณานุกรม	56
ภาคผนวก.....	61
ก ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย	62
ข สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
ค สูตรที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ.....	67
ง แบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น	69
จ ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระ.....	73
ประวัติผู้วิจัย	150

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 3.1	ตารางค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดความสนใจ อาชีพอิสระในท้องถิ่น.....	41
ตารางที่ 3.2	เปรียบเทียบชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระในท้องถิ่น และชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมปกติ.....	43
ตารางที่ 3.3	คะแนนความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นก่อนการทดลองของ นักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม.....	44
ตารางที่ 4.1	ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสนใจอาชีพอิสระ ในท้องถิ่นของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง.....	47
ตารางที่ 4.2	เปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม	48
ตารางที่ 4.3	เปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น ของกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง	48
ตารางที่ 4.4	เปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นระหว่าง กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง	49

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การแนะแนวอาชีพเป็นกระบวนการช่วยเหลือบุคคลให้มีอาชีพที่เหมาะสมและประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพตามความต้องการ ดังนั้นกระบวนการแนะแนวอาชีพจึงเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และต้องใช้เวลา โดยจะต้องเริ่มตั้งแต่ช่วยให้บุคคลพิจารณาตนตามวัยในด้านต่าง ๆ เช่น ความสนใจ ความถนัด ความสามารถ บุคลิกภาพที่สอดคล้องกับอาชีพ และเจตคติที่มีต่ออาชีพ เพื่อประมวลผลข้อมูลมาใช้ในการตัดสินใจเลือกอาชีพ การเตรียมตัวเพื่อประกอบอาชีพเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าและประสบความสำเร็จ

ในการที่จะช่วยให้บุคคลได้รู้จักและเข้าใจตนเองในด้านความสนใจ ความถนัด ความสามารถ บุคลิกภาพที่สอดคล้องกับอาชีพ เจตคติ และค่านิยมในอาชีพรวมทั้งรายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับโลกของงานอาชีพนั้น นักแนะแนวควรจะเรียนรู้ที่จะสร้าง หรือพัฒนาเครื่องมือแนะแนวด้านอาชีพ มาใช้ในการรวบรวมข้อมูลด้านอาชีพของผู้รับบริการอย่างหลากหลายวิธีที่เหมาะสม เพื่อนำข้อมูลเหล่านั้นมาประกอบการให้บริการแนะแนวด้านอาชีพได้อย่างครอบคลุม

การศึกษาเพื่ออาชีพคือกระบวนการและวิธีการพัฒนาทรัพยากรบุคคลอันถือเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งต่อการพัฒนาประเทศให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถออกไปประกอบอาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการศึกษาเพื่ออาชีพจึงเป็นการศึกษาต่อเนื่องที่สอดแทรกอยู่ในการศึกษาทุกระดับ ถ้าการศึกษาเพื่ออาชีพเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพปัญหาการว่างงานย่อมลดลง นับแต่อดีตจนถึงปัจจุบันการศึกษาเพื่ออาชีพยังปลูกฝังให้คนเป็นคนขององค์กรโดยมุ่งออกไปประกอบอาชีพรับจ้างหรือรับราชการมากกว่าที่จะมุ่งให้คนหันมาสร้างงานเอง ซึ่งถือเป็นการพัฒนาทรัพยากรบุคคลที่ไม่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของเศรษฐกิจและสังคมไทยในปัจจุบัน

รัฐบาลปัจจุบันได้ประกาศนโยบายด้านการศึกษาที่จะปฏิรูปการศึกษาตามเจตนารมณ์แห่งรัฐธรรมนูญและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เพื่อพัฒนาสังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ อันเป็นเงื่อนไขไปสู่ระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ ให้คนไทยทั้งปวงได้รับโอกาสเท่าเทียมกันที่จะเรียนรู้และฝึกอบรมได้ตลอดชีวิต และมีปัญญา เป็นทุนไว้สร้างงานและสร้างรายได้ และนำประเทศให้รอดพ้นวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม โดยยึดหลัก **การศึกษาสร้างชาติ สร้างคน และสร้างงาน** รวมทั้งสิ้น 12 ข้อด้วยกัน โดยเฉพาะ (ข้อ 10) ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีวินัย รักงาน และทำงานเป็น (ข้อ 11) ให้โอกาสแก่ผู้สำเร็จการศึกษาระดับมัธยมศึกษา ผู้ว่างงาน ได้ฝึกอาชีพอย่างน้อย 1 อาชีพ พร้อมทั้งส่งเสริมให้เป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระได้ (คำแถลงนโยบาย ของคณะรัฐมนตรี พ้นตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร นายกรัฐมนตรี, 2544: 20 - 21)

โรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลายโดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม ความรู้ ความสามารถและทักษะต่อจากระดับประถมศึกษา ค้นพบความต้องการ ความสนใจ ความถนัดของตนเอง ทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ศึกษาตามความถนัด และความสนใจ เพื่อเป็นพื้นฐานการศึกษาต่อหรือการประกอบกิจการและอาชีพที่ตนถนัด ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและทักษะทางสังคมที่จำเป็นสำหรับการประกอบอาชีพ และการอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างสันติสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2535: 12-13) สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (กระทรวงศึกษาธิการ 2542: 5-6)

ในการพัฒนาผู้เรียนโดยถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด สามารถพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ ท่ามกลางสภาพของสังคมในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งทางด้านเศรษฐกิจและสังคมทำให้มีผลกระทบทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อการดำเนินชีวิตผู้เรียน ซึ่งหากผู้เรียนไม่รู้จักตนเอง และสภาพแวดล้อมไม่ดีพอและไม่อาจปรับตัวได้ อาจก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ตามมา สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการแนะแนวโดยใช้กระบวนการทางจิตวิทยาและการแนะแนวเป็นกลไกสำคัญ มุ่งเน้นการดำเนินการแนะแนวเชิงรุก เป็นการดำเนินการแนะแนวมิติใหม่ ที่มุ่งส่งเสริม พัฒนาและสร้างภูมิคุ้มกันที่มั่นคงแก่ผู้เรียน มีระบบการแนะแนวที่สามารถ

ดำเนินการช่วยเหลือ ป้องกัน และส่งเสริมพัฒนาผู้เรียน โดยมีขอบข่ายการดำเนินงานที่ครอบคลุมทั้ง 3 ด้าน คือ การแนะแนวการศึกษา การแนะแนวอาชีพ และการแนะแนวด้านส่วนตัวและสังคมหรือการแนะแนวเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ นอกจากนี้แล้วการการพัฒนาผู้เรียนด้วยกระบวนการแนะแนวยังเป็นกลไกสำคัญในการ สร้างคน สร้างงาน และสร้างชาติ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล

ปัจจุบันแม้ว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศจะเพิ่มสูงขึ้นโครงการต่าง ๆ เกิดขึ้นหลายโครงการ ทำให้มีตำแหน่งงานว่างเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังไม่สามารถรองรับกำลังแรงงานซึ่งเพิ่มขึ้นในแต่ละปีได้ อีกทั้งการเป็นลูกจ้าง ข้าราชการและพนักงานในหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่หน่วยงานนั้น ๆ ต้องการ เช่น คุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์หรือเป็นแรงงานที่มีทักษะ เป็นต้น คุณสมบัติเหล่านี้ได้กลายมาเป็นข้อจำกัดที่ปิดกั้นโอกาสของคนอีกหลายกลุ่ม ไม่สามารถเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ โดยเฉพาะภาครัฐได้กำหนดอัตราเพิ่มของข้าราชการไว้เพียง 2 % นั้นย่อมหมายถึงโอกาสในการเป็นข้าราชการน้อยมาก ดังนั้น การประกอบอาชีพอิสระจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง สำหรับ ผู้ว่างงาน แรงงานที่กลับจากการทำงานต่างประเทศ เยาวชนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานใหม่ กลุ่มคนด้อยโอกาสต่างๆ ควรจะหันมาสนใจการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นการประกอบอาชีพส่วนตัว บริหารด้วยตนเอง เป็นทั้งเจ้านายและลูกน้องในขณะเดียวกัน และการมีกำไรหรือขาดทุนขึ้นอยู่กับการบริหารของตนเอง นอกจากนี้ การประกอบอาชีพอิสระยังไม่มีข้อจำกัดในด้านวุฒิการศึกษา หากแต่เป็นการเปิดโอกาสให้กับทุกคนสามารถประกอบอาชีพได้ตามความสามารถและความสนใจของตนเอง

เนื่องจากแผนพัฒนาการแนะแนวของกระทรวงศึกษาธิการ ได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับการส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่น ดังนั้นการจัดบริการแนะแนวในโรงเรียนจึงจำเป็นต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพทรัพยากร เศรษฐกิจและสังคมในถิ่นที่ตั้งของโรงเรียนนั้น ๆ

ในการจัดบริการแนะแนวอาชีพเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอาชีพให้แก่แก่นักเรียนนั้น หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2527: 9-10) เสนอว่าอาจกระทำได้ในสองลักษณะ คือ ลักษณะการแก้ปัญหา หรือการกระตุ้นเพื่อให้เกิดความสนใจ อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองลักษณะ เมื่อพิจารณาถึงสาเหตุของการเกิดความสนใจ คมเพชร ฉัตรศุภกุล (ม.ป.ป.: 2) กล่าวว่าไม่สามารถตอบได้อย่างชัดเจนถึงการเกิดความสนใจของบุคคล แต่นักแนะแนวมีความเห็นสอดคล้องกันว่า ความสนใจของบุคคลนั้นขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ ซึ่งตรงกับ Roe (อ้างถึงใน วชิรี ทรัพย์มี 2522: 128) ที่กล่าวว่า ประสบการณ์ของบุคคลจะมี

อิทธิพลต่อทัศนคติ ความสามารถ ความสนใจ ฉะนั้นวิธีการกระตุ้นความสนใจในอาชีพวิธีหนึ่งก็คือการให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับอาชีพโดยวิธีการต่าง ๆ เพื่อให้นักเรียนได้มีประสบการณ์เกี่ยวกับอาชีพอันจะทำให้เกิดความสนใจในอาชีพนั่นเอง

จากทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ ของซูเปอร์ (Super, 1957; อ้างถึงใน นิตยาธรรมพันธุ์ 2523) กล่าวถึงกระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามช่วงชีวิตของบุคคล การพัฒนาความสนใจอาชีพของบุคคลเริ่มเมื่ออายุ 11-12 ปี แต่เป็นความสนใจที่อยู่บนพื้นฐานของความชอบและไม่ชอบ ในช่วงอายุ 15 – 17 ปี เป็นขั้นการสำรวจ ในระยะทดลองเลือกอาชีพ โดยอาศัยเหตุผลหลายประการ เช่น ความต้องการ ความถนัด และความสนใจแต่ยังไม่ตัดสินใจเลือกอาชีพที่แน่นอน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะทดลองใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มุ่งให้ข้อเสนอแนะด้านอาชีพ เพื่อเพิ่มความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นให้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นช่วงวัยที่มีอายุ 15-17 ปี อันจะช่วยให้ นักเรียนได้เห็นแนวทางในการเลือกอาชีพกว้างขวางขึ้นโดยเฉพาะอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียน ซึ่งจะช่วยให้ นักเรียนสามารถประกอบอาชีพที่สุจริตและมีรายได้อยู่ในท้องถิ่นของตนเอง ไม่ต้องอพยพเข้าไปอยู่ตามเมืองใหญ่ เป็นการลดปัญหาการว่างงานลงได้อีกทางหนึ่ง

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อเปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

2.2 เพื่อเปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

3. สมมติฐานของการวิจัย

3.1 หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

3.2 หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุม

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ ศึกษากลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วัดก่อนและหลังการทดลอง (Matched –Pair Control Group Pretest – Posttest Design)

4.1 ประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลศึกษาพิทยาคม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี จำนวน 150 คน

4.2 กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักเรียนที่มีคะแนนความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นอยู่ในระดับต่ำในลำดับที่ 121 ลงมา จากประชากร 150 คน จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน และกลุ่มควบคุม 15 คน

4.3 ตัวแปรที่ศึกษา

4.3.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

4.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำและข้อความเฉพาะที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงขอให้นิยามศัพท์ต่าง ๆ ไว้ดังนี้

5.1 ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ หมายถึง เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียน กลุ่มทดลอง ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวอาชีพหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมาบูรณาการเข้าอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและขอบข่ายของการแนะแนวอาชีพ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา ด้านการรับรู้ การเข้าไปเกี่ยวข้อง และการเห็นคุณค่า ของอาชีพอิสระ แต่ละแผนกิจกรรมประกอบด้วยแนวคิดจุดมุ่งหมาย สื่อประกอบกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่สำคัญ 4 ขั้นตอน ดังนี้

5.1.1 **ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์** (Experiencing) นักเรียนจะได้ เล่นเกม ทำกิจกรรม ดูวีดิทัศน์ แสดงบทบาทสมมติ อ่านกรณีศึกษา ค้นคว้า ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับอาชีพอิสระ

5.1.2 **ขั้นสะท้อนกลับการรับรู้** (Reflecting) นักเรียนได้ แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พิจารณาเหตุผลจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในขั้นที่ 1

5.1.3 **ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต** (Generalizing) นักเรียนสรุปการเรียนรู้ อภิปราย สะท้อนกลับการรับรู้ ศึกษาเพิ่มเติม

5.1.4 **ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ (Applying)** นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้

5.2 อาชีพอิสระในท้องถิ่น หมายถึง อาชีพที่มีการประกอบกิจการในจังหวัดราชบุรีเป็นอาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของกิจการทั้งหมดหรือบางส่วน โดยไม่รับค่าจ้างจากผู้อื่นในลักษณะเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำ และรับผิดชอบต่อการดำเนินงานทั้งในส่วนกำไรหรือขาดทุน โดยอาจมีผู้ช่วยปฏิบัติงานหรือไม่มี ผลตอบแทนคือเงินกำไรจากการลงทุน แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ประเภทผู้ผลิต ประเภทผู้จำหน่าย และ ประเภทการบริการ

5.3 ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมปกติ หมายถึง เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้กับนักเรียน กลุ่มควบคุมโดยการดำเนินกิจกรรมผู้วิจัยจะแจกเอกสารความรู้ กรณีตัวอย่าง เกี่ยวกับผู้ประกอบอาชีพอิสระ ให้นักเรียนได้ศึกษา เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามเพิ่มเติมในประเด็นที่ไม่เข้าใจ ทำกิจกรรมตามที่กำหนดในใบงาน และให้นักเรียนร่วมกันสรุปสาระสำคัญที่ได้จากการเรียนรู้

5.4 ความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น หมายถึง ความรู้สึกพอใจที่มีต่ออาชีพอิสระในท้องถิ่นจังหวัดราชบุรี ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความปรารถนา ที่จะเลือกประกอบอาชีพเหล่านั้น ซึ่งสามารถวัดความสนใจได้จากองค์ประกอบต่อไปนี้

5.4.1 การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระในท้องถิ่น หมายถึง การที่นักเรียนรู้จักอาชีพอิสระในท้องถิ่นจังหวัดราชบุรี และสามารถบอกรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะงานของอาชีพอิสระนั้นได้

5.4.2 การเกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระในท้องถิ่น หมายถึงการที่นักเรียนพยายามที่จะเข้าไปมีความสัมพันธ์กับอาชีพอิสระในท้องถิ่นในลักษณะต่าง ๆ

5.4.3 การมองเห็นคุณค่าของอาชีพอิสระในท้องถิ่น หมายถึงการที่นักเรียนพูดหรือกระทำไปในลักษณะที่มีความชอบ เห็นความสำคัญ ของอาชีพอิสระในท้องถิ่น

5.5 นักเรียนที่มีคะแนนต่ำ หมายถึง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลศกลกิจพิทยาคม ปีการศึกษา 2546 จำนวน 150 คน ที่ทำแบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นแล้วได้คะแนนความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นต่ำอยู่ในลำดับที่ 121 ลงมา จำนวน 30 คน

6. ข้อจำกัดในการวิจัย

เนื่องจากผู้วิจัยได้กำหนดเวลาในการดำเนินการทดลองไว้ 3 สัปดาห์แต่นักเรียนในกลุ่มทดลองบางคนติดสอบปรับผลการเรียนทำให้ไม่สามารถดำเนินการทดลองได้ตามกำหนดเวลาจึงต้องดำเนินการทดลองกับกลุ่มควบคุมไปก่อน 1 สัปดาห์ ดังนั้นในการทดลองกลุ่มทดลองจึงใช้เวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 6 ครั้งรวม 12 ครั้ง และกลุ่มควบคุมใช้เวลา 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ครั้ง รวม 12 ครั้ง

แต่อย่างไรก็ดีในช่วงเวลาที่ทำการทดลองผู้วิจัยได้จัดสภาพการให้อยู่ภายใต้สภาพแวดล้อมเดียวกันเพื่อไม่ให้เกิดความแตกต่างในเรื่องของเวลาเข้ามาเกี่ยวข้อง

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 จะช่วยให้นักเรียนเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระกว้างขวางขึ้น อันจะมีผลทำให้การว่างงานลดลง

7.2 ผลของการวิจัยจะเป็นประโยชน์แก่ครูแนะแนวหรือผู้สนใจ ที่จะนำชุดกิจกรรมแนะแนวไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยเรื่อง “ ผลการใช้ชุดกิจกรรม
แนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุศลกิจพิทยาคม จังหวัดราชบุรี” ตามที่ผู้วิจัยได้ศึกษามา ผู้วิจัยขอเสนอ
ตามลำดับดังนี้

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ
2. ทฤษฎีการเลือกอาชีพ
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจอาชีพอิสระ
  - 3.1 ความหมายของความสนใจในอาชีพ
  - 3.2 โครงสร้างของความสนใจ
  - 3.3 สาเหตุที่ทำให้เกิดความสนใจ
  - 3.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ
    - 3.4.1 ความหมายของอาชีพอิสระ
    - 3.4.2 ประเภทของอาชีพอิสระ
    - 3.4.3 ประโยชน์ของการเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ
    - 3.4.4 คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ
    - 3.4.5 แนวทางการประกอบอาชีพอิสระ
    - 3.4.6 แหล่งเงินทุนและหน่วยงานที่สนับสนุนส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ(ด้านวัสดุอุปกรณ์)
    - 3.4.7 หน่วยงานที่สนับสนุนส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ(ด้านการฝึกอบรม)
    - 3.4.8 การเตรียมตัวเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ
    - 3.4.9 อาชีพอิสระในจังหวัดราชบุรี

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ
  - 4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ
    - 4.1.1 ความหมายของกิจกรรมแนะแนว
    - 4.1.2 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ
  - 4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

1. ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ

ทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพ ซุปเปอร์ (Super, 1957 ; อ้างถึงใน วันเพ็ญ นามตระการ 2538) กล่าวถึงความเชื่อพื้นฐานเบื้องต้นของทฤษฎีไว้ 12 ประการ คือ

1) ความแตกต่างระหว่างบุคคล (Individual Differences) เป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อการศึกษาด้านพัฒนาการทางอาชีพของบุคคล เพราะบุคคลย่อมแตกต่างกันทั้งในด้านความสามารถ ความสนใจและบุคลิกภาพ การเลือกอาชีพของบุคคลจึงคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วย

2) ความสามารถในตัวบุคคล (Multipotentiality) บุคคลแต่ละคนมีขีดความสามารถหรือลักษณะเฉพาะตัวของแต่ละบุคคล ซึ่งมีอิทธิพลต่อความสำเร็จในงานอย่างใดอย่างหนึ่ง การที่จะเปลี่ยนความสามารถของบุคคลนั้นกระทำได้ยาก ทั้งนี้เพราะบุคคลมีความสามารถเฉพาะตัวแตกต่างกัน

3) รูปแบบหรือแบบแผนความสามารถในอาชีพ (Occupational Ability Pattern) ลักษณะเฉพาะของอาชีพแต่ละอาชีพ จะมีรูปแบบของความสามารถที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละอาชีพ เช่น ความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพ มีความแตกต่างกันไป

4) การเลียนแบบและบทบาทของรูปแบบ (Identification and Role of Model) บุคคลส่วนมากจะเลียนแบบบิดามารดาหรือบุคคลอื่น ๆ ในด้านการประกอบอาชีพ เด็กก็จะสนใจอาชีพโดยการเลียนแบบจากอาชีพของผู้ใหญ่ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่า ผู้ใหญ่เป็นรูปแบบที่ดีให้แก่เด็ก

5) ความต่อเนื่องของการตัดสินใจ (Continuity of Adjustment) การที่บุคคลจะเลือกอาชีพอะไรนั้น การตัดสินใจต้องจัดให้เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่อง (Continuous Process) ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์ สิ่งแวดล้อมที่บุคคลอาศัยอยู่หรือทำงาน รวมทั้งด้านอัตมโนทัศน์ (Self Concept) ย่อมเปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและประสบการณ์ จากเหตุผลดังกล่าว การเลือกและการตัดสินใจจึงมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกัน

6) ช่วงชีวิต (Life Stage) กระบวนการเลือกอาชีพเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามชีวิตของบุคคล ซึ่งแบ่งออกเป็นขั้น ๆ ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการเจริญเติบโต (Growth Stage) ขั้นนี้อยู่ในช่วง ตั้งแต่เกิดจนถึงอายุ 14 ปี พัฒนาการระยะนี้ โดยทั่วไปเป็นการพัฒนาความรู้สึกนึกคิด เกี่ยวกับตนเอง

ความสามารถ เจตคติ ความสนใจ และความต้องการ ระยะการเจริญเติบโตแบ่งออกได้ 4 ระยะ คือ

ระยะที่ 1 ระยะเด็กไม่มีความสนใจในอาชีพ (Provocational Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงตั้งแต่แรกเกิดจนถึงอายุ 3 ปี เด็กจะมีพัฒนาการทางด้านร่างกายอย่างรวดเร็ว

ระยะที่ 2 ระยะจินตนาการด้านอาชีพ (Fantasy Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วง 4 – 10 ปี เด็กจะมีจินตนาการด้านอาชีพตามความเพ้อฝันของตนเอง

ระยะที่ 3 ระยะสนใจในอาชีพ (Interest Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วง 11 – 12 ปี เด็กจะมีความสนใจอาชีพมากขึ้น ความสนใจนี้อยู่บนรากฐานของความชอบและไม่ชอบ

ระยะที่ 4 ระยะพิจารณาความสามารถ (Capacity Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วง 13 – 14 ปี เด็กจะให้ความสำคัญต่อความสามารถของตนเป็นพื้นฐานในการพิจารณาเกี่ยวกับอาชีพ

ขั้นที่ 2 ขั้นการสำรวจ (Exploration Stage) ขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 15 – 24 ปี ในระยะนี้บุคคลจะสำรวจตัวเองและสำรวจอาชีพ เพื่อแสวงหาข้อมูลและสิ่งสมประสงค์ต่าง ๆ ซึ่งได้จากกิจกรรมในโรงเรียนและการทำงานพิเศษ ระยะของการสำรวจแบ่งออกเป็นระยะย่อย ๆ 3 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ระยะทดลองเลือกอาชีพ (Tentative Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วง อายุ 15 – 17 ปี เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาอาชีพและทดลองเลือกอาชีพ โดยอาศัยเหตุผลหลายประการ เช่น ความต้องการ ความถนัด ความสนใจ และ ความสามารถ แต่ยังไม่ตัดสินใจเลือกอาชีพที่แน่นอน

ระยะที่ 2 ระยะหัวเลี้ยวหัวต่อของพัฒนาการด้านอาชีพ (Transition Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 18 – 21 ปี เป็นระยะที่บุคคลพิจารณาเลือกอาชีพจากปัจจัยต่าง ๆ ตามสภาพความเป็นจริง เช่น โอกาสที่จะได้รับการศึกษา โอกาสที่จะได้รับการประกอบอาชีพนั้น

ระยะที่ 3 ระยะทดลองปฏิบัติงาน (Uncommitted Trial Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วง 22 – 24 ปี เป็นระยะที่บุคคลตัดสินใจทดลองปฏิบัติงาน

ขั้นที่ 3 ขั้นเริ่มต้นประกอบอาชีพ (Establishment Stage) ขั้นนี้อยู่ในช่วง 25-44 ปี ในระยะนี้บุคคลเริ่มทำงานถาวรเมื่อได้งานที่เหมาะสม แต่ถ้าบุคคลยังไม่ได้งานที่

เหมาะสมหรืองานที่พอใจก็อาจมีการเปลี่ยนแปลงในระยะต้น ๆ ระยะทดลองปฏิบัติงานแบ่งออกเป็นระยะย่อย ๆ 2 ระยะคือ

ระยะที่ 1 ระยะทดลองประกอบอาชีพ (Committed Trail Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 25 – 30 ปี เป็นระยะที่บุคคลได้ตัดสินใจประกอบอาชีพอย่างใดอย่างหนึ่งแล้ว แต่ถ้าอาชีพนั้นยังไม่มีที่เหมาะสมหรือยังไม่พอใจ อาจมีการเปลี่ยนแปลงอาชีพใหม่ได้

ระยะที่ 2 ระยะอาชีพถาวร (Stabilization Substage) ระยะนี้อยู่ในช่วงอายุ 31 – 44 ปี เป็นระยะที่บุคคลพบกับอาชีพที่เหมาะสมกับตนเอง เริ่มตั้งใจทำงานเพื่อความมั่นคงในอาชีพ

ขั้นที่ 4 ขั้นรักษาความมั่นคงในอาชีพ (Maintenance Stage) ขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุ 45 – 65 ปี ในระยะนี้บุคคลจะขยันขันแข็งในการประกอบอาชีพและหาความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ

ขั้นที่ 5 ขั้นเสื่อมถอย (Decline Stage) ขั้นนี้อยู่ในช่วงอายุตั้งแต่ 65 ปีขึ้นไป ประสิทธิภาพในการประกอบอาชีพของบุคคลจะลดลง เนื่องจากความชราของบุคคลและจะเลิกประกอบอาชีพไปในที่สุด

7) รูปแบบหรือแบบแผนในการประกอบอาชีพ (Career Pattern) รูปแบบของอาชีพขึ้นอยู่กับระดับสังคม เศรษฐกิจ และโอกาส ซึ่งรูปแบบอาชีพนี้ได้แก่ ระดับความสูงต่ำของอาชีพ ความถี่ในการเปลี่ยนงาน อาชีพบางอย่างเปลี่ยนงานบ่อย แต่อาชีพบางอย่างไม่ต้องเปลี่ยนงานบ่อย

8) การพัฒนาอาชีพควรได้รับการแนะแนว (Career Development can be guided) ในเรื่องอาชีพควรได้รับการแนะแนวที่ถูกต้อง เพื่อให้เกิดการพัฒนาอาชีพอย่างเหมาะสม โดยอาจจะได้ทดลองฝึกบ้างตามโอกาสอันควร

9) การพัฒนาอาชีพเป็นผลมาจากการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม อันจะทำให้บุคคลเข้าใจตนเอง รู้จักความสนใจ ความถนัดและความสามารถของตนเอง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลสามารถประเมินความสามารถของตนเองกับโอกาสที่สามารถเป็นไปได้จริง

10) ความไม่คงที่ของรูปแบบอาชีพ (The Dynamic of Career Pattern) รูปแบบอาชีพขึ้นอยู่กับระดับของสังคม เศรษฐกิจของบิดามารดา สติปัญญา ความสามารถและความสนใจของบุคคลจะไม่คงที่ เช่นเดียวกับพัฒนาการของบุคคลตามช่วงชีวิต ซึ่งระหว่างช่วงของการเจริญเติบโตและระยะต้นของช่วงการสำรวจของบุคคลจะมีความเข้าใจเพียงเล็กน้อยต่อ

กระบวนการพัฒนาอาชีพ แต่ความเข้าใจอันเล็กน้อยนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับกระบวนการนี้ ในช่วงหลังของขั้นการเจริญเติบโต ขั้นการสร้างหลักฐาน และขั้นของชีวิตที่มั่นคง

11) ความพอใจในงานขึ้นอยู่กับความแตกต่างระหว่างบุคคล ตำแหน่งและบทบาทของบุคคล บุคคลจะพึงพอใจในงานถ้างานนั้นเหมาะสมกับวิถีชีวิต ความสามารถและการได้สวมบทบาทตามที่บุคคลนั้นต้องการ ซึ่งระดับความพอใจขึ้นอยู่กับระดับของการพัฒนาอัตมโนทัศน์ของบุคคล

12) งานคือวิถีทางของชีวิต (Work is Way of Life) นั่นคืองานเป็นวิถีทางแห่งชีวิตของบุคคล การที่บุคคลจะพึงพอใจในงานและพึงพอใจในวิถีชีวิตของตนเองนั้นขึ้นอยู่กับการที่บุคคลค้นพบวิถีทางที่ใช้แสดงความสามารถ ความสนใจ บุคลิกภาพและค่านิยมของบุคคลนั้น และสามารถกระทำได้ตามบทบาทที่บุคคลนั้นได้เลือกแล้ว

สำเนา ขจรศิลป์ (2529) ได้สรุปสาระทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์ (Super, 1957) ไว้ดังนี้

- 1) พัฒนาการด้านอาชีพ เป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันตลอดไปและโดยทั่วไปแล้ว จะไม่มีการย้อนกลับ
- 2) พัฒนาการด้านอาชีพ เป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนและสามารถที่จะทำนายได้
- 3) พัฒนาการด้านอาชีพ เป็นกระบวนการที่ดำเนินไปตลอดเวลา
- 4) ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองของบุคคลเริ่มขึ้นตั้งแต่ก่อนวัยรุ่น จะชัดเจนขึ้นเมื่อเข้าสู่วัยรุ่น และจะมีผลต่อพัฒนาการด้านอาชีพในวัยรุ่น
- 5) บุคคลจะมองเห็นสภาพความเป็นจริงที่เกี่ยวกับการเลือกอาชีพมากขึ้น เมื่ออายุมากขึ้น
- 6) ความสัมพันธ์และอาชีพของบิดา มารดา มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพของบุตร
- 7) ความเจริญก้าวหน้าในการประกอบอาชีพของบุคคล มีความสัมพันธ์กับสติปัญญาสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของบิดา มารดา ความต้องการ ค่านิยม ความสนใจ ทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล
- 8) แขนงอาชีพที่บุคคลเลือกเกี่ยวข้องกับความสนใจ ค่านิยม ความต้องการอิทธิพลของบิดามารดาหรือผู้ปกครอง ทรัพยากรที่ใช้ในชุมชน ระดับและคุณภาพของการศึกษาโครงการ และแนวโน้มของอาชีพ ตลอดจนเจตคติของบุคคลในชุมชน

9) แม้ว่าอาชีพแต่ละอาชีพต้องการลักษณะพิเศษในด้านความสามารถ ความสนใจ และบุคลิกภาพบางประการ แต่ก็มีคนประกอบอาชีพในแต่ละอาชีพจำนวนมาก และอาชีพหลายอย่างให้คนเลือก

10) ความพอใจในงานและชีวิตขึ้นอยู่กับการทำงานที่บุคคลประกอบอาชีพที่เหมาะสมกับความสามารถ ความสนใจ ค่านิยม และบุคลิกภาพด้านอื่นๆ ของตนเอง

11) ระดับความพอใจของบุคคลในอาชีพเป็นสัดส่วนกับ ระดับการใช้ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองทางด้านอาชีพ

12) งานและอาชีพ เน้นความสำคัญของบุคลิกภาพมากทั้งชายและหญิง แม้ว่าบางคนจะเน้นองค์ประกอบด้านอื่นๆ เช่น กิจกรรมในสังคม

2. ทฤษฎีการเลือกอาชีพ

กินซ์เบิร์ก (Ginzberg, 1974) กล่าวถึงการเลือกอาชีพว่าเป็นการกระบวนการตั้งแต่เกิดจนตาย ไม่ใช่การตัดสินใจเพียงครั้งเดียว แต่เป็นการตัดสินใจที่เป็นสิ่งสำคัญติดต่อกันไปแต่ละขั้นของกระบวนการมีความสำคัญต่อพัฒนาการของอายุแต่ละบุคคล ซึ่งเวลาเหล่านี้จะไม่หวนกลับไปอีก

ดังนั้น เมื่อตัดสินใจแล้วจะกลับหลังไม่ได้ การเลือกจึงเป็นกระบวนการที่มุ่งสู่เวลาข้างหน้าและจะจบลงด้วยการประนีประนอมระหว่างความพึงพอใจ ความต้องการของตน และความเป็นจริงของโลก ดังนั้น ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการเลือกอาชีพตามทฤษฎี จึงมี 3 ประการคือ

- 1) การเลือกอาชีพ เป็นกระบวนการ (Process)
- 2) กระบวนการเลือกอาชีพจะย้อนกลับไปยังอดีตไม่ได้ (Irreversible)
- 3) การเลือกอาชีพเป็นการประนีประนอม (compromise) ขั้นสุดทำระหว่างความสามารถ ความสนใจ และความเป็นจริง ของสภาพแวดล้อม

กินซ์เบิร์ก (Ginzberg, 1974) แบ่งช่วงการเลือกอาชีพของบุคคลเป็น 3 ระยะ คือ

- 1) ระยะคิดฝัน (Fantasy Period) คือระยะเด็กมีอายุ 1-10 ปี เริ่มนึกถึงการเลือกอาชีพในการสร้างจินตนาการไว้ว่าโตขึ้นจะเป็นอะไร ในระยะนี้เด็กไม่มีความสามารถในการประเมินขีดความสามารถของตนหรือรู้ถึงโอกาสในการทำงานและข้อจำกัดของตนเองอย่างแท้จริง เขาจะดูสังคมที่เขาอยู่

2) ระยะเวลาทดลองทำงาน (Tentative Period) อายุตั้งแต่ 11-17 ปี การเลือกอาชีพใน ระยะเวลาี้แสดงถึงความรู้สึกนึกคิดของบุคคลเกี่ยวกับปัญหาการตัดสินใจ เกี่ยวกับอนาคตคำนึงถึง อนาคตมากกว่าปัจจุบัน ระยะเวลาี้ยังเป็นการเลือกที่ยืดองค์ประกอบเกี่ยวกับตนเองอยู่ เช่น คำนึงถึง ความสนใจ ความสามารถ ค่านิยมของตนเอง ช่วงนี้อาจแบ่งได้เป็น 4 ระยะ คือ

(1) ระยะยึดความสนใจของตนเอง (Interest Stage) เด็กอายุ 11-12 ปี จะเลือกอาชีพตามความสนใจ ซึ่งส่วนมากจะสัมพันธ์กับความปรารถนาระยะต้น

(2) ระยะคำนึงถึงความสามารถ (Capacity Stage) เด็กอายุ 13 -14 ปี จะเลือก โดยอาชีพคำนึงถึงความสามารถ โดยการประเมินความสามารถ เพราะเริ่มเรียนรู้ว่าการเลือก อาชีพที่อาศัยความสนใจเพียงอย่างเดียวอาจผิดพลาดได้

(3) ระยะคำนึงถึงค่านิยมของตนเอง (Value Stage) เด็กอายุ 15 - 16 ปี จะเริ่มรู้ ถึงค่านิยมและสังเกตว่าอะไรเป็นสิ่งสำคัญสำหรับเขา สิ่งที่เขาต้องการคือ เงิน เกียรติยศ โอกาส ในการแสดงความคิดเห็น สร้างสรรค์ ค่านิยมเหล่านี้มีความสำคัญกับการเลือกอาชีพ ของเขา

(4) ระยะหวั่นไหวหวั่นต่อ (Transition Stage) เด็กอายุ 17 ปี จะเริ่มรู้จักพัฒนา จากข้อเท็จจริง และตัดสินใจถูกต้อง เหมาะสมยิ่งขึ้น โครงสร้างของสังคมและเศรษฐกิจเป็นสิ่ง สำคัญที่คนเราต้องเรียนรู้ในการปรับตัวให้เข้ากับบทบาทในอนาคต

(3) ระยะการเลือกที่สมจริง (Realistic Period) เป็นระยะของความเป็นจริง นับตั้งแต่ช่วงอายุ 17 ปี ขึ้นไป จนถึงวัยผู้ใหญ่ ระยะเวลาี้เป็นระยะแสวงหาข้อเท็จจริงจากอาชีพต่างๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพ ให้เป็นไปอย่างถูกต้องโดยคำนึงถึงโอกาส ข้อจำกัด และข้อเท็จจริงต่าง

จากแนวคิดของทฤษฎีทฤษฎีพัฒนาการทางอาชีพของซูเปอร์กล่าวว่าบุคคล ในช่วงอายุ 15-24 ปี เป็นช่วงสำรวจอาชีพ ในระยะทดลองซึ่งจะเลือกจากความต้องการ ความ สนใจ ผู้วิจัยจึงเลือกที่จะพัฒนาความสนใจในอาชีพอิสระนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่ง อยู่ในช่วงอายุประมาณ 14-16 ปี ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการเลือกอาชีพของกิลท์เบอร์ท บุคคล ในช่วงวัยนี้จะเลือกอาชีพจากค่านิยม ความต้องการ ซึ่งพัฒนามาจากความสนใจ ผู้วิจัยเห็นว่าถ้า มีการพัฒนาความสนใจอาชีพอิสระให้แก่เด็กในช่วงวัยนี้ จะทำให้เด็กเห็นแนวทางในการเลือกที่จะ ประกอบอาชีพอิสระ อันจะเป็นผลทำให้การว่างงานลดลง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจอาชีพอิสระ

3.1 ความหมายของความสนใจในอาชีพ

ดิวิต (อ้างถึง ใน ปกรณ์ วงศ์สวัสดิ์, 2533) ได้ให้ความหมายของความสนใจว่า ความสนใจคือ ความรู้สึกชอบหรือพอใจ ที่บุคคลมีต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใด แนวความคิดใดความคิดหนึ่ง หรือกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง

กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ (2528) ให้ความเห็นว่า ความสนใจเป็นความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งหมายถึงทัศนคติทางบวกหรือทัศนคติทางที่ดีนั่นเอง

วัชรีย์ ทรัพย์มี (2521) กล่าวว่า ความสนใจเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียนหรือการทำงาน และความสนใจเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ และจะมีอิทธิพล ต่อการที่เขาจะมีความบากบั่นในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับ

คมเพชร ฉัตรศุภกุล ที่ได้กล่าวถึงความสนใจในอาชีพว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลที่มีต่ออาชีพใดอาชีพหนึ่ง ที่จะกระตุ้นให้บุคคลเลือก หรือกระทำในอาชีพที่เขาชอบ ในที่สุดเขาจะบรรลุถึงจุดหมายของการประกอบอาชีพตามที่ตั้งไว้

สรุปว่า ความสนใจในอาชีพ หมายถึงความรู้สึกชอบของบุคคลที่มีต่ออาชีพ และเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่มีอิทธิพลต่อการเลือกอาชีพ

3.2 โครงสร้างของความสนใจ

ความสนใจมีโครงสร้างคล้ายคลึงกับเจตคติ และค่านิยม ซึ่ง บลูม และคณะ (Bloom and others, 1971; อ้างถึงใน เชิดศักดิ์ โฆวาสินธุ์ 2520) ได้อธิบายโครงสร้างและรูปแบบของพัฒนาการด้านความรู้สึก ต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

3.2.1 การรับรู้สิ่งเร้า

- 1) การรู้จักกับสิ่งเร้านั้น ๆ
- 2) ความรู้สึกที่จะยอมรับสิ่งเร้านั้น ๆ
- 3) ควบคุมหรือคัดเลือกความสนใจที่มีต่อสิ่งเร้านั้น ๆ

3.2.2 การตอบสนอง

- 1) การยอมรับสิ่งเร้านั้น ๆ
- 2) ความรู้สึกที่จะตอบสนอง
- 3) ความพอใจที่จะได้รับการตอบสนองนั้น ๆ

3.2.3 การสร้างคุณค่า

- 1) การสำนึกในคุณค่า
- 2) การชมชอบในคุณค่านั้น ๆ
- 3) ความผูกพันในคุณค่านั้น ๆ

3.2.4 การจัดระบบคุณค่า

- 1) สร้างมโนภาพเกี่ยวกับคุณค่านั้น ๆ
- 2) จัดลำดับคุณค่านั้นให้เป็นระบบ

3.2.5 การสร้างลักษณะนิสัย

- 1) สรุปรวมระบบคุณค่า
- 2) สร้างลักษณะนิสัย

จากโครงสร้างดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ความสนใจเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับอาชีพ ความรู้สึกที่จะยอมรับเกี่ยวกับอาชีพ ความสามารถในการเลือกอาชีพ ความพอใจที่ได้เลือกอาชีพ การมองเห็นคุณค่าของอาชีพ ซึ่งเมื่อเพิ่มความผูกพันในคุณค่าเข้าไปอีกชั้นหนึ่งระดับความสนใจนั้นจะพัฒนาเป็นเจตคติ และเมื่อพัฒนาต่อไปอีกจะเปลี่ยนเป็นค่านิยม และบูรณาการเป็นบุคลิกภาพในที่สุด

3.3 สาเหตุที่ทำให้เกิดความสนใจ

สุนีย์ ธิดากร (2523) ได้สรุปสาเหตุที่ทำให้เกิดความสนใจ ไว้ดังนี้

- 1) เกิดจากความต้องการ
- 2) เกิดจากการเห็นคุณค่าในสิ่งนั้น
- 3) เกิดจากแรงจูงใจของสิ่งเร้า
- 4) เป็นสิ่งที่มีความหมาย
- 5) เป็นสิ่งแปลกใหม่ และมีความสัมพันธ์กับชีวิตจริงของบุคคล
- 6) เป็นสิ่งที่บุคคลนั้นถนัด หรือมีประสบการณ์มาบ้างแล้ว

จากความหมายของความสนใจ โครงสร้างของความสนใจ และสาเหตุของความสนใจ ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การที่จะทำใ้บุคคลมีความสนใจในอาชีพเพิ่มขึ้นนั้น จะต้องทำให้บุคคลได้รับรู้ข้อเท็จจริงในเรื่องของอาชีพ ได้เข้าไปสัมผัสเกี่ยวข้อง และเห็นคุณค่าในอาชีพนั้น ๆ ก่อนจึงจะทำให้บุคคลเกิดความสนใจในอาชีพ

3.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ

3.4.1 ความหมายของการประกอบอาชีพอิสระ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ พบว่ามีผู้ให้ความหมายของคำว่า Self Employment ว่าการประกอบอาชีพอิสระหรือการประกอบอาชีพส่วนตัวไว้ดังนี้

สำนักงานสถิติแห่งชาติ (2527) ให้ความหมายว่า "... อาชีพอิสระ คือ การที่บุคคลเป็นเจ้าของธุรกิจหรือเป็นหุ้นส่วนในธุรกิจอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือ นัยหนึ่งคือการที่บุคคลประกอบอาชีพหารายได้เองโดยไม่มีนายจ้าง หรือ ไม่อยู่ในฐานะลูกจ้าง..."

สุนทร โคตรบรรเทา (2527) ให้ความหมายว่า ...อาชีพอิสระหมายถึง อาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพสร้างขึ้นเอง ลงทุนดำเนินการเอง ไม่รับคำสั่งและไม่มีการออกคำสั่ง ตัดสินใจด้วยตนเอง ผลิตสินค้าและบริการให้แก่ลูกค้าเอง มีการลงทุนเพื่อหวังกำไร และเสี่ยงต่อการล้มเหลว...

สุรเดช วิเศษสุรการ (2530) ได้ให้ความหมายการประกอบอาชีพส่วนตัวว่า "...หมายถึง งานที่ไม่ใช่งานรับจ้าง ไม่รับราชการ ไม่เป็นลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ แต่เป็นเจ้าของกิจการของตนเอง ซึ่งอาจเริ่มจาก แผงลอย หาบเร่ แล้วขยายมาเช่าห้องแถวจนต่อไปอาจขยายเป็นสาขาเพิ่มขึ้นต่อไปอีกก็ได้..."

ประดิษฐ์ ขาสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (2530: 1) ได้ให้ความหมายของการประกอบอาชีพส่วนตัว หรือการประกอบอาชีพอิสระว่า หมายถึงการประกอบธุรกิจของบุคคลหรือครัวเรือน หรือระหว่างหุ้นส่วนด้วยกัน เพื่อมุ่งหวังรายได้และกำไร โดยมีผู้ประกอบการเป็นผู้ทำงานในกิจการของตนเอง

ยุพิน ประจวบเหมาะ (2531: 8) ได้ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระ หมายถึงอาชีพส่วนตัวทั้งในภาคเศรษฐกิจที่เป็นระบบ (formal sector) และภาคเศรษฐกิจที่ไม่เป็นระบบ (informal sector) เจ้าของกิจการเป็นผู้ประกอบการเองทั้งหมดหรือบางส่วนก็ได้ โดยได้รับค่าตอบแทนเป็นรูปแบบของกำไรไม่ใช่เงินเดือน

จรรยา ทัพพะกุล (2530:48) ได้ให้ความหมายว่าการประกอบอาชีพอิสระหมายถึง การประกอบกิจการขนาดเล็กที่ทำด้วยตนเองที่อาศัยทักษะ และเทคนิคการจัดการให้เกิดรายได้และมีกำไร ซึ่งอาจมีการผลิต ประกอบ บรรจุ ซ่อมบำรุง ทดสอบ ปรับปรุง แปรสภาพ หรือทำลายสิ่งใด ๆ รวมทั้งบริการ และการประกอบกิจการอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับสิ่งเหล่านี้ ส่วนใหญ่เจ้าของจะเป็นผู้ดำเนินการขั้นตอนต่าง ๆ เองเป็นส่วนใหญ่

กรมวิชาการ (2531 อ้างถึงในคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงาน
เยาวชนแห่งชาติ 2540: 8) ได้ให้ความหมายว่า การประกอบอาชีพอิสระหมายถึง อาชีพที่ประกอบ
กันเป็นธุรกิจภายในครอบครัวที่ต้องใช้ความรู้ หรือทักษะที่ต้องฝึกฝนอบรมพอสมควร เช่น อาชีพ
ทำของที่ระลึกด้วยวัสดุที่มีในท้องถิ่น การปลูกผัก การเลี้ยงปลา เป็นต้น

สุรพล เพิ่มพล (2532: 17) ได้ให้ความหมายว่าการประกอบอาชีพอิสระ
หมายถึง อาชีพที่สามารถดำเนินการเองโดยลงทุนน้อย แต่ใช้ข้อคิดและกำลังกายค่อนข้างมากเป็น
การยึดหลักการพึ่งตนเองไม่หวังพึ่งการสมัครงานอย่างเดียว จะเป็นการสร้างความหวังใหม่แก่ผู้ที่
กำลังหางานทำ และช่วยลดปัญหาด้านการว่างงานด้วย

ทิพวัน ถือคำ (2533:43) ได้ให้ความหมายว่า อาชีพอิสระคือ
การประกอบอาชีพซึ่งผู้ประกอบการเป็นเจ้าของกิจการเอง โดยยึดว่าเป็นอาชีพอิสระ เพราะ
ผู้ประกอบการไม่ได้เป็นลูกจ้างหน่วยงานทั้งภาครัฐบาลหรือเอกชน

สุริพร ศรีทองกิตติกุล (อ้างถึงใน ชนิตา ยอดดี 2534) กล่าวว่า
“.....อาชีพอิสระ หมายถึง งานอาชีพที่แต่ละบุคคลสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการทำมาหา
เลี้ยงชีพได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องไปรับจ้างผู้อื่นเสมอไป หรือจะไปรับจ้างก็ได้...”

กองส่งเสริมการมีงานทำ (2540) กล่าวว่า การประกอบอาชีพอิสระ คือ
การประกอบกิจการส่วนตัวต่าง ๆ ในการผลิตสินค้าหรือบริการ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นธุรกิจ
ของตนเอง ไม่ว่าจะธุรกิจนั้นจะเล็กหรือใหญ่ก็ตาม ซึ่งผู้ประกอบการสามารถที่จะกำหนดรูปแบบ
และวิธีดำเนินงานของตนเองได้ตามความเหมาะสม ไม่มีเงินเดือนหรือมีรายได้ที่แน่นอนตายตัว
ผลตอบแทนคือเงินกำไรจากการลงทุนนั่นเอง

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การประกอบอาชีพอิสระ
หมายถึงการที่อาชีพที่ผู้ประกอบการเป็นเจ้าของกิจการทั้งหมดหรือบางส่วน ก็ได้โดยไม่รับ
ค่าจ้างจากผู้อื่นในลักษณะเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำ และรับผิดชอบต่อการดำเนินงานทั้งใน
ส่วนกำไรหรือขาดทุน โดยอาจมีผู้ช่วยปฏิบัติงานหรือไม่ก็ได้ผลตอบแทนคือเงินกำไรจากการ
ลงทุน

3.4.2 ประเภทของอาชีพอิสระ

ทบวงมหาวิทยาลัย (2526: 23) ได้จัดหมวดหมู่ของเยาวชนผู้ประกอบอาชีพอิสระได้ 3 ประเภท คือ

1) ประเภทค้าขาย ได้แก่ ขายของชำ ขายข้าวแกง ขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ขายของเล่นสำหรับเด็ก ขายเครื่องเขียน แบบเรียน ขายผักผลไม้ ขายอุปกรณ์การเกษตร และขายเครื่องสำอาง

2) ประเภทบริการ ได้แก่ รับจ้างทั่วไป รับเหมาก่อสร้าง เสริมสวย รับย้อมผ้า ขับรถรับส่งผู้โดยสาร รับซ่อมรถจักรยานและมอเตอร์ไซด์

3) ประเภทเกษตรกรรม ได้แก่ ทำไร่ ทำนา กรีดยาง
กรมวิชาการ (2530: 4) ได้จำแนกประเภทของการประกอบอาชีพอิสระได้ดังนี้

- 1) ด้านอุตสาหกรรม
- 2) ด้านเกษตรกรรม
- 3) ด้านคนกรรม
- 4) ด้านพาณิชยกรรม
- 5) ด้านศิลปหัตถกรรม

สัญญา จิตตานนท์ (2527: 16) ได้แบ่งประเภทของอาชีพอิสระตามระดับการใช้ความรู้ความสามารถในการประกอบอาชีพออกเป็นกลุ่มใหญ่ 3 กลุ่มอาชีพ คือ

1) กลุ่มอาชีพที่ใช้ทักษะหรือความรู้ในระดับปริญญาหรืออนุปริญญา เช่น แพทย์ วิศวกร หนายความ ผู้ตรวจบัญชี และครูอาจารย์

2) กลุ่มอาชีพใช้ทักษะหรือความรู้ในระดับที่ต่ำกว่าอนุปริญญา คือ ช่างต่าง ๆ เช่น ช่างเครื่องยนต์ ช่างไฟฟ้า ช่างวิทยุ เขียนแบบ ตัดเสื้อ ตัดผม เสริมสวย เย็บหนัง

3) กลุ่มอาชีพที่ไม่ต้องใช้ทักษะหรือความรู้ในวิชาชีพอย่างใดโดยเฉพาะ เช่น ผู้ประกอบการค้าเครื่องชำ ค้าข้าวแกง ค้าผลไม้ ค้าหนังสือต่าง ๆ ทำฟาร์มสัตว์เลี้ยง หนาบเร่ แผงลอย ขับรถแท็กซี่ ตลอดจนผู้ที่รับสินค้ามาเดินขายเอง

ประดิษฐ์ ชาสมบัติ และผาสุก พงษ์ไพจิตร (2531: 5) แบ่งประเภทของอาชีพอิสระตามประเภทและขนาดของกิจการที่ดำเนินการดังนี้

1) กลุ่มการค้า รวมถึงหาบเร่ แผงลอย ค้าปลีก ค้าส่ง ขายอาหาร
สำเร็จรูป

2) กลุ่มอุตสาหกรรมและหัตถกรรม เช่น จักสาน ช่อมแซมรองเท้า
เจียรไนเพชรพลอย ตัดเย็บเสื้อผ้า

3) กลุ่มอุตสาหกรรมบริการ รวมถึงการรถรับจ้างขนส่ง รถแท็กซี่
การซ่อมแซมเครื่องไฟฟ้า วิทยุ ยานพาหนะ กิจการตัดผม และเสริมสวย

กองส่งเสริมการมีงานทำ (2540) แบ่งอาชีพอิสระออกเป็น 4 ประเภท
ได้แก่

1) ธุรกิจการผลิต เช่น ทำอาหาร ทำกรอบรูป ตัดเย็บเสื้อผ้า ทำแชมพู
สิ่งประดิษฐ์ เป็นต้น

2) ธุรกิจบริการ ธุรกิจประเภทนี้เป็นการขายแรงงาน หรือมีความรู้
ความชำนาญ เช่น ช่อมมอเตอร์ไซด์ รับจ้างล้างรถ เสริมสวย แปลเอกสาร นวดแผนไทย บริการ
ซัก-รีด เป็นต้น

3) ธุรกิจซื้อมา ขายไป เป็นการซื้อสินค้าจากผู้ผลิตหรือผู้ขายส่ง
แล้วขายให้ลูกค้า เช่น ร้านขายของชำ ร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ร้านขายเฟอร์นิเจอร์จากโรงงาน
 เป็นต้น

4) ธุรกิจการเกษตร เป็นการทำธุรกิจที่ผลิตสินค้าจากการเกษตร
และน้ำ เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การทำประมง เป็นต้น

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเภทของอาชีพอิสระสามารถจำแนก
อาชีพอิสระออกเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ 1. ประเภทผู้ผลิต หมายถึง อาชีพเกษตรกรรม
การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ การทำประมง อุตสาหกรรมการผลิต งานหัตถกรรม เป็นต้น 2. ประเภท
ผู้จำหน่าย หมายถึงการทำอาชีพด้านพาณิชย์กรรม ซื้อมา ขายไป เป็นการซื้อสินค้าจากผู้ผลิต
แล้วนำมาขายส่ง หรือขายปลีก 3. ประเภทการบริการ หมายถึง การทำอาชีพประเภทขายแรงงาน
หรือมีความรู้ความชำนาญ เช่น เสริมสวย รับซ่อมเครื่องใช้ไฟฟ้า เครื่องยนต์ รับจ้างขนส่ง รถแท็กซี่
บริการ ซัก-รีด เป็นต้น

3.4.3 ประโยชน์ของการเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ

กองส่งเสริมการมีงานทำ (2540) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการประกอบอาชีพอิสระไว้ดังนี้

- 1) เป็นเจ้านายตนเอง สามารถใช้ความรู้ ความสามารถ ที่ตนเองถนัดได้อย่างเต็มที่
- 2) กำหนดการทำงานเอง สามารถกำหนดรูปแบบและวิธีการดำเนิน' ของตนเองได้ตามความเหมาะสมของธุรกิจ
- 3) รับผิดชอบกิจการเองทั้งหมด
- 4) ตัดสินใจเอง มีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างเต็มที่ เพราะ เป็นเจ้าของเงินทุน
- 5) เป็นอิสระ ไม่ต้องเป็นลูกจ้างใคร ไม่ต้องรับคำสั่งจากใคร จะทำอะไรที่ไหนเมื่อไร เวลาใด สามารถกำหนดเองได้ทั้งสิ้น รวมทั้งมีความเป็นอิสระด้านความคิด สร้างสรรได้อีกด้วย
- 6) รายได้ไม่จำกัด ผลตอบแทนจากการดำเนินกิจการคือ เงินกำไร ซึ่งหากกิจการประสบผลสำเร็จ กำไรย่อมมากตามไปด้วยและถ้าธุรกิจนั้นมีเจ้าของเพียงคนเดียว กำไรก็ไม่ต้องแบ่งใคร

จะเห็นได้ว่าการประกอบอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพสามารถวางแผนด้วยตนเอง จะทำเวลาไหน เมื่อไร แล้วแต่ความสะดวกของตนเอง ทำมากได้มาก มีความอิสระในด้านความคิดสร้างสรรค์ ไม่มีเจ้านาย

3.4.4 คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ หมายถึง คุณสมบัติของบุคคลที่ประสบผลสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่ง กรมอาชีวศึกษา (2531: 10) ได้กำหนดไว้ 9 ด้าน คือ

- 1) ความมีวินัยในตนเอง
- 2) ความเอาจริงเอาจัง อดทน
- 3) ความมีมานะพยายาม
- 4) ความรักชอบงาน
- 5) ความรอบรู้และรู้รอบ
- 6) ความมีสำนึกในเชิงธุรกิจ
- 7) ความมีจิตใจอยากเป็นผู้ชนะ

8) ความซื่อสัตย์สุจริต

9) ความมีมนุษยสัมพันธ์

กรมวิชาการ (2530: 30) รายงานการวิเคราะห์คุณลักษณะบางประการของผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระว่าคุณลักษณะที่สำคัญหลายประการที่ทำให้ผู้ประกอบการอาชีพประสบความสำเร็จได้แก่ อดทน หนักแน่น ขยันเอาใจใส่ ซื่อสัตย์ ประหยัด และตั้งใจทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับ จรูญ เพิ่มพูน (2531 อ้างถึงใน สมปอง จันทรมานิตย์, 2531: 11) ที่กล่าวไว้ว่า ผู้ประกอบการหรือผู้ประกอบการอาชีพอิสระที่ดี และประสบความสำเร็จนั้นควรเป็นผู้มีความคิดสร้างสรรค์ มีความอดทน มั่นใจ และกล้าเสี่ยง มีความซื่อสัตย์ ซ่างสังเกต และต้องหมั่นศึกษาเรียนรู้ ในวิชาเพิ่มเติมอยู่เสมอ

ฮอร์นาดา และอะบาดด์ (Hornada and Aboud, 1979: 12) ได้ทำวิจัยผู้ประกอบการอาชีพอิสระเป็นชาย 60 คน พบคุณลักษณะเด่นของผู้ประกอบการอาชีพอิสระ 5 ประการคือ

- 1) มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง
- 2) ชอบอิสระรักงานเสรี
- 3) ชอบเป็นผู้นำ
- 4) มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง
- 5) ไม่สนใจเสียงวิพากษ์วิจารณ์ หรือไม่เห็นด้วยของคนอื่น

กองส่งเสริมการมีงานทำ (2540) ได้จำแนกคุณสมบัติต่าง ๆ เพื่อประกอบการเป็นผู้อาชีพอิสระอย่างมีคุณภาพได้แก่

กล้าเสี่ยง (Taking risk) การประกอบการอาชีพอิสระ แตกต่างจากการเป็นลูกจ้างเนื่องจากต้องมีการลงทุน ในขณะที่เป็นลูกจ้างไม่ต้องลงทุนอะไร การลงทุนนั้นเป็นการเสี่ยงอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่รู้ว่าสิ่งที่เราลงทุนจะได้กำไรหรือขาดทุน แต่ในความเสี่ยงนั้น ผู้ประกอบการอาชีพอิสระจะต้องไตร่ตรองให้รอบคอบและมีเหตุผลก่อนที่จะลงทุน รวมทั้งต้องมีจิตใจอยากเป็นผู้ชนะเสมอ

มีความคิดสร้างสรรค์ (Taking initiative) การประกอบการอาชีพอิสระมิได้ยึดติดกับรูปแบบใดๆ เนื่องจากผู้ประกอบการอาชีพอิสระต้องเป็นนายของตนเอง ดังนั้น ในการปรับปรุงสินค้าหรือบริการสามารถทำได้อย่างอิสระ เพื่อให้ได้มาซึ่งกำไรในการดำเนินธุรกิจ

มีความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้ประกอบอาชีพอิสระ จะต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการดำเนิน (Self - Confidence) กิจการของตนเอง จะรอให้ใครมาช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลาอย่ายอมเป็นไปไม่ได้

อดทน (Persistence and dealing with failure) การดำเนินธุรกิจของตนเองย่อมมีทั้งกำไรและขาดทุน โดยเฉพาะขั้นแรกจะต้องประสบปัญหาและอุปสรรคบ้าง ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องธรรมดา จะต้องเป็นผู้กล้ารับผิดและถูกในเวลาเดียวกันและพร้อมที่จะยอมรับข้อผิดพลาดและแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตนเองเสมอ หากพร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหาเหล่านั้น จุดหมายที่ตั้งไว้ก็จะประสบผลสำเร็จในที่สุด

มีวินัยในตนเอง (Having discipline) การประสบความสำเร็จในอาชีพซึ่งเราเป็นเจ้าของกิจการเอง จำเป็นจะต้องมีวินัย มีกฎมีระเบียบ การทำงานต้องทำสม่ำเสมอ มีเช่นนั้น ความสำเร็จในอาชีพอาจจะไม่ประสบผลสำเร็จเลย

มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ (Good attitude) ไม่ว่าจะงานนั้นจะเป็นงานที่มีเกียรติหรือไม่ ผู้ประกอบอาชีพอิสระจะต้องรักในงานที่ทำ และให้เกียรติกับงานนั้นๆเสมอ

มีความรอบรู้ (Seeking information) การประกอบอาชีพอิสระจะต้องรับรู้ข่าวสารอยู่เสมอ เพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปเร็วมาก ประโยชน์ของการรับรู้ข่าวสารจะทำให้สามารถปรับปรุงธุรกิจของตนเองให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ผลที่ได้คือกำไรนั่นเอง

มีมนุษยสัมพันธ์ (Good human relationship) การประกอบอาชีพอิสระ จะต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์อันดี เพื่อผลประโยชน์ในธุรกิจของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า บุคคลรอบข้าง หรือคู่แข่งก็ตาม เพราะการมีมนุษยสัมพันธ์อันดี จะทำให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงานเป็นอย่างยิ่ง

มีความซื่อสัตย์ (Honesty with customer) ผู้ประกอบอาชีพอิสระ จะต้องมีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อลูกค้า การบริการลูกค้าให้เกิดความประทับใจในการขายสินค้าหรือบริการและกลับมาใช้บริการอีกเป็นหัวใจสูงสุด เพื่อผลประโยชน์ต่อธุรกิจและต่อตัวเองในที่สุด

การที่จะประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพอิสระนั้นผู้ประกอบอาชีพจะต้องมีคุณสมบัติที่สำคัญ คือ ความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค รอบรู้ กล้าเสี่ยง และเชื่อมั่นในตนเอง

3.4.5 แนวทางประกอบอาชีพอิสระ

กองส่งเสริมการมีงานทำได้ให้แนวทางในการประกอบอาชีพอิสระไว้ดังนี้
 ในชนบท ในสภาพชุมชนชนบท ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำ
 การเกษตร ผู้สนใจที่จะประกอบอาชีพอิสระ จะต้องมีความตั้งใจและชอบงานทำทนายพอสมควร
 มีพื้นฐานด้านการค้าหรืองานอุตสาหกรรม มีนิสัยอดออม มีความคิดที่จะลงทุนในกิจการใหม่
 ตัวอย่างอาชีพ เช่น เลี้ยงเป็ดเทศ ขายกาแฟแก้ว (ซง) ร้าตัดผมชาย ร้านรับซ่อมรถจักรยานยนต์
 เพาะเห็ดชนิดต่างๆ

ในเมือง ในย่านนี้มีหน่วยงานและแหล่งการค้ากระจายอยู่ทั่วไป
 ลักษณะการประกอบอาชีพมีความหลากหลายเป็นอันมาก ผู้ใช้บริการมีมาก มีการแข่งขัน
 ระหว่างผู้ประกอบการด้วยกันสูง ผู้สนใจต้องคิดอย่างรอบคอบ มีความรู้ในการจัดการ
 ตัวอย่างอาชีพ เช่น มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ทำน้ำแข็งยูนิตขาย ร้านซ่อมนาฬิกา ร้านซัก อบ รีด
 ในเมือง ในย่านนี้เป็นตลาดระบบสมัยใหม่ มีการแข่งขันสูงกันมากใน
 เรื่องราคา คุณภาพและบริการ ผู้ใดสนใจต้องมีความรู้ในด้านเทคนิค และการจัดการระดับสูง
 จะต้องมีแผนการลงทุนที่รัดกุม แข่งขันในตลาดได้ ตัวอย่างอาชีพ เช่น ร้านดอกไม้ เปิดบริการ
 โทรศัพท์ บริการซ่อมรถยนต์ บริการถ่ายเอกสาร

3.4.6 แหล่งเงินทุนและหน่วยงานที่สนับสนุนส่งเสริมการประกอบอาชีพ อิสระ(ด้านวัสดุอุปกรณ์)

กองส่งเสริมการมีงานทำได้รวบรวมแหล่งเงินทุนและหน่วยงานที่
 สนับสนุนส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระ(ด้านวัสดุอุปกรณ์) ไว้ดังนี้
 เงินทุนของตนเอง ซึ่งรวบรวมเงินเก็บออมที่มีอยู่แล้วมาลงทุน ในระยะ
 เริ่มแรก ไม่ควรใช้เงินทุนมากเกินไป

โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาชนบท ธนาคารออมสิน (สพช.) ซึ่งอาจจะ
 ต้องมีโครงการ แผนงานประกอบและอาจจะมีการค้ำประกัน สามารถติดต่อได้ที่ ธนาคารออม
 สินทุกสาขา

กองส่งเสริมการมีงานทำได้ กรุงเทพมหานคร ให้ความช่วยเหลือเงินทุนเพื่อ
 ประกอบอาชีพแก่ครอบครัวที่ประสบปัญหาเดือดร้อนในเขตกรุงเทพมหานคร ในวงเงิน 2,000
 บาท โดยไม่ต้องชำระคืนสามารถติดต่อได้ที่ งานสวัสดิภาพครอบครัว กองส่งเสริมการมีงาน
 ศาลาว่าการกรุงเทพมหานคร 2 ถ. มิตรไมตรี ดินแดง ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10320 โทร.

กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ให้การสนับสนุนโดยการให้กู้ยืมเงินทุนหมุนเวียน เพื่อการส่งเสริมอาชีพอุตสาหกรรมในครอบครัวและหัตถกรรมไทย โดยกำหนดวงเงินไว้ไม่เกินรายละ 200,000 บาท อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 10 ต่อปี สามารถติดต่อได้ที่

- 1) ในเขตกรุงเทพมหานคร กองส่งเสริมหัตถกรรมไทย (ชั้น 3) ในบริเวณกระทรวงอุตสาหกรรม ถนนพระรามที่ 6 แขวงทุ่งพญาไท เขตราชเทวี กรุงเทพฯ 10400 โทร. 2450140 , 2488098, 2450201
- 2) ในส่วนภูมิภาค ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคเหนือ 158 ถนนทุ่งโฮเต็ล ตำบลวัดเกตอำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ 50000 โทร. (053) 243494 , 242226
- 3) ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ถนนมิตรภาพ ตำบลสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น 40000 โทร. (043) 243200-1
- 4) ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคใต้ ถนนกาญจนวนิช ตำบลน้ำน้อย อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110 โทร. (074) 211905-8
- 5) ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันตก 117 หมู่ 1 ถนนมาลัยแมน ตำบลก่ายาน อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี 72000 โทร. (035) 522520 , 511622 , 511644
- 6) ศูนย์ส่งเสริมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก 167/16-17 หมู่ 14 ตำบลแสนสุข อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20130 โทร. (038) 384876 , 384877
- 7) สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด ทั้ง 75 จังหวัด

กรมประชาสัมพันธ์ ให้บริการกู้ยืมเงินประกอบอาชีพโดยไม่ต้องเสียดอกเบี้ย กู้ยืมได้รายละไม่เกิน 10,000 บาท ผ่อนชำระคืนภายในระยะเวลา 5 ปี สามารถติดต่อได้ที่

- 1) ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้ยื่นความจำนงขอกู้เงินได้ที่กรมประชาสัมพันธ์ ถ. กรุงเกษม สะพานขาว เขตป้อมปราบฯ กรุงเทพฯ 10110 โทร. 2810969 , 2813199 ต่อ 6301-8
- 2) ในส่วนภูมิภาค ให้ยื่นความจำนงได้ที่ ที่ทำการประชาสัมพันธ์จังหวัดทุกจังหวัด

ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สนับสนุนด้านการประกอบอาชีพ โดยการให้สินเชื่อแก่เกษตรกร เพื่อการส่งเสริมอาชีพเกษตรกร ซึ่งเกษตรกรผู้ที่จะกู้เงิน ต้องสมัครเป็นลูกค้าของ ธ.ก.ส. การกู้เงินจาก ธ.ก.ส. สามารถกู้ยืมได้ทั้ง

รายบุคคลและกลุ่มอาชีพ สามารถติดต่อได้ที่ อ.ก.ส. ทุกสาขา หรือ หน่วยอำเภอ ซึ่งเกษตรกรรม ภูมิลำเนาอยู่ในท้องถิ่นนั้น

ชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนประเทศไทย จำกัด สนับสนุนการประกอบอาชีพ โดยการกู้ยืมเงินทุนในการประกอบอาชีพ ซึ่งผู้กู้ยืมเงินต้องสมัครเป็นสมาชิกของชุมนุมสหกรณ์เครดิตยูเนียนประเทศไทย จำกัดก่อน การกู้ยืมเงินต้องมีการค้ำประกันและเสียดอกเบี้ยตามอัตราที่กำหนด สามารถติดต่อได้ที่

1) ในเขตกรุงเทพมหานคร ยื่นความจำนงได้ที่ ฝ่ายสตรีเยาวชนและธุรกิจสหกรณ์ 56/2 หมู่ 3 ถนนรามคำแหง แขวงบึงกุ่ม เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10240 โทร. 3730020-1 , 3730022

2) ในส่วนภูมิภาค ยื่นความจำนงได้ทุกจังหวัดที่มีการจัดตั้งสหกรณ์เครดิตยูเนียน

มูลนิธิสโกล์เพื่อการกุศล ให้การสนับสนุนเครื่องมือที่จำเป็นในการประกอบอาชีพและเงินทุนจำนวนหนึ่ง โดยไม่จำกัดเชื้อชาติและศาสนา การให้ความช่วยเหลือนี้จะพิจารณาถึงความจำเป็นและความเหมาะสมของแต่ละบุคคล สามารถติดต่อได้ที่ มูลนิธิสโกล์เพื่อการกุศล เลขที่ 138 อาคาร บุญมิตร ถ. สีลม แขวงสุรวงศ์ เขตบางรัก กรุงเทพฯ 10500 โทร. 2377788 ต่อ 1181, 1182

กรมการพัฒนาชุมชน ส่งเสริมการประกอบอาชีพ โดยการสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพ สามารถติดต่อได้ที่ สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ / จังหวัดทุกจังหวัด

สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท ส่งเสริมและสนับสนุนด้านการประกอบอาชีพ โดยการให้การสนับสนุนวัสดุ อุปกรณ์ เพื่อใช้ในการประกอบอาชีพ ให้กับกลุ่มอาชีพต่างๆ และกลุ่มอาชีพนั้นจะต้องตั้งอยู่บริเวณพื้นที่ที่ รพช. ได้สร้างสิ่งสาธารณประโยชน์ไว้ อาทิ อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก ถนนในหมู่บ้าน การขุดลอกหนองน้ำ สระน้ำ เป็นต้น สามารถติดต่อได้ที่ สำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบทจังหวัดทุกจังหวัด

3.4.7 หน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมการประกอบอาชีพโดยการฝึกอบรม

สำหรับผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพอิสระ แต่ยังขาดความรู้และทักษะ ในการประกอบอาชีพ มีหน่วยงานหลายหน่วยงานที่สนับสนุน ส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระโดยการฝึกอบรม ได้แก่

1) กรุงเทพมหานคร ให้การสนับสนุนด้านการส่งเสริมการประกอบอาชีพ โดยการจัดตั้งโรงเรียนฝึกอาชีพกรุงเทพมหานคร ปัจจุบันมีทั้งหมด 27 โรงเรียน เปิดสอนทั้งภาคปกติ และภาคค่ำจำนวน 36 สาขาวิชา หลักสูตร 3 เดือน และ 6 เดือน สนใจสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ฝ่ายการศึกษาอาชีพ กองส่งเสริมอาชีพ สำนักงานพัฒนาชุมชน กรุงเทพมหานคร โทร. 2476025 , 2460301 - ต่อ 2570

2) กรมการศึกษานอกโรงเรียน ได้จัดตั้งสถานศึกษาวิชาชีพขึ้นทั้ง 75 จังหวัด การดำเนินงาน การเรียนการสอน ของแต่ละสถานศึกษาวิชาชีพ ขึ้นอยู่กับสภาพและความต้องการของผู้เรียนในแต่ละท้องถิ่น หลักสูตรวิชาชีพเน้นวิชาชีพระยะสั้น สนใจสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดทุกจังหวัด

3) กรมพัฒนาฝีมือแรงงาน มีภาระหน้าที่ด้านพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยการทำหน้าที่จัดการฝึกฝีมือแรงงานในสาขาช่างต่างๆแก่บุคคลทั่วไป ให้มีความรู้ ความสามารถ สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประกอบอาชีพได้ การฝึกแบ่งออกเป็นประเภทต่างๆได้แก่

(1) ฝึกเตรียมเข้าทำงาน เป็นการฝึกอาชีพช่างเบื้องต้น แก่เยาวชน อายุระหว่าง 15 – 25 ปี ซึ่งไม่เคยมีความรู้หรือฝีมือช่างมาก่อน โดยไม่คิดมูลค่า ระยะเวลาฝึกตั้งแต่ 4 – 14 เดือน เป็นการฝึกภาคทฤษฎีร้อยละ 20 และการฝึกภาคปฏิบัติร้อยละ 80 ฝึกยกระดับฝีมือ เป็นการฝึกอาชีพเพื่อเพิ่มพูนความรู้และฝีมือให้ทันกับวิทยาการสมัยใหม่ แก่ผู้ทำงานอยู่แล้วในตลาดแรงงาน

(2) ฝึกอาชีพในชนบท เป็นการฝึกอาชีพให้แก่ประชาชน ในชนบท ให้สามารถประกอบอาชีพเสริม ในสาขาช่างต่างๆ นอกเหนือจากอาชีพเกษตรกรรม เพื่อเพิ่มรายได้และป้องกันการเกิดปัญหาการว่างงานได้อีกทางหนึ่ง

(3) การส่งเสริมการฝึกในกิจการและฝึกพิเศษ เป็นการฝึกอบรมหลักสูตรพิเศษ ตามความต้องการของสถานประกอบการ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงาน

4) มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ ในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ให้การสนับสนุนด้านการประกอบอาชีพโดยการฝึกอบรม ดำเนินการในพื้นที่ 46 จังหวัด สาขาวิชาชีพที่ส่งเสริมจำนวน 25 สาขาวิชาชีพ สนใจสอบถามรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ กองศิลปาชีพ สววจิตรลดดา กรุงเทพฯ 10303 โทร. 2811202 , 2821182 , 2813493 , 2811111

5) มูลนิธิ “ลุงชาวไร่อาชีพ” สอนอาชีพง่ายๆ โดยไม่คิดมูลค่า โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้ที่มีรายได้น้อย เพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว ระยะเวลาในการฝึก

ต่ำสุด 3 ชั่วโมง และสูงสุด 150 ชั่วโมง สนในสอบถามรายละเอียดได้ที่ มูลนิธิฯ เลขที่ 454/100 ซอย 87 ถ. ลาดพร้าว แขวงวังทองหลาง เขตบางกะปิ กรุงเทพฯ 10310 โทร. 5383981

3.4.8 การเตรียมตัวเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ

กองส่งเสริมการมีงานทำ (2540) ได้ให้แนวทางในการเลือกประกอบอาชีพอิสระ ผู้สนใจที่จะประกอบอาชีพอิสระควรที่จะเลือกทำอาชีพที่ตนเองมีความรู้ มีความถนัดมากที่สุด ซึ่งการทำอาชีพที่ตนเองถนัด เมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรคขึ้น สามารถแก้ปัญหาได้ง่ายกว่าอาชีพที่ตนเองไม่ถนัด ทั้งยังส่งผลให้ประสบผลสำเร็จ สิ่งสำคัญคือต้องทำด้วยความสนุก เพลิดเพลิน ด้วยใจรักและไม่ทอดทิ้ง ผลผลิตหรืองานที่ต้องมีคุณภาพดี และเป็นที่ต้องการของตลาด

หลังจากนั้น ควรจะตั้งเป้าหมายในการทำงาน โดยมีการวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพราะการดำเนินงานทำอะไรก็ตาม จำเป็นจะต้องมีการวางแผน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่ตั้งเป้าหมายไว้ จึงจะถือได้ว่าประสบผลสำเร็จในการทำงาน

ในการประกอบอาชีพอิสระ ส่วนประกอบที่สำคัญ ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการหลังจากเลือกอาชีพแล้ว ผู้ประกอบอาชีพอิสระควรที่จะดำเนินการหรือมีความรู้ในเรื่องต่างๆ ได้แก่

สำรวจตลาด บางครั้งอาชีพที่ตนเองมีความรู้และถนัด อาจจะไม่เป็นที่ต้องการของตลาดในการผลิตสินค้าหรือ บริการ เพราะฉะนั้น การผลิตสินค้าหรือบริการ โดยไม่ทราบว่า กลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้ซื้อสินค้าหรือบริการอยู่ที่ใดนั้น เป็นความเสี่ยงที่สูงเกินไป

มีความรู้ด้านการจัดทำบัญชีอย่างง่าย ความรู้ด้านการจัดทำบัญชีเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทราบว่า การประกอบอาชีพในระยะเวลาหนึ่ง (อาจเป็นวัน เดือน ปี) นั้น มีผลกำไร ขาดทุนมากน้อยเท่าไร ซึ่งความรู้ด้านนี้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือจากหน่วยงานของรัฐและเอกชนที่ให้การอบรม

ประเมินผลงาน หลังจากที่ได้เริ่มปฏิบัติงานไปในระดับหนึ่งหรือช่วงเวลาหนึ่ง ควรที่จะมีการประเมินผลงาน ซึ่งในงานทุกสาขาอาชีพนั้น สามารถประเมินผลงานได้ การประเมินผลงานอาจประเมินเป็นรายวัน สัปดาห์ เดือน หรือปี ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ประกอบอาชีพอิสระแต่ละกลุ่ม แต่ละคน รวมทั้งความสำคัญในอาชีพแต่ละอาชีพด้วย บางอาชีพอาจจำเป็นต้องประเมินผลงานทุกวัน เช่น การขายอาหาร เป็นต้น แต่บางอาชีพต้อง

รอเวลาในการขายสินค้าหรือบริการ เช่น การผลิตเครื่องปั้นดินเผา การถนอมอาหาร รับประทานอาหาร รับประทานอาหาร รับประทานอาหาร เป็นต้น

3.4.9 อาชีพอิสระในท้องถิ่นจังหวัดราชบุรี

จังหวัดราชบุรี เป็นจังหวัดหนึ่งที่มีทรัพยากร อุดมสมบูรณ์ ลักษณะภูมิประเทศอยู่ในทำเลที่ตั้งที่ดี สามารถประกอบอาชีพได้หลายประเภทถ้าศึกษาให้ดียังมีอีกหลายช่องทางที่จะสร้างงาน อาชีพอิสระ ประกอบอาชีพอยู่ในท้องถิ่น ไม่ต้องอพยพทิ้งถิ่นฐานเข้าไปทำงานในเมืองใหญ่ อีกทั้งยังสามารถลดปัญหาการว่างงานได้อีกด้วย

ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดราชบุรีตั้งอยู่ในภาคกลางด้านตะวันตก และมีพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศพม่า โดยมีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นพรมแดน ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13 องศา 10 ลิปดาเหนือ ถึง 13 องศา 45 ลิปดาเหนือ และระหว่างเส้นแวงที่ 99 องศา 10 ลิปดาตะวันออก ถึง 100 องศา 5 ลิปดาตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 100 กิโลเมตร มีแม่น้ำแม่กลองซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักที่สำคัญไหลผ่านโดยมีความยาวในเขตจังหวัดราชบุรี ประมาณ 67 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 5,196.462 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,247,789 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอท่ามะกา อำเภอท่าม่วง และอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอเขาชัย้อย จังหวัดเพชรบุรีทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อำเภออัมพวา อำเภอบางคนที และอำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสงครามทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบางคาญ อำเภอเมตตา จังหวัดทวาย ประเทศพม่า

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดราชบุรีเป็นเทือกเขาประกอบด้วยเทือกเขาน้อยใหญ่ของเทือกเขาตะนาวศรี บริเวณชายแดนด้านตะวันตกของจังหวัดสภาพพื้นที่แบ่งได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

- 1) พื้นที่ราบสูง ได้แก่ พื้นที่บริเวณชายแดนติดต่อกับประเทศพม่ามีเทือกเขาตะนาวศรี และภูเขาน้อยใหญ่สลับซับซ้อนตั้งอยู่ในท้องที่ อำเภอสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง อำเภอปากท่อและกิ่งอำเภอบ้านคา
- 2) พื้นที่ราบลุ่ม ได้แก่ บริเวณพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับการเพาะปลูกหรือประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ตั้งอยู่ในเขตท้องที่ อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอโพธาราม อำเภอบ้านโป่ง และอำเภอบางแพ

3) พื้นที่ราบต่ำ ได้แก่ บริเวณพื้นที่ตอนปลายของแม่น้ำแม่กลอง ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบต่ำมีน้ำขึ้น ลงตลอดปีเพราะอิทธิพลน้ำทะเลหนุนเข้ามาทางปากแม่น้ำแม่กลอง คลองดำเนินสะดวก และแม่น้ำอ้อมด้านจังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่ อำเภอ วัดเพลง และอำเภอดำเนินสะดวกซึ่งมีคูคลองเชื่อมโยงกันกว่า 200 คลอง

การประกอบอาชีพ

ประชากรจังหวัดราชบุรีส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 75 รองลงมามีอาชีพอุตสาหกรรม ร้อยละ 12 อาชีพพาณิชย์ ธุรกิจ และบริการร้อยละ 10 ข้าราชการ และลูกจ้างของรัฐร้อยละ 2 และอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 1

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จังหวัดราชบุรีมีพื้นที่ทั้งจังหวัดประมาณ 3.2 ล้านไร่ ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร 1.2 ล้านไร่ นอกนั้นเป็นพื้นที่ปลูกพืชสวน 2 แสนไร่ โดยส่วนใหญ่ประมาณ 4 แสนไร่ พื้นที่ปลูกพืชไร่ปลูกข้าว รองลงไป 3 แสนไร่ ปลูกอ้อย และ 1 แสนไร่ ปลูกมันสำปะหลัง นอกนั้นปลูกผลไม้และพืชผัก ที่สำคัญ ได้แก่ ไร่องุ่น มะม่วง ส้มโอ มะขาม ขนุน กัลยง ชมพู ฝรั่ง ถั่วฝักยาว เห็ด แตงกวา มะนาว หัวผักกาด พริก หน่อไม้ฝรั่ง ข้าวโพด เป็นต้น

นอกจากนี้ในด้านปศุสัตว์ มีการเลี้ยงไก่ มากที่สุดปีละประมาณ 2.6 ล้านตัว สุกรปีละประมาณ 1,184,113 ตัว เป็ดปีละประมาณ 3.8 แสนตัว รวมทั้งมีการเลี้ยง โคเนื้อ จำนวน 39,039 ตัว และ โคนมจำนวน 54,748 ตัว มีมูลค่าปีละประมาณ 3,800 ล้านบาท

จากสภาพทางภูมิศาสตร์ของจังหวัดราชบุรี ทำให้จังหวัดราชบุรีสามารถประกอบอาชีพอิสระได้หลากหลายจะเห็นว่าประกอบอาชีพด้านการเกษตรหรือการผลิต ถึงร้อยละ 75 อาชีพธุรกิจ และ บริการร้อยละ 10 ซึ่งอาชีพเหล่านี้จัดเป็นอาชีพอิสระ ผู้วิจัยจึงต้องการพัฒนาความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น เพื่อให้นักเรียนเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระในท้องถิ่น ซึ่งจะทำให้ประชากรไม่ต้องย้ายถิ่นฐานไปทำงานตามเมืองใหญ่อันจะส่งผลให้ครอบครัวได้อยู่พร้อมหน้ากันไม่ต้องแยกกันอยู่เป็นการลดปัญหาทางสังคมอีกทางหนึ่ง

จากการศึกษาเอกสารเรื่องความสนใจ อาชีพอิสระ และท้องถิ่นจังหวัดราชบุรี สรุปได้ว่าความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น หมายถึงความรู้สึกพอใจที่มีต่ออาชีพอิสระในท้องถิ่นจังหวัดราชบุรี ซึ่งจะทำให้นักเรียนมีความปรารถนา ที่จะเลือกประกอบอาชีพเหล่านั้น ซึ่งสามารถวัดความสนใจได้จาก 3 องค์ประกอบ คือ 1) การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระในท้องถิ่น 2) การเกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระในท้องถิ่น 3) การมองเห็นคุณค่าของอาชีพอิสระในท้องถิ่น

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระ

4.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

มีผู้เรียกชื่อเครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนว ที่มีลักษณะเดียวกัน แตกต่างกันไป เช่น ชุดการสอนแนะแนว ชุดการแนะแนว ชุดการสอนกิจกรรมแนะแนว จากการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่าชื่อเหล่านี้ใช้เรียกเครื่องมือทางการแนะแนวที่มีลักษณะเดียวกัน เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่เรียกการแนะแนวว่า “กิจกรรมแนะแนว” ผู้วิจัยจึงเรียกเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ว่า “ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ”

4.1.1 ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

ในปัจจุบันยังไม่มีผู้ให้นิยามหรือความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยตรงแต่มีผู้ให้ความหมายของชุดการสอน กิจกรรมแนะแนว และชุดการแนะแนวอาชีพไว้ดังนี้

ความหมายของชุดการสอน

แอสบี (Ashby, 1972 อ้างถึงในสุรจิต วรรณรักษ์ 2540: 9) กล่าวว่าชุดการสอนเป็นเครื่องมือช่วยสอน ประกอบด้วย รูปภาพ สไลด์ เพลง เทปเสียง ที่จะช่วยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนได้ดียิ่งขึ้น หลังจากที่นักเรียนเรียนด้วยชุดการสอนจบแต่ละบทเรียนแล้วนักเรียนจะสามารถทราบความก้าวหน้าของตนเองจากการทำแบบทดสอบที่มีอยู่ในชุดการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523: 116 – 114) กล่าวว่าชุดการสอนหรือชุดการเรียน ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Instruction Package เป็นสื่อประสมประเภทหนึ่ง มีจุดหมายเฉพาะเรื่องที่จะสอน ชุดการสอนเป็นสื่อประสมที่ได้จากระบบการผลิต และการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์เพื่อช่วยในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งชุดการสอนประกอบด้วยคู่มือครู คู่มือนักเรียน สื่อและอุปกรณ์ แบบทดสอบก่อนและหลัง

บุญเกื้อ ควรรวาท (2525: 66 – 67) กล่าวว่าชุดการสอนเป็นสื่อการสอนชนิดหนึ่งซึ่งเป็นชุดของสื่อประสมที่มีการสอนตั้งแต่สองชนิดขึ้นไป โดยจัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้ตามหัวข้อ เนื้อหา และประสบการณ์ของแต่ละหน่วยที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รับความรู้ตามที่ต้องการ จัดไว้เป็นชุด ๆ บรรจุในซอง กล่อง หรือกระเป๋า

สรุปได้ว่า ชุดการสอนหมายถึง เครื่องมือช่วยสอนที่เป็นสื่อประสมที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่อง และวัตถุประสงค์ ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาพฤติกรรม

การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ โดยชุดการสอนประกอบด้วยคู่มือครู คู่มือนักเรียน สื่อและอุปกรณ์
แบบประเมินก่อนและหลัง
จัดไว้เป็นชุด ๆ

ความหมายของกิจกรรมแนะแนว

คอร์ทแมน ,อาชบาย และ เดอร์กราฟฟ์ (Kottman ,Ashby & De
Groaf , 2001 : อ้างถึงในสมร ทองดี และ ปราณี่ รามสูตร , 2545 : 11) ให้ความหมาย
กิจกรรมแนะแนว (Guidance Activities) เป็นมวลประสบการณ์ทุกรูปแบบที่จัดให้หรือสนับสนุน
ให้ผู้รับการแนะแนวแต่ละคน แต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติหรือได้มีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้รับบริการบรรลุ
เป้าหมายในการพัฒนาสร้างเสริม ป้องกัน และแก้ปัญหา ทั้งด้านการศึกษา อาชีพ ส่วนตัวและ
สังคม

สรุปความหมายของกิจกรรมแนะแนว หมายถึง มวลประสบการณ์ที่จัด
ให้ผู้รับบริการแต่ละคนหรือแต่ละกลุ่มได้ปฏิบัติหรือมีส่วนร่วมเพื่อให้ผู้รับบริการบรรลุเป้าหมาย
และขอบข่ายของการแนะแนว

จากกรอบแนวคิดในเรื่องชุดการสอนและกิจกรรมแนะแนว ดังกล่าว
คณาจารย์และนักศึกษาระดับมหาบัณฑิตแขนงการแนะแนว ปีการศึกษา 2545 ได้ให้ความหมาย
“ชุดกิจกรรมแนะแนว” ไว้ว่า ชุดกิจกรรมแนะแนว คือ เครื่องมือทางการแนะแนวที่ประกอบ
กิจกรรมแนะแนวหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและขอบข่าย
ของการแนะแนวโดยชุดกิจกรรมแนะแนวประกอบด้วย (1) คู่มือผู้ให้บริการ ซึ่งมีคำชี้แจงการ
เตรียมการของผู้ให้บริการ (2) แผนการจัดกิจกรรม (3) คู่มือผู้รับบริการ ซึ่งมีใบงาน ใบความรู้
แบบทดสอบก่อนและหลัง (4) สื่อหรืออุปกรณ์การจัดกิจกรรม

ความหมายของชุดการแนะแนวอาชีพ

มีผู้ให้ความหมายของชุดการแนะแนวอาชีพไว้ดังนี้

ปริญดา บุญศิลาเลิศ (2520 :6) กล่าวว่า ชุดการแนะแนวอาชีพ
หมายถึง กระบวนการแนะแนวอาชีพซึ่งประกอบด้วยวิธีการและอุปกรณ์และอุปกรณ์ต่าง ๆ ที่สร้าง
ขึ้นอย่างมีระบบ เพื่อทดลองใช้แก้ปัญหาในการเลือกอาชีพ

กฤษณา จันทรวินาศ (2527 : 5) ได้กล่าวถึงความหมายของชุด
การแนะแนวอาชีพว่า คือเครื่องมือที่สร้างขึ้นเพื่อเป็นการสร้างค่านิยมที่ดีเกี่ยวกับงานอาชีพที่สนใจ
เป็นการเตรียมเยาวชนให้ออกไปสู่โลกของงานอาชีพได้อย่างมั่นใจและเหมาะสม0เป็นการ
เสริมย้ำความสนใจในอาชีพที่ตนมีอยู่แล้วให้มีมากยิ่งขึ้น

จางตี้ ย่งยี่น (2535: 42) กล่าวว่าชุดแนะแนวอาชีพหมายถึงการนำสื่อประสมมาใช้อย่างเป็นระบบเพื่อการบริการแนะแนวที่มุ่งให้ผู้รับบริการสามารถเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมหรือบรรลุจุดมุ่งหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทำเป็นชุดที่เรียกว่าชุดการแนะแนว

ศรีธัญญา ประใจ (2538 : 17) กล่าวว่า ชุดแนะแนวอาชีพเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้น โดยการนำวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นสื่อประสมจัดไว้อย่างเป็นระบบ เพื่อใช้ในการแนะแนวอาชีพให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

จากเอกสารที่เกี่ยวข้องกับชุดการแนะแนวดังกล่าวจะเห็นว่า ชุดการแนะแนวอาชีพเป็นเครื่องมือที่สร้างขึ้นโดยการนำวัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการต่าง ๆ ที่มีลักษณะเป็นสื่อประสมจัดไว้เป็นระบบ เพื่อใช้ในการแนะแนวอาชีพให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง สรุปได้ว่า ความหมายของชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ หมายถึง ชุดกิจกรรมที่ประกอบด้วยกิจกรรมแนะแนวอาชีพหลาย ๆ กิจกรรมที่นำมารวมกันเข้าอย่างเป็นระบบตามเป้าหมายและขอบข่ายของการแนะแนวอาชีพ ซึ่งครอบคลุมเนื้อหา ด้านการรับรู้ การเข้าไปเกี่ยวข้อง และการเห็นคุณค่า ของอาชีพอิสระ แต่ละแผนกิจกรรมประกอบด้วย แนวคิดจุดมุ่งหมาย สื่อประกอบกิจกรรม การดำเนินกิจกรรม และการประเมินผล ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมที่สำคัญ 4 ขั้นตอน (ทองดี และ ปราณีย์ รามสูตร 2545: 50) ดังนี้

(1) ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) นักเรียนจะได้เล่นเกม ทำกิจกรรม ดูวิดีโอ อ่านกรณีศึกษา ค้นคว้า ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับอาชีพอิสระ

(2) ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้ (Reflecting) นักเรียนได้ แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พิจารณาเหตุผลจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในขั้นที่ 1

(3) ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing) นักเรียนสรุปการเรียนรู้ อภิปรายสะท้อนกลับการเรียนรู้ ศึกษาเพิ่มเติม

(4) ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ (Applying) นำความรู้ที่ได้มาประยุกต์ใช้

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวอาชีพอิสระ

อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ (2529) ได้ทดลองให้ข้อมูลด้านอาชีพอิสระ โดยจัดกิจกรรมตามโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวอาชีพกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรีจำนวน 30 คน ผลปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับข้อมูลด้านอาชีพอิสระมีทัศนคติต่ออาชีพอิสระสูงกว่าก่อนทดลอง อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์ (2530: 52) ได้ศึกษาได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดการแนะแนวอาชีพ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดแนะแนวอาชีพมีการตัดสินใจเลือกอาชีพ สูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมปอง สุขศฤงคารกิติ (อ้างถึงใน สำเร็จ ยอดมิ่ง 2542: 26) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสำนึกด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีความสำนึกด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม

ปกรณ์ วงศ์สวัสดิ์ (2532: 41) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จำนวน 30 คน ปรากฏว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดแนะแนวอาชีพมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เพทชาย เจริญคุณวิวัฏ (2535: 78) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพนาฏศิลป์ - ดนตรีไทย ของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จำนวน 30 คน ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความสนใจในวิชาชีพนาฏศิลป์ - ดนตรีไทย สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

ปิยะมิตร เมธาธีรนนท์ (2537: 73) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดแหลมเจดีย์ อำเภอบางรัก จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2536 จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 12 คน และกลุ่มควบคุม 12 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยชุดแนะแนวอาชีพมีความสนใจในอาชีพอิสระสูงนักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

วรางค์ศิริ สุทธิมงคล (2537: 49-50) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้ชุดแนะแนวอาชีพ กลุ่มควบคุมได้รับการให้ข้อเสนอแนะทางอาชีพ ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยชุดแนะแนว

อาชีพมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการให้ข้อเสนอแนะ อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วัฒนาพร จัทรพรม (2538: 36) ได้ศึกษาผลของการแนะแนวอาชีพที่มีต่อ
ความสนใจอาชีพช่างเสริมสวยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองทุมโนนหาด
วิทยา อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2538 กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสนใจในอาชีพช่างเสริมสวย จำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ศึกษาคือ
โปรแกรมการแนะแนวอาชีพ และ แบบสอบถาม ความสนใจอาชีพช่างเสริมสวย ผลการวิจัยพบว่า
นักเรียนมีความสนใจอาชีพช่างเสริมสวยเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการแนะแนวอาชีพอย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ ระดับ .01

ศรันยา ประใจ (อ้างถึงใน สำเร็จ ยอดมิ่ง 2542: 26) ได้ศึกษาผลของการใช้
ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อ การเตรียมตัวประกอบอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้า ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 2 โรงเรียนปงเคียน จังหวัดเชียงราย จำนวน 16 คน ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วย
ชุดแนะแนวอาชีพมีการเตรียมตัวประกอบอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้าเหมาะสมขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดแนะแนวอาชีพมีการเตรียมตัวประกอบอาชีพ
ตัดเย็บเสื้อผ้าเหมาะสมกว่านักเรียนที่ได้รับการสอบแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .05

สำเร็จ ยอดมิ่ง (2542: 91) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพสำหรับ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดวันอุทิศ (สิริกมลจรัญราษฎร์บำรุง) ซึ่งเป็นโรงเรียนขยาย
โอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง จำนวน 36 คน พบว่า
นักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดแนะแนวอาชีพมีความรู้ความเข้าใจทางอาชีพสูงขึ้น อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยเกี่ยวกับการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพต่าง ๆ ปรากฏผลว่าชุด
กิจกรรมแนะแนวอาชีพเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการแนะแนวอาชีพ เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้
เกิดการเรียนรู้ข้อมูลด้านอาชีพ ช่วยเพิ่มความสนใจในอาชีพและการตัดสินใจเลือกอาชีพได้

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. กำหนดประเภทและแบบการวิจัย
2. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
3. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. เก็บรวบรวมข้อมูล
5. วิเคราะห์ข้อมูล

1. ประเภทและแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi – Experimental Research) โดยใช้รูปแบบการทดลองที่มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม วัดตัวแปรตามก่อนและหลังการทดลอง แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยการจับคู่นักเรียนที่มีคะแนนเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน (Matched – Pair Control Group Pretest – Posttest Design)

กลุ่มทดลอง E	O ₁	X ₁	O ₂
กลุ่มควบคุม C	O ₃	X ₂	O ₄

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

E แทน กลุ่มทดลอง (Experimental Group)

C แทน กลุ่มควบคุม (Control Group)

X₁ แทน การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

X₂ แทน การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมปกติ

O₁ แทน ผลทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) ของกลุ่มทดลอง

O₂ แทน ผลทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ของกลุ่มทดลอง

O₃ แทน ผลทดสอบก่อนการทดลอง (Pretest) ของกลุ่มควบคุม

O₄ แทน ผลทดสอบหลังการทดลอง (Posttest) ของกลุ่มควบคุม

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลสถลกิจพิทยาคม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 150 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลสถลกิจพิทยาคม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2546 ที่มีคะแนนความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นในระดับต่ำ จำนวน 30 คน แล้วจับคู่ผู้เรียนที่มีคะแนนเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น

3.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

3.3 ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพโดยกิจกรรมปกติ

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือในการวิจัยดังนี้

3.1 แบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างแบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นตามขั้นตอนดังนี้

3.1.1 ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับความสนใจ อาชีพอิสระในท้องถิ่นศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างและการทดลองใช้แบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น

3.1.2 สร้างข้อคำถามทั้งหมด 55 ข้อ ลักษณะของแบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น เป็นแบบการวัดของ ลิเคอร์ท (Likert) คือแบ่งมาตราส่วนออกเป็น 5 ระดับ คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่แน่ใจ ไม่เห็นด้วย และไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ครอบคลุมองค์ประกอบของความสนใจ คือ

1) การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระในท้องถิ่น ประกอบด้วยคำถาม 17 ข้อ

2) การเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระในท้องถิ่น ประกอบด้วยคำถาม

17 ข้อ

3) การมองเห็นคุณค่าอาชีพอิสระในท้องถิ่น ประกอบด้วยคำถาม 21 ข้อ

ตัวอย่างแบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็น ด้วย	ไม่เห็น ด้วย อย่างยิ่ง
	การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระในท้องถิ่น					
1	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีความรับผิดชอบสูง					
2	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีอิสระในการใช้เวลา และทำงานตามที่เราต้องการทำงาน					
	การเกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ					
3	ข้าพเจ้าสนใจติดตามข่าวเกี่ยวกับอาชีพอิสระ					
4	ข้าพเจ้าชอบดูรายการโทรทัศน์ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับ อาชีพอิสระ					
	การมองเห็นคุณค่าอาชีพอิสระในท้องถิ่น					
5	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีเกียรติ					
6	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สามารถทำประโยชน์ให้กับ สังคมได้					

เกณฑ์การให้คะแนน ข้อคำถามแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นข้อคำถามเชิงบวกได้แก่ข้อ 1,2,3,4,5,6,7,8,10,12,13,14,15,16,17,18,
19,20,21,23,24,25,26,27,28,30,31,32,34,35,36,37,38,39,40,41,42,44,45,46,48,49,50,53
และ 55 แต่ละข้อคำถามให้คะแนนดังนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน

กลุ่มที่ 2 เป็นข้อคำถามเชิงลบ ได้แก่ข้อ 9,11,22,29,33,43,47,51,52 และ 54
แต่ละข้อคำถามให้คะแนนดังนี้

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	5	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้	4	คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้	3	คะแนน
เห็นด้วย	ให้	2	คะแนน
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้	1	คะแนน

นำคะแนนที่ได้มารวมกันเป็นคะแนนความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น คะแนนที่สูง
หมายความว่ามีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูง

นำแบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นไปตรวจสอบความตรงเชิงพินิจ (Face
Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการแนะแนว 5 ท่าน เพื่อดูความสอดคล้องของข้อคำถาม

4) ปรับแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

5) นำไปทดลองใช้กับนักเรียนโรงเรียนวัดดอนตูมที่มีลักษณะใกล้เคียง
กับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน เพื่อหาค่าการจำแนกรายข้อ โดยวิธีหาค่าความสัมพันธ์ระหว่าง
ข้อ กับคะแนนรวม (r) ซึ่งจะตัดข้อที่มีค่า r ต่ำกว่า .2 ออก ผลการหาค่าการจำแนกเป็นดังนี้

ตารางที่ 3.1 ตารางค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น

ข้อที่	ค่า r	ข้อที่	ค่า r	ข้อที่	ค่า r
1*	.0585	21	.3205	41	.3557
2*	.1310	22*	.1817	42	.4559
3	.2889	23	.3796	43	.2157
4*	.1946	24*	.1418	44*	.1780
5*	.1114	25*	.0912	45*	.0153
6*	.0646	26	.3202	46	.3047
7	.4235	27	.3574	47	.2927
8*	.1099	28	.3185	48*	.0700
9*	.0372	29	.2862	49	.3733
10	.4595	30	.2047	50*	.0742
11*	.0813	31*	.0609	51*	.1407
12*	.1566	32	.2161	52*	-.0036
13	.2248	33	.2751	53	.2660
14	.2554	34	.2885	54*	.0676
15	.2191	35	.2421	55	.3237
16*	.1959	36	.3915		
17	.2642	37	.2561		
18	.5153	38	.3478		
19	.4697	39	.5216		
20	.4412	40*	.1280		

ข้อที่ 1,2,4,5,6,8,9,11,12,16,22,24,25,31,40,44,45,48,50,51,52, และ 54 ตัดทิ้ง
หลังจากตัดข้อที่ r ต่ำกว่า .2 ออกไปแล้วเหลือแบบวัด 33 ข้อ หาค่าความเที่ยง
โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า
ความเที่ยงของแบบวัดทั้งฉบับ เท่ากับ .7908

3.2 ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

ในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.2.1 ศึกษาตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจอาชีพอิสระ การแนะแนวอาชีพที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหา และกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกิจกรรม

3.2.2 สร้างชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพซึ่งแต่ละแผนกิจกรรมประกอบด้วย

- 1) ชื่อกิจกรรม
- 2) แนวคิด
- 3) จุดมุ่งหมาย
- 4) สื่อประกอบกิจกรรม
- 5) การดำเนินกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย

(1) ชำนาญ

(2) ขั้นตอนกิจกรรม โดยมีขั้นตอนย่อย คือ ขั้นตอนแลกเปลี่ยน

ประสบการณ์ ขั้นตอนย้อนกลับการรับรู้ ขั้นตอนสรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนคิดและนำไปปฏิบัติ

(3) ขั้นสรุป

- 6) การประเมินผล

3.2.3 เสนอชุดกิจกรรมให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่านซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญในการจัดกิจกรรมแนะแนวในสถานศึกษา ตรวจสอบความสอดคล้องของจุดมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะกิจกรรม เนื้อหา วิธีดำเนินการ การประเมินผล แล้วปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.4 นำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุศลกิจพิทยาคมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง แล้วนำมาแก้ไข

3.3 ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมปกติ

ในการสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมปกติผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับขั้นตอนดังนี้

3.3.1 ศึกษาตำรา เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสนใจอาชีพอิสระ การแนะแนวอาชีพที่เหมาะสมกับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดเนื้อหาและกิจกรรมให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของกิจกรรม

3.3.2 สร้างชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมปกติ ให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์

3.3.3 เสนอชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมปกติที่สร้างขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน ที่มีความรู้ความชำนาญ ในการจัดกิจกรรมแนะแนว ตรวจสอบ ความสอดคล้องของ จุดมุ่งหมาย นิยามศัพท์เฉพาะ กิจกรรม เนื้อหา วิธีดำเนินการ การประเมินผล แล้วปรับปรุงตาม ข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.3.4 นำชุดกิจกรรมไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียน กล้วย-ว่องกุศลกิจพิทยาคมที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน เพื่อหาข้อบกพร่อง แล้ว นำมาปรับปรุง

ความเหมือนและความแตกต่างของชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระในท้องถิ่น กับชุดกิจกรรมแนะแนว เปรียบเทียบได้ดังนี้

ตารางที่ 3.2 การเปรียบเทียบชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระในท้องถิ่น และชุดกิจกรรมแนะแนว โดยกิจกรรมปกติ

ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระในท้องถิ่น	ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมปกติ
<u>ส่วนประกอบของแผนกิจกรรม</u>	<u>ส่วนประกอบของแผนกิจกรรม</u>
1. ชื่อกิจกรรม	1. ชื่อกิจกรรม
2. แนวคิด	2. แนวคิด
3. จุดมุ่งหมาย	3. จุดมุ่งหมาย
4. สื่อประกอบกิจกรรม	4. สื่อประกอบกิจกรรม
5. การดำเนินกิจกรรม	5. การดำเนินกิจกรรม
6. การประเมินผล	6. การประเมินผล
<u>ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม</u>	<u>ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม</u>
1. ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์	1. ศึกษาเอกสารใบความรู้/ กรณีตัวอย่าง
2. ชั้นสะท้อนกลับการรับรู้	2. นักเรียนซักถามเพิ่มเติม
3. ชั้นสรุปสาระสู่ชีวิต	3. นักเรียนช่วยกันสรุปสาระสำคัญ
4. ชั้นคิดและนำไปปฏิบัติ	4. ทำกิจกรรมตามใบงาน

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

4.1 ก่อนทดลอง

4.1.1 ใช้แบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น วัดความสนใจ อาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนที่มีคะแนนต่ำ จำนวน 30 คน เก็บคะแนนไว้เป็นคะแนน ก่อนการทดลอง (Pre-Test)

4.1.2 จับคู่เรียนที่มีคะแนนเท่ากันหรือมีคะแนนใกล้เคียงกันสุ่มเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ดังตาราง

ตารางที่ 3.3 คะแนนความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นก่อนการทดลองของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม

คู่ที่	คะแนนกลุ่มทดลอง	คะแนนกลุ่มควบคุม
1	110	109
2	109	106
3	106	105
4	104	105
5	103	104
6	103	103
7	102	103
8	102	102
9	102	101
10	100	101
11	99	99
12	99	99
13	98	98
14	97	96
15	93	90
เฉลี่ย	101.81	101.40

4.2 การดำเนินการทดลอง

ให้นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระในห้องเรียน เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 6 ครั้ง ครั้ง ละ 50 นาที รวม 12 ครั้ง และให้นักเรียนกลุ่มควบคุมเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมปกติ 3 สัปดาห์ สัปดาห์ ละ 4 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวม 12 ครั้ง

4.3 หลังการทดลอง

ภายหลังจากสิ้นสุดการทดลอง 1 สัปดาห์ ให้นักเรียนกลุ่มทดลองและควบคุม ทำแบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในห้องเรียน ชุดเดียวกับที่ใช้วัดก่อนการทดลอง และเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 อธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสนใจอาชีพอิสระในห้องเรียน ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระในห้องเรียน

5.2 เนื่องจากการจับคู่คะแนนนั้นมีนักเรียนบางคู่คะแนนไม่เท่ากัน ดังนั้นเพื่อความแน่ใจถึงความเท่าเทียมกันก่อนทดลองจึงทำการเปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในห้องเรียนก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบ ที แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test independent)

5.3 เปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในห้องเรียนก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองโดยใช้สถิติทดสอบ ที แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)

5.4 เปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในห้องเรียนของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ภายหลังจากการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบ ที แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test independent)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่อง “ผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลศุลกกิจพิทยาคม จังหวัดราชบุรี

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 เพื่อเปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

1.2 เพื่อเปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

2. การเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยเสนอผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

2.1 อธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น ของนักเรียนกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม นำเสนอในตารางที่ 4.1

2.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น ก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม นำเสนอในตารางที่ 4.2

2.3 เปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง นำเสนอในตารางที่ 4.3

2.4 เปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นระหว่างกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง นำเสนอในตารางที่ 4.4

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n	แทน	จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยความสนใจอาชีพอิสระ
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
df	แทน	ระดับชั้นแห่งความเป็นอิสระ
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาค่า t – Distribution
**	แทน	นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ตารางที่ 4.1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนและหลังการทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	การทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D.
กลุ่มทดลอง	ก่อน	15	101.80	4.45934
	หลัง	15	145.133	6.91651
กลุ่มควบคุม	ก่อน	15	101.40	4.62601
	หลัง	15	133.333	4.11733

จากตารางที่ 4.1 นักเรียนกลุ่มทดลอง มีค่าเฉลี่ยความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นก่อนการทดลอง เท่ากับ 101.80 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.45934 ค่าเฉลี่ยความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นหลังการทดลองเท่ากับ 145.133 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 6.91651 นักเรียนกลุ่มควบคุมมีค่าเฉลี่ยความสนใจอาชีพอิสระก่อนการทดลอง เท่ากับ 101.40 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.62601 หลังการทดลอง เท่ากับ 133.333 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 4.11733

เนื่องจากการจับคู่คะแนนนั้นนักเรียนบางคู่คะแนนไม่เท่ากันเพื่อความมั่นใจในความเท่าเทียมกันของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมจึงได้ทำการทดสอบเปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนการทดลอง

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น ก่อนการทดลองระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุม นำเสนอในตารางที่ 4.2

กลุ่มตัวอย่าง	การทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t
กลุ่มทดลอง	ก่อน	15	101.80	4.46	28	.2405
กลุ่มควบคุม	ก่อน	15	101.40	4.63		

จากตารางที่ 4.2 ไม่พบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและ กลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของ กลุ่มทดลอง ก่อนและ หลังการทดลอง

การทดลอง	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t
ก่อนทดลอง	15	101.80	4.46	14	16.44**
หลังทดลอง	15	145.13	6.92		

** P < .01

จากตารางที่ 4.3 พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
 ภายหลังจากทดลอง

กลุ่มตัวอย่าง	n	$\bar{X}$	S.D.	df	t
กลุ่มทดลอง	15	145.13	6.92	28	5.7**
กลุ่มควบคุม	15	133.33	4.12		

** P < .01

จากตารางที่ 4.4 พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ มีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตาม สมมติฐานที่ตั้งไว้ว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุม

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยเพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลศึกษาศาสตร์วิทยาคม มีรายละเอียดการวิจัยโดยสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1.1.1 เพื่อเปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนกลุ่มทดลองก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมภายหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลศึกษาศาสตร์วิทยาคม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2546 จำนวน 150 คน

2) กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลศึกษาศาสตร์วิทยาคม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี ปีการศึกษา 2546 ที่มีคะแนนความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นในระดับต่ำ จำนวน 30 คน แล้วจับคู่ให้นักเรียนที่มีคะแนนเท่ากันหรือใกล้เคียงกัน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

1.2.2 เครื่องมือการวิจัย

- 1) แบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น
- 2) ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระในท้องถิ่น
- 3) ชุดกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมปกติ

1.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1) ก่อนทดลอง

(1) ใช้แบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น วัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เก็บคะแนนไว้เป็นคะแนน ก่อนการทดลอง (Pre-Test)

(2) จับคู่นักเรียนที่มีคะแนนเท่ากันหรือมีคะแนนใกล้เคียงกัน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน

2) ดำเนินการทดลอง

ให้นักเรียนกลุ่มทดลองเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระในท้องถิ่น เป็นเวลา 2 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 6 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวม 12 ครั้ง และให้นักเรียนกลุ่มควบคุมเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวโดยกิจกรรมปกติ 3 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที รวม 12 ครั้ง

3) หลังการทดลอง

ภายหลังสิ้นสุดการทดลอง 1 สัปดาห์ ให้นักเรียนกลุ่มทดลองและควบคุม ทำแบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น ชุดเดียวกับที่ใช้วัดก่อนการทดลอง และเก็บคะแนนไว้เป็นคะแนนหลังการทดลอง (Posttest)

1.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) อธิบายลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก่อนและหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระในท้องถิ่น

2) เปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น ก่อนการทดลอง ระหว่างกลุ่มทดลอง และ กลุ่มควบคุม โดยใช้สถิติทดสอบ ที่ แบบเป็นอิสระต่อกัน (t - test independent)

3) เปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของ กลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบ ที่ แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t - test dependent)

4) เปรียบเทียบความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นระหว่าง กลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม ภายหลังการทดลอง โดยใช้สถิติทดสอบ ที่ แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test independent)

1.3 ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ ที่มีต่ออาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลศีกษพิทยาคม สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1.3.1 นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ มีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3.2 ภายหลังจากการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลของการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่มีต่ออาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนกรับใหญ่ว่องกุลศีกษพิทยาคม สามารถอภิปรายผลการวิจัย ได้ดังนี้

2.1 ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ มีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ที่ตั้งไว้ว่าหลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ นักเรียนกลุ่มทดลองมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่า ก่อนการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยการแนะแนวอาชีพที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในแบบต่าง ๆ ได้แก่ ทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์ (2530) ได้ศึกษาได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดแนะแนวอาชีพมีการตัดสินใจเลือกอาชีพ สูงกว่าก่อนการทดลองที่ได้รับการสอนแบบปกติ สมปอง สุขศกุงคารกิติ (2530) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสำนึกด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีความสำนึกด้านอาชีพสูงกว่าก่อนการทดลอง ปกรณณ์ วงศ์สวัสดิ์ (2532) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระ

ในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจำวิทยาลัยจำนวน 30 คน ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดแนะแนวอาชีพมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่าก่อนการทดลอง เพท่าย เจริญคุณวิวัฒน์ (2535) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพนาฏศิลป์ - ดนตรีไทย ของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จำนวน 30 คน ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความสนใจในวิชาชีพนาฏศิลป์ - ดนตรีไทย สูงกว่าก่อนการทดลอง ปิยะมิตร เมธาธีรพันธ์ (2537) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดแหลมเจดีย์ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2536 จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 12 คน และกลุ่มควบคุม 12 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยชุดแนะแนวอาชีพมีความสนใจในอาชีพอิสระสูงกว่าก่อนการทดลอง วรางค์ศิริ สุทธิมงคล (2537) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน ผลการวิจัยปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยชุดแนะแนวอาชีพมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่า ก่อนการทดลอง วัฒนาวพร จันทพรหม (2538) ได้ศึกษาผลของการใช้โปรแกรมการแนะแนวอาชีพ ที่มีต่อความสนใจอาชีพช่างเสริมสวยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนบ้านหนองท่มโนนหาดวิทยา อำเภอชุมพวง จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2538 จำนวน 11 ผลการวิจัยพบว่านักเรียนมีความสนใจอาชีพช่างเสริมสวยเพิ่มขึ้นหลังจากได้รับการแนะแนวอาชีพ สำเริง ยอดมิ่ง (2542) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานการ-ประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง พบว่าชุดแนะแนวอาชีพทำให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจทางอาชีพสูงขึ้น

2.2 ผลการวิจัยพบว่าภายหลังการทดลองนักเรียนกลุ่มทดลองมีความสนใจอาชีพอิสระสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ที่ตั้งไว้ว่า หลังการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ นักเรียนกลุ่มทดลอง มีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุม

ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัย ที่ใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ ทิพย์มาศย์ พิมลศักดิ์ (2530) ได้ศึกษาได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3 กรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 15 คน กลุ่มทดลองได้รับการสอนโดยใช้

ชุดการแนะแนวอาชีพ กลุ่มควบคุมได้รับการสอนแบบปกติ ผลการทดลองพบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดแนะแนวอาชีพมีการตัดสินใจเลือกอาชีพ สูงกว่านักเรียนในกลุ่มควบคุมที่ได้รับการสอนแบบปกติ สมปอง สุขศกุงการกิติ (2530) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสำนึกด้านอาชีพของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดธาตุทอง กรุงเทพมหานคร พบว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีความสำนึกด้านอาชีพสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ปกรณ์ วงศ์สวัสดิ์ (2532) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจวบวิทยาลัยจำนวน 30 คน ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนด้วยชุดแนะแนวอาชีพมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติ เพทหาย เจริญคุณวิวิฏ (2535) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพนาฏศิลป์ - ดนตรีไทย ของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จำนวน 30 คน ปรากฏว่านักเรียนกลุ่มทดลองมีคะแนนความสนใจในวิชาชีพนาฏศิลป์ - ดนตรีไทย สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม ปิยะมิตร เมธาธีรนันท์ (2537) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดแหลมเจดีย์ อำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2536 จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 12 คนและกลุ่มควบคุม 12 คน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนโดยชุดแนะแนวอาชีพมีความสนใจในอาชีพอิสระสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุม วรางค์ศิริ สุทธิมงคล (2537) ได้ศึกษาผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนอาชีวศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นปีที่ 2 วิทยาลัยอาชีวศึกษาเชียงราย อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 8 คน กลุ่มควบคุม 8 คน ผลการวิจัย ปรากฏว่านักเรียนที่ได้รับการสอนโดยชุดแนะแนวอาชีพมีทัศนคติในการประกอบอาชีพอิสระสูงกว่า นักเรียนกลุ่มควบคุม

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่า การใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพสามารถพัฒนาความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นได้ ซึ่งน่าจะเป็นทางเลือกหนึ่งที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับ การพัฒนาความสนใจในอาชีพของนักเรียนจะพิจารณานำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาความสนใจในอาชีพอิสระในท้องถิ่นจังหวัดอื่น โดยอาจนำไปใช้ในชั่วโมงกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน อันจะทำให้ผู้เรียนเห็นแนวทางการประกอบอาชีพอาจช่วยลดปัญหาการว่างงานลงได้

3.1.2 ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการแนะแนวอาจนำชุดกิจกรรมแนะแนวนี้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพชุดนี้เป็นกิจกรรมที่พัฒนาทางด้านความสนใจ จึงควรสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่พัฒนาทักษะ ด้านอื่น ๆ เช่น เจตคติในการประกอบอาชีพ หรือ การตัดสินใจเลือกอาชีพ ถ้าสามารถปลูกฝังเจตคติที่ดีต่ออาชีพอิสระแก่นักเรียนได้ ปัญหาการว่างงานก็จะลดลง

3.2.2 ควรสร้างชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนในช่วงวัยอื่นเช่น ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ หล้าสูงวงศ์ **จิตวิทยาการศึกษา ฉบับปรับปรุงใหม่ พิมพ์ครั้งที่ 2** กรุงเทพมหานคร 2528
- วิชากร,กรม กระทรวงศึกษาธิการ "รายงานการวิเคราะห์คุณลักษณะบางประการของผู้ประสบผลสำเร็จในอาชีพอิสระ" ศูนย์แนะแนวการศึกษาและอาชีพ กรุงเทพมหานคร. 2530
- _____ . กระทรวงศึกษาธิการ **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544** กรุงเทพมหานคร องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.) 2544
- _____ . กระทรวงศึกษาธิการ **กิจกรรมพัฒนาผู้เรียนและการบริหารจัดการแนะแนว** กรุงเทพมหานคร ครูสภาลาดพร้าว 2545
- สามัญศึกษา, กรม กองการมัธยมศึกษา รายงานการวิจัยเรื่อง "การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา" 2543
- อาชีพศึกษา, กรม กระทรวงศึกษาธิการ **แนวทางสู่อาชีพส่วนตัว** กรุงเทพมหานคร 2531
- กฤษณา จัทรวิภาค "ผลการใช้ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 กรุงเทพมหานคร". ปรินญาณิพนธ์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2527
- กองส่งเสริมการมีงานทำ **เส้นทางอาชีพอิสระ** กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม 2545
- คมเพชร ฉัตรสุภสกุล **บริการสนเทศ** ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาและการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521
- จรรยา ทัพพะกุล ณ อัญญา **แนวทางส่งเสริมการประกอบอาชีพอิสระในการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพ** กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร 2530
- จงดี ยั้งยืน "การนำชุดแนะแนวมาใช้ในการแนะแนว" วารสารการศึกษานอกระบบ 7: ๑.18 :42-45 ; สิงหาคม 2535
- ชนิดา ยอดดี " ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียน ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ ในวิทยาลัยอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร"

- เชิดศักดิ์ โฆวาลินธุ์ *การวัดทัศนคติและบุคลิกภาพ* สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2520
- ทบวงมหาวิทยาลัย สรุปผลการวิจัยเชิงสำรวจทั่วประเทศเรื่อง “แนวโน้มการทำงานของเยาวชน
ไทย” มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพมหานคร 2526
- ทิพย์มาศ พิมลศักดิ์ “ผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อการตัดสินใจเลือกอาชีพของนักเรียน
นาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 3” ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2530
- ทิพวัน ถือคำ “บทบาทครูแนะแนวต่อการสร้างเจตคติในการประกอบอาชีพอิสระแนะแนว
หน้า 43-44 2533
- ปกรณ วังศ์สวัสดิ์ “ผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนประจวบวิทยาลัย จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”
ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2533
- ปิยมิตร เมธาธีระนันท์ “ผลของการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร 2537
- ประดิษฐ์ ชาสมบัติ และผาสุก พวงษ์ไพจิตร “รายงานการสัมมนาระดับชาติเรื่อง”การส่งเสริม
การทำงานนอกระบบในเมือง” สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ กรุงเทพมหานคร 2530
- ปริญญาดา บุญศิลาเลิศ “การทดลองใช้ชุดการแนะแนวอาชีพกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา. ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520
- พันตำรวจโท ทักษิณ ชินวัตร “คำแถลงนโยบาย ของ คณะรัฐมนตรี” สำนักเลขาธิการ
คณะรัฐมนตรี 2544
- เพทาย เจริญคุณวิวัฒน์ “ผลการใช้ชุดแนะแนวอาชีพที่มีต่อความสนใจในวิชานาฏศิลป์ดนตรี
ไทยของนักเรียนนาฏศิลป์ชั้นต้นปีที่ 2 วิทยาลัยนาฏศิลป์อ่างทอง จังหวัดอ่างทอง
ปรินญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2535

วัชรีย์ ทรัพย์มี *การแนะแนวอาชีพ* คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรุงเทพมหานคร
2523

วันเพ็ญ นามตระกูล "เจตคติและความสนใจในอาชีพอิสระของนักศึกษาระดับชั้น
ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีที่ 2 ในวิทยาลัยเทคนิค สังกัดกรมอาชีวศึกษา
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ" วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น 2538

วัลภา สบายยิ่ง "หน่วยที่ 7 การพัฒนาเครื่องมือและกิจกรรมแนะแนว"
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช นนทบุรี 2545

ศิริพันธุ์ ชัดตพงษ์ "ความสนใจและปัจจัยที่จำแนกความสนใจในอาชีพอิสระของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดกรุงเทพมหานคร" ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล 2543

สัญญา จัดตานนท์ "การศึกษากับการประกอบอาชีพอิสระ" ปริญญาโทการศึกษาดุสิต
บัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
กรุงเทพมหานคร 2521

สุรเดช วิเศษสุรการ "ข้อคิดในการทำงานเพื่อมุ่งจุดเน้น 7 ประการ ของกรมอาชีวศึกษา"
สำนักงานโครงการพัฒนาคุณภาพอาชีวศึกษา กรมอาชีวศึกษา 2530

สุรพล เพิ่มพล "ลักษณะที่พึงประสงค์สำหรับการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาคณะวิชา
วิทยาการจัดการในสหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์" วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2532

สุนทร โคตรบรรเทา "การศึกษากับปัญหาการมีงานทำในประเทศกำลังพัฒนา" ปริญญาโท
การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2525

สมปอง จัทรมานิตย์ "การเปรียบเทียบแรงจูงใจในการประกอบอาชีพอิสระของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ระหว่างกลุ่มที่เข้าร่วมกับไม่เข้าร่วมโครงการอาชีพอิสระโรงเรียน
ปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี" วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาบัณฑิต วิชาอกจิตวิทยา
การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2533

สำนักงานสถิติแห่งชาติ "รายงานผลการสำรวจการทำงานและการว่างงานของกำลังคน
ระดับกลาง และระดับสูง" สำนักนายกรัฐมนตรี กรุงเทพมหานคร 2527

สำเนาวิ ขจรศิลป์ "ข้อมูลเกี่ยวกับตลาดแรงงานของผู้ที่ต้องการเข้าศึกษาต่อในระดับ
มหาวิทยาลัย แนว, 21 (107) ,68-73

สำเริง ยอดมิ่ง “ชุดการแนะแนวอาชีพสำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอ่างทอง” สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2542

อารีรัตน์ พัฒนเพ็ญ “ผลการทดลองให้ข้อมูลด้านอาชีพต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติต่ออาชีพอิสระของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนบางละมุง จังหวัดชลบุรี” ปรินญา นินพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ 2529

Ginberg, Eli The Development of Human Resources. New York :Mc GraHill Book Company.1966.

Honada and Aboud. Characteristic of Successful Entrepreneurs.New Jersey : Prentice-Hall Inc. 1966.

Super, Donald E .Appraising Vocational Fitness by means of Psychological Test. New York, Harper and Brothers,1949.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. ชื่อ อาจารย์รังสรรค์ เพ็งหนู
 สถานที่ทำงาน สำนักงานพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
 วุฒิการศึกษา กศม.จิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ การจัดบริการแนะแนวระดับมัธยมศึกษา

2. ชื่อ อาจารย์มณฑนา เพ็งหนู
 สถานที่ทำงาน สำนักงานพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
 วุฒิการศึกษา กศม.จิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ การจัดบริการแนะแนวระดับมัธยมศึกษา

3. ชื่อ อาจารย์ปกรณ์ วงศ์สวัสดิ์
 สถานที่ทำงาน สำนักงานพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1
 วุฒิการศึกษา กศม.จิตวิทยาการแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ การจัดบริการแนะแนวระดับมัธยมศึกษา

4. ชื่อ อาจารย์ชุตีรัตน์ วัชรจรัสสกุล
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนรัตนราชำรบำรุง
 วุฒิการศึกษา กศม. การแนะแนว มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ การจัดบริการแนะแนวระดับมัธยมศึกษา

5. ชื่อ อาจารย์จิตามา ปรีคาน
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนบางแพปฐมพิทยา
 วุฒิการศึกษา กศม. การแนะแนวการแนะแนว มหาวิทยาลัยนเรศวร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ การจัดบริการแนะแนวระดับมัธยมศึกษา

ภาคผนวก ข
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. เปรียบเทียบความแตกต่างของความสนใจอาชีพอิสระก่อนการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้สถิติทดสอบ ที่ แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test independent)
(ลั้วน สายยศ 2544:268)

$$t = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) s_1^2 + (n_2 - 1) s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$	เป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลองของกลุ่มทดลอง
$\bar{X}_2$	เป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนก่อนการทดลองของกลุ่มควบคุม
n_1	เป็นขนาดของกลุ่มทดลอง
n_2	เป็นขนาดของกลุ่มควบคุม
s_1^2	เป็นความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
s_2^2	เป็นความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

2. การเปรียบเทียบความแตกต่างของความสนใจอาชีพอิสระก่อนและหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง ใช้สถิติทดสอบที่ แบบไม่เป็นอิสระต่อกัน (t-test dependent)
(ลั้วน สายยศ 2544:268)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N - 1}}} \quad \text{เมื่อ } df = n - 1$$

-

เมื่อกำหนดให้ D เป็นความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลองของแต่ละคน
n เป็นขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

3. เปรียบเทียบความแตกต่างของความสนใจอาชีพอิสระหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ใช้สถิติทดสอบ ที่ แบบเป็นอิสระต่อกัน (t-test independent) (ล้วน สายยศ 2544:268)

$$t = \frac{X_1 - X_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) s_1^2 + (n_2 - 1) s_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \left\{ \frac{1}{n_1} + \frac{1}{n_2} \right\}}}$$

เมื่อ $\bar{X}_1$	เป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองของกลุ่มทดลอง
$\bar{X}_2$	เป็นค่าเฉลี่ยของคะแนนหลังการทดลองของกลุ่มควบคุม
n_1	เป็นขนาดของกลุ่มทดลอง
n_2	เป็นขนาดของกลุ่มควบคุม
s_1^2	เป็นความแปรปรวนของกลุ่มทดลอง
s_2^2	เป็นความแปรปรวนของกลุ่มควบคุม

ภาคผนวก ค
สูตรที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

สูตรที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา (α - Coefficient) ของ Cronbach
(พิตร ทองชั้น 2545 : 225)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left[1 - \frac{\sum s_i^2}{S_t^2} \right]$$

- α = ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
- n = จำนวนข้อของแบบวัดความสนใจ
- s_i^2 = ความแปรปรวนรายข้อ
- S_t^2 = ความแปรปรวนทั้งฉบับ

ภาคผนวก ง
แบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น

แบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น

คำชี้แจง

1. แบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นฉบับนี้ มีทั้งหมด 33 ข้อ ครอบคลุมเนื้อหา ดังต่อไปนี้
  - 1.1 การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระในท้องถิ่น
  - 1.2 การเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระในท้องถิ่น
  - 1.3 การมองเห็นคุณค่าอาชีพอิสระในท้องถิ่น
2. ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย ลงในช่องที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
0	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีเกียรติ					

3. **อาชีพอิสระ** หมายถึง อาชีพที่ผู้ประกอบอาชีพเป็นเจ้าของกิจการทั้งหมด หรือบางส่วนก็ได้ โดยไม่รับค่าจ้างจากผู้อื่นในลักษณะของเงินเดือนหรือค่าจ้างประจำ และรับผิดชอบต่อการดำเนินงานทั้งในส่วนของกำไร หรือขาดทุน โดยอาจมีผู้ช่วยปฏิบัติงานหรือไม่ก็ได้

ตัวอย่าง อาชีพอิสระในท้องถิ่นจังหวัดราชบุรี

ประเภทผู้ผลิต ได้แก่ การทำเกษตรกรรม เช่น การทำนาข้าว การทำไร่ข้าวโพด การทำไร่อ้อย การทำไร่ข้าวโพดฝักอ่อน การทำไร่หน่อไม้ฝรั่ง การทำสวนผลไม้ การทำน้ำอ้อย การทำน้ำผลไม้ การเลี้ยงสัตว์ เช่น การเลี้ยงโคนม การเลี้ยงโคขุน การเลี้ยงปลาสวยงาม การเลี้ยงไก่เนื้อ ไก่ไข่ การเลี้ยงกุ้ง การทำหัตถกรรม เช่น การทอผ้าพื้นเมือง การทำเบญจรงค์ ทำเซรามิค การทำตุ๊กตาผ้า การทำเทียน ฯลฯ

ประเภทผู้จำหน่าย ได้แก่ การค้าขายอาหาร ขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ขายของชำ ขายอาหารสัตว์ ขายผัก-ผลไม้ ขายเครื่องสำอาง ขายอุปกรณ์ทางการเกษตร ฯลฯ

ประเภทการบริการ ได้แก่ รับเหมาก่อสร้าง เสริมสวย ตัดเย็บเสื้อผ้า รับซ่อมรถยนต์ บริการรถ รับส่งผู้โดยสาร ซ่อมอุปกรณ์ไฟฟ้า ฯลฯ

แบบวัดความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระในท้องถิ่น						
1	เป็นอาชีพที่เหมาะสมกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน					
2	เป็นอาชีพที่มีรายได้ขึ้นอยู่กับความขยัน และความสามารถของตนเอง					
3	ปัจจุบันการประกอบอาชีพอิสระได้รับความสนใจมากขึ้น					
4	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ต้องใช้ความซื่อสัตย์					
5	ผู้ประกอบการอาชีพอิสระต้องเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์					
6	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ไม่ต้องเป็นลูกจ้างใคร					
7	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ต้องพึ่งตนเอง					
การเกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ						
8	ข้าพเจ้าสนใจติดตามข่าวเกี่ยวกับอาชีพอิสระ					
9	ข้าพเจ้าชอบดูรายการโทรทัศน์ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับอาชีพอิสระ					
10	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือเกี่ยวกับอาชีพอิสระ					
11	ถ้ามีโอกาสข้าพเจ้ามักไปสนทนากับผู้ประกอบการอาชีพอิสระ					
12	ข้าพเจ้าขอหาความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระเสมอ					
13	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าข้าพเจ้าจะประสบความสำเร็จ ถ้าประกอบอาชีพอิสระ					
14	ข้าพเจ้ากระตือรือร้นเมื่อมีวิทยากรมาสาธิตอาชีพ					
15	ข้าพเจ้ามักเข้าร่วมฝึกกับวิทยากรที่มาสาธิตอาชีพเสมอ					
16	ข้าพเจ้าไม่สนใจที่จะเข้าชมการสาธิตอาชีพอิสระ					
17	ข้าพเจ้าชอบประดิษฐ์สิ่งของเมื่อมีเวลาว่าง					
18	ถ้าไม่มีโอกาสศึกษาต่อข้าพเจ้าจะประกอบอาชีพอิสระ					
19	ข้าพเจ้าไม่ชอบดูรายการโทรทัศน์ที่เสนอเรื่องอาชีพอิสระ					
20	การประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระเกิดจากการทำงาน อย่างหนัก ไม่ใช่เรื่องของโชคชะตา					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง
การมองเห็นคุณค่าอาชีพอิสระในท้องถิ่น						
21	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีเกียรติ					
22	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมได้					
23	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่ทำให้มีโอกาสได้เป็นผู้นำทางธุรกิจ					
24	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่สังคมยอมรับ					
25	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีความก้าวหน้า					
26	ข้าพเจ้ามั่นใจว่าอาชีพอิสระเป็นอาชีพที่เป็นประโยชน์ ต่อตนเองและประเทศชาติ					
27	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่มีรายได้ดี					
28	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่จำเจ น่าเบื่อหน่าย					
29	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่เหมาะสมกับข้าพเจ้า					
30	อาชีพอิสระเป็นอาชีพที่น่ารังเกียจ					
31	ข้าพเจ้ามีความภาคภูมิใจเมื่อได้เลือกทำงานอิสระ					
32	ข้าพเจ้าคิดว่าอาชีพอิสระจะทำให้ข้าพเจ้าประสบความสำเร็จ					
33	ข้าพเจ้าภูมิใจที่จะประกอบอาชีพอิสระ					

ภาคผนวก จ
ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

คำชี้แจง

ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีทั้งหมด 12 กิจกรรมมีเนื้อหาเกี่ยวกับอาชีพอิสระในท้องถิ่นครอบคลุมโครงสร้างด้านความสนใจอาชีพอิสระ ได้แก่ การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ

ในท้องถิ่น การเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระในท้องถิ่น และ การเห็นคุณค่าของอาชีพอิสระในท้องถิ่น ซึ่งแต่ละแผนกิจกรรมประกอบด้วย

1. ชื่อกิจกรรม
2. แนวคิด
3. จุดมุ่งหมาย
4. สื่อประกอบกิจกรรม
5. การดำเนินกิจกรรม ซึ่งประกอบด้วย
  - 1) ชี้นำ
  - 2) ชั้นกิจกรรม โดยมีขั้นตอนย่อย 4 ขั้นตอน คือ
    - ชั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ (Experiencing) นักเรียนจะได้ เล่นเกม ทำกิจกรรม ดูวีดิทัศน์ อ่านกรณีศึกษา ค้นคว้า แสดงบทบาทสมมติ ศึกษาดูงาน เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
    - ชั้นสะท้อนกลับการรับรู้ (Reflecting) นักเรียนได้ แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก พิจารณาเหตุผลจากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ จากชั้นที่ 1
    - ชั้นสรุปสาระสู่ชีวิต (Generalizing) นักเรียนสรุปการเรียนรู้ อภิปรายสะท้อนกลับการรับรู้ ศึกษาเพิ่มเติม
    - ชั้นคิดและนำไปปฏิบัติ (Applying) นำความรู้ที่ได้ มาประยุกต์ใช้
  - 3) ชั้นสรุป
6. การประเมินผล

ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

กิจกรรมที่/เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	พัฒนาความสนใจ (ด้าน)
กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนทราบจุดประสงค์และข้อตกลงของการร่วมกิจกรรม 2. นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกของกลุ่ม 	พัฒนาความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น
กิจกรรมที่ 2 ความหมายและประเภทของอาชีพอิสระ	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของอาชีพอิสระได้ 2. นักเรียนสามารถแยกประเภทของอาชีพอิสระได้ 	การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
กิจกรรมที่ 3 คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ	นักเรียนสามารถบอกคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระได้	การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
กิจกรรมที่ 4 ประโยชน์ของการประกอบอาชีพอิสระ	นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ของการประกอบอาชีพอิสระได้	การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
กิจกรรมที่ 5 การเตรียมตัวประกอบอาชีพอิสระ/ แหล่งเงินทุน	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถบอกวิธีการเตรียมตัวในการประกอบอาชีพอิสระได้ 2. นักเรียนสามารถบอกแหล่งเงินทุนที่จะนำมาประกอบอาชีพอิสระได้ 	การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
กิจกรรมที่ 6 จังหวัดราชบุรี (อาชีพอิสระในท้องถิ่น)	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดราชบุรีได้ 2. นักเรียนสามารถบอกอาชีพที่สำคัญในจังหวัดราชบุรีได้ 	การรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ

ชุดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ (ต่อ)

กิจกรรมที่/เรื่อง	จุดมุ่งหมาย	พัฒนาความสนใจ (ด้าน)
กิจกรรมที่ 7 ศึกษาดูงานอาชีพ การผลิต (การเลี้ยง ปลาสวยงาม)	นักเรียนสามารถบอกลักษณะและรายละเอียด ของอาชีพที่ไปศึกษาดูงานได้	การเข้าไปเกี่ยวข้องกับ อาชีพอิสระ
กิจกรรมที่ 8 ศึกษาดูงานอาชีพ การค้าขาย (การขายข้าวแกง)	นักเรียนสามารถบอกลักษณะและรายละเอียด ของอาชีพที่ไปศึกษาดูงานได้	การเข้าไปเกี่ยวข้องกับ อาชีพอิสระ
กิจกรรมที่ 9 ศึกษาดูงานอาชีพ การบริการ (การตัด เย็บเสื้อผ้า)	นักเรียนสามารถบอกลักษณะและรายละเอียด ของอาชีพที่ไปศึกษาดูงานได้	การเข้าไปเกี่ยวข้องกับ อาชีพอิสระ
กิจกรรมที่ 10 วีดิทัศน์ "สู้แล้วรวย "	1. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของอาชีพ ที่ชมจากวีดิทัศน์ได้ 2. บอกแนวคิดของเจ้าของกิจการที่ชมได้	การเห็นคุณค่าของ อาชีพอิสระ
กิจกรรมที่ 11 พบผู้ประสบ ความสำเร็จใน อาชีพ	1. บอกแนวคิดของเจ้าของผู้ประกอบการอาชีพ อิสระในท้องถิ่นได้ 2. นักเรียนมองเห็นแนวทางในการประกอบ อาชีพอิสระ	การเห็นคุณค่าของ อาชีพอิสระ
กิจกรรมที่ 12 ปัจฉิมนิเทศ	1. เพื่อประเมินการจัดกิจกรรม 2. ประเมินความรู้ความสามารถของนักเรียน เกี่ยวกับอาชีพอิสระ	พัฒนาความสนใจ อาชีพอิสระในท้องถิ่น

กิจกรรมที่ 1

ปฐมนิเทศ

ประเภทกิจกรรม   พัฒนาความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น

วัยของผู้รับบริการ   นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขนาดของกลุ่ม 15 คน เวลา 50 นาที

แนวคิด

1. การทราบจุดประสงค์ของการร่วมกิจกรรม จะช่วยให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเรียนรู้ได้ดีขึ้น
2. การเรียนรู้ร่วมกันเป็นกลุ่มต้องมีกฎกติกาให้สมาชิกถือปฏิบัติ ซึ่งจะทำให้การดำเนินกิจกรรมราบรื่น บรรลุวัตถุประสงค์ของกิจกรรม

จุดมุ่งหมาย

1. นักเรียนทราบจุดประสงค์และข้อตกลงของการร่วมกิจกรรม
2. นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนและตระหนักในบทบาทหน้าที่ของการเป็นสมาชิกของกลุ่ม

สื่อประกอบกิจกรรม

1. ตารางการจัดกิจกรรม
2. ใบงานข้อตกลงของกลุ่ม

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

1. ครูให้นักเรียนนั่งเป็นวงกลม แล้วสั่งให้นักเรียนปรบมือ ดังนี้ ปรบมือ 3 ครั้ง ตบตัก 3 ครั้ง ตบพื้น 3 ครั้ง (เพื่อดูความพร้อมของนักเรียน)
2. ครูร้องเพลงกระต่ายในดวงจันทร์ และทำท่าทางประกอบ
3. ครูให้นักเรียนช่วยกันร้องเพลงและทำตามครู
4. ครูให้นักเรียนทำตามเพลงที่ครูร้อง
5. ครูให้นักเรียนร้องเพลงในใจแล้วทำตามท่าทาง

ขั้นกิจกรรม

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ครูแจ้งจุดประสงค์ในการทำกิจกรรม พร้อมแจกตารางการทำกิจกรรม

2. ขั้นสะท้อนกลับการรับรู้

ครูสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนต่อตารางการทำกิจกรรม

3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

แบ่งนักเรียนเป็น 2 กลุ่ม ให้นักเรียนช่วยกันคิดกติกา ในการทำกิจกรรม เพื่อให้การทำกิจกรรมราบรื่น แล้วเขียนลงในใบงาน

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ให้นักเรียนนำเสนอกติกาของแต่ละกลุ่ม เลือกข้อที่เห็นว่าดีที่สุด และสามารถเป็นไปได้มากที่สุด เขียนลงในกระดาษ โปสเตอร์ ติดไว้หน้าห้อง

ขั้นสรุป

ครูทบทวนการทำกิจกรรมในวันนี้และนัดหมายการทำกิจกรรมครั้งต่อไป

การประเมินผล

1. ประเมินจากการทำกิจกรรม
2. ประเมินจากใบงาน

รายการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพ
เพื่อพัฒนาความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น

- กิจกรรมที่ 1 กิจกรรมปฐมนิเทศ
- กิจกรรมที่ 2 ความหมายและประเภทของอาชีพอิสระ
- กิจกรรมที่ 3 คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ
- กิจกรรมที่ 4 ประโยชน์ของการประกอบอาชีพอิสระ
- กิจกรรมที่ 5 การเตรียมตัวประกอบอาชีพอิสระ/แหล่งเงินทุน
- กิจกรรมที่ 6 จังหวัดราชบุรี (อาชีพอิสระในท้องถิ่น)
- กิจกรรมที่ 7 ศึกษาดูงานอาชีพอิสระประเภทผู้ผลิตการผลิต
- กิจกรรมที่ 8 ศึกษาดูงานอาชีพอิสระประเภทการจำหน่าย
- กิจกรรมที่ 9 ศึกษาดูงานอาชีพอิสระประเภทการบริการ
- กิจกรรมที่ 10 กรณีศึกษา “สู้แล้วรวย”
- กิจกรรมที่ 11 พบผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพอิสระ
- กิจกรรมที่ 12 กิจกรรมปัจฉิมนิเทศ

เพลงกระต่ายหมายจันทร์
(ประกอบท่าทาง)

เนื้อเพลง	ท่าทาง
ฉันอยากจะบิน	ท่าท่า บิน
บินไปให้ถึงดวงจันทร์	ชี้นิ้วทั้งสองมือขึ้นข้างบนสมมติว่าเป็นดวงจันทร์
ตา บอก กับฉัน	ใช้นิ้วชี้ทั้งสองมือชี้ที่ตาทั้งสองข้างและปาก
ว่ามีกระต่ายหลายตัว	ทำนิ้วเป็นรูปหูกระต่ายยกขึ้นชูบนหัว
ฉันอยากจะขอ	แบ่มือทั้งสองข้างท่าท่าขอ
ขอเอาไว้ในครัว	กำมือชี้นิ้วโป้งทั้งสองข้างลงข้างล่าง
จงอย่าหมองมัว	ยกมือทั้งสองข้างท่าท่าโบกข้างหน้า
เลยนะ กระต่ายหมายจันทร์	ท่าท่ากระต่าย และ ชี้ดวงจันทร์

ใบงาน
กิจกรรมที่ 1 ปฐมนิเทศ

คำชี้แจง ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและบันทึกลงในใบงานตามประเด็น
ต่อไปนี้

1. นักเรียนคิดว่าการร่วมกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่น
เป็นประโยชน์ต่อนักเรียนหรือไม่ เพราะอะไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. นักเรียนคิดว่าการทำกิจกรรมร่วมกันจำเป็นต้องมีกฎกติกาในการทำกิจกรรมหรือไม่
อย่างไร (ถ้าจำเป็นให้นักเรียนร่วมกันคิดกฎกติกา)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 2

ความหมายและประเภทของอาชีพอิสระ

ประเภทกิจกรรม	พัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
วัยของผู้รับบริการ	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขนาดของกลุ่ม 15 คน เวลา 50 นาที
แนวคิด	การได้รับความรู้ความหมายและประเภทของอาชีพอิสระจะทำให้นักเรียนมีความสนใจอาชีพอิสระเพิ่มขึ้น
จุดมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถบอกความหมายของอาชีพอิสระได้ 2. นักเรียนสามารถแยกประเภทของอาชีพอิสระได้

สื่อประกอบกิจกรรม

1. เอกสารความรู้เรื่องอาชีพอิสระ
2. ใบงาน ประเภทของอาชีพอิสระ
3. บัตรอาชีพ

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูสอบถามถึงอาชีพที่นักเรียนอยากทำในอนาคต เหตุผลที่อยากประกอบอาชีพนั้น ๆ ให้นักเรียนออกมาเขียนชื่ออาชีพที่นักเรียนสนใจบนกระดาน

ขั้นกิจกรรม

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

สุ่มเลือกนักเรียน 3 คน ให้เล่าถึงอาชีพที่ผู้ปกครองของนักเรียนทำอยู่
2. ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ให้นักเรียนแบ่งกลุ่มอภิปรายถึงอาชีพผู้ปกครองที่เพื่อน ๆ เล่าให้ฟัง ในประเด็นต่อไปนี้ 1) ลักษณะงานอาชีพ 2) ค่าตอบแทน
4. ขั้นสรุปสาระสำคัญ

ครูให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง “ความหมายและประเภทของอาชีพอิสระ”

5. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม แล้วแจกบัตรคำอาชีพให้นักเรียนช่วยกันแยกประเภทของอาชีพอิสระ

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนทำใบงานสรุปความหมายและประเภทของอาชีพอิสระ

การประเมินผล

1. ประเมินจากการทำกิจกรรม
2. ประเมินจากใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง “ ความหมายและประเภทของอาชีพอิสระ ”

การประกอบอาชีพอิสระคืออะไร

การประกอบอาชีพอิสระ คือ การประกอบกิจการส่วนตัวต่าง ๆ ในการผลิตสินค้าหรือบริการ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย เป็นธุรกิจของตนเองไม่ว่าธุรกิจนั้นจะเล็กหรือใหญ่ก็ตาม ซึ่งผู้ประกอบการสามารถที่จะกำหนดรูปแบบและวิธีดำเนินงานของตัวเองได้ตามความเหมาะสม ไม่มีเงินเดือนหรือมีรายได้ที่แน่นอนตายตัว ผลตอบแทนคือเงินกำไรจากการลงทุนนั่นเอง

ประเภทของอาชีพอิสระ

โดยทั่วไปแบ่งประเภทได้ดังนี้

1. ประเภทการผลิต เช่น การเกษตร ผลิตสินค้าจากการเกษตร เช่น การปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ ทำการประมง เป็นต้น ทำอาหาร ทำกรอบรูป ตัดเย็บเสื้อผ้า ทำขนมปัง สิ่งประดิษฐ์ ฯลฯ
2. ประเภทบริการ อาชีพอิสระ ประเภทนี้เป็นการขายแรงงาน หรือมีความรู้ ความชำนาญ เช่น ซ่อมมอเตอร์ไซด์ รับจ้างล้างรถ เสริมสวย แปลเอกสาร นวดแผนไทย บริการซัก-รีด ตัดเย็บเสื้อผ้า เป็นต้น
3. ประเภทผู้จำหน่าย เป็นการซื้อสินค้าจากผู้ผลิตหรือผู้ขายส่ง แล้วขายให้ลูกค้า เช่น ร้านขายของชำ ร้านขายเสื้อผ้าสำเร็จรูป ร้านขายเฟอร์นิเจอร์จากโรงงาน เป็นต้น

“ไม่ว่าจะเป็นธุรกิจประเภทใด การทำธุรกิจเป็นการนำเอาวัสดุหรือสินค้า หรือทรัพยากรมาหาช่องทางในการทำให้เกิดการเพิ่มมูลค่าให้สูงขึ้น”

ตัวอย่างอาชีพ

ขายข้าวแกง	ช่างตัดเสื้อ
ช่างเสริมสวย	ช่างตัดผม
ครู	แพทย์
พยาบาล	ตำรวจ
ทำงานโรงงาน	ทหาร
ขายส้มตำ	ซ่อมเครื่องยนต์
ขายตรง	ทำสวน
เลี้ยงสัตว์	ขายต้นไม้
ทำไร่	ทำนา

เจ้าของโรงงาน	ถ่ายรูป
เจ้าของร้านถ่าย เอกสาร	มอเตอร์ไซด์ รับจ้าง
ทำงานบริษัท	ปลุกผัก
ทำเบญจรงค์	ขับแท็กซี่
พนักงานขาย	ขายตรง
ทอผ้าขาย	ทำตุ๊กตา
ทำขนมขาย	นักเขียน
นักแสดง	นักร้อง
ดีเจ	นักข่าว

กิจกรรมที่ 3

คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ

ประเภทกิจกรรม	พัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
วัยของผู้รับบริการ	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขนาดของกลุ่ม 15 คน เวลา 50 นาที
แนวคิด	การได้รับรู้เกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระจะทำให้นักเรียนมีความสนใจอาชีพอิสระเพิ่มขึ้น
จุดมุ่งหมาย	นักเรียนสามารถบอกคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระได้
สื่อประกอบกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. CD เพลง ส้มตำ 2. เอกสารใบความรู้เรื่องคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ 3. ใบงาน
การดำเนินกิจกรรม	
   <u>ขั้นนำ</u>	ให้นักเรียนฟังเพลง "ส้มตำ"
   <u>ขั้นกิจกรรม</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ <ul style="list-style-type: none"> - ครูชวนนักเรียนคุยถึงการขายส้มตำ ซึ่งเป็นอาชีพอิสระอาชีพหนึ่ง 2. ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> - ครูถามนักเรียนว่านักเรียนรู้จักใครบ้างที่ขายส้มตำ คน ๆ นั้น เป็นคนอย่างไรมีคุณสมบัติอย่างไร รายได้เป็นอย่างไร 3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต <ul style="list-style-type: none"> - แบ่งนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ให้ช่วยกันสรุปคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ - ครูช่วยเพิ่มเติมคุณสมบัติที่นักเรียนยังบอกไม่ครบ และให้นักเรียนเรียงลำดับความสำคัญของคุณสมบัติแต่ละข้อ 4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ <p>ให้นักเรียนคิดถึงอาชีพอิสระ 1 อาชีพและบอกว่าอาชีพที่นักเรียนคิดนั้นต้องมีคุณสมบัติทั่วไป และคุณสมบัติเฉพาะอย่างไร ทำลงในใบงาน</p>

ขั้นสรุป

ให้นักเรียนศึกษาเอกสารคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพอิสระ

การประเมินผล

1. ประเมินจากการทำกิจกรรม
2. ประเมินจากใบงาน

ใบความรู้

เรื่อง “ คุณสมบัติของการเป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ”

การเป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จำเป็นจะต้องมีคุณสมบัติต่าง ๆ เพื่อประกอบการเป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระอย่างมีคุณภาพได้แก่

กล้าเสี่ยง (Taking risk) การประกอบการอาชีพอิสระ แตกต่างจากการเป็นลูกจ้าง เนื่องจากต้องมีการลงทุน ในขณะที่เป็นลูกจ้างไม่ต้องลงทุนอะไร การลงทุนนั้นเป็นการเสี่ยงอย่างหนึ่ง ซึ่งไม่รู้ว่าสิ่งที่เราลงทุนจะได้กำไรหรือขาดทุน แต่ในความเสี่ยงนั้น ผู้ประกอบการอาชีพอิสระจะต้องไตร่ตรองให้รอบคอบและมีเหตุผลก่อนที่จะลงทุนรวมทั้งต้องมีจิตใจอยากเป็นผู้ชนะเสมอ

มีความคิดสร้างสรรค์ (Taking initiative) การประกอบการอาชีพอิสระ มิได้ยึดติดกับรูปแบบใด ๆ เนื่องจากผู้ประกอบการอาชีพอิสระต้องเป็นนายของตนเอง ดังนั้น ในการปรับปรุงสินค้าหรือบริการสามารถทำได้อย่างมีอิสระ เพื่อให้ได้มาซึ่งกำไรในการดำเนินธุรกิจ

มีความเชื่อมั่นในตนเอง ผู้ประกอบการอาชีพอิสระ จะต้องเป็นผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการดำเนิน (Self-Confidence) กิจการของตนเอง จะรอให้ใครมาช่วยเหลืออยู่ตลอดเวลาอย่าอมเป็นไปไม่ได้

อดทน (persistence and dealing with failure) การดำเนินธุรกิจของตนเองย่อมมีทั้งกำไรและขาดทุน โดยเฉพาะขั้นแรกจะต้องประสบปัญหาและอุปสรรคบ้าง ซึ่งถือได้ว่าเป็นเรื่องธรรมดา จะต้องเป็นผู้กล้ารับผิดและถูกในเวลาเดียวกัน และพร้อมที่จะยอมรับข้อผิดพลาดและแก้ไขข้อผิดพลาดด้วยตัวเองเสมอ หากพร้อมที่จะต่อสู้กับปัญหาเหล่านั้น จุดหมายที่ตั้งไว้ก็จะประสบผลสำเร็จในที่สุด

มีวินัยในตนเอง (Having discipline) การประสบความสำเร็จในอาชีพซึ่งเราเป็นเจ้าของกิจการเอง จำเป็นจะต้องมีวินัย มีกฎมีระเบียบ การทำงานต้องทำสม่ำเสมอ มิเช่นนั้นความสำเร็จในอาชีพอาจจะไม่ประสบผลสำเร็จเลย

มีทัศนคติที่ดีต่ออาชีพ (Good attitude) ไม่ว่าจะงานนั้นจะเป็นงานที่มีเกียรติหรือไม่ ผู้ประกอบการอาชีพอิสระจะต้องรักในงานที่ทำ และให้เกียรติกับงานนั้น ๆ เสมอ

มีความรอบรู้ (Seeking information) การประกอบอาชีพอิสระ จะต้องรับรู้ข่าวสารอยู่เสมอ เพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปเร็วมาก ประโยชน์ของการรับรู้ข่าวสารจะทำให้สามารถปรับปรุงธุรกิจของตนเองให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา ผลที่ได้คือกำไรนั่นเอง

มีมนุษยสัมพันธ์ (Good human relationship) การประกอบอาชีพอิสระ จะต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์อันดี เพื่อผลประโยชน์ในธุรกิจของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นลูกค้า บุคคลรอบข้างหรือคู่แข่งชั้นก็ตาม เพราะการมีมนุษยสัมพันธ์อันดี จะทำให้มีความคล่องตัวในการดำเนินงานเป็นอย่างยิ่ง

มีความซื่อสัตย์ (Honesty with customer) ผู้ประกอบอาชีพอิสระ จะต้องมีความซื่อสัตย์และจริงใจต่อลูกค้า การบริการลูกค้าให้เกิดความประทับใจในการขายสินค้าหรือบริการ และกลับมาใช้บริการอีกเป็นหัวใจสูงสุด เพื่อผลประโยชน์ต่อธุรกิจและต่อตัวเองในที่สุด

ใบงาน
กิจกรรมที่ 3 คุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ

1. นักเรียนคิดว่าผู้ที่จะประกอบอาชีพอิสระต้องมีคุณสมบัติอย่างไรบ้าง
(เรียงลำดับตามความสำคัญ)

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ให้นักเรียนคิดถึงการประกอบอาชีพอิสระ 1 อาชีพ และบอกว่าอาชีพนั้น ต้องมี
คุณสมบัติทั่วไป และ คุณสมบัติเฉพาะอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 4

ประโยชน์ของการประกอบอาชีพอิสระ

ประเภทกิจกรรม	พัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
วัยของผู้รับบริการ	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขนาดของกลุ่ม 15 คน เวลา 50 นาที
แนวคิด	การได้รับรู้ประโยชน์ของอาชีพอิสระจะทำให้นักเรียนมีความสนใจอาชีพอิสระเพิ่มขึ้น
จุดมุ่งหมาย	นักเรียนสามารถบอกประโยชน์ของการประกอบอาชีพอิสระได้
สื่อประกอบกิจกรรม	1. เอกสารความรู้เรื่องประโยชน์ของการประกอบอาชีพอิสระ 2. ใบงาน 3. เอกสารกรณีตัวอย่าง “คาถาหายจนของป่าจวี”

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูถามนักเรียนว่าเคยเห็นคนที่ไม่ประกอบอาชีพหรือไม่ แล้วนักเรียนรู้สึกอย่างไร

ขั้นกิจกรรม

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์

ให้นักเรียน ศึกษากรณีตัวอย่าง เรื่อง “ คาถาแก้จนของป่าจวี ”

2. ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้

ครูชวนคุยชวนคิดในประเด็น “ นักเรียนคิดว่าคาถาของป่าจวีแก้จนได้จริงหรือไม่ ”

3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต

ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง “ประโยชน์ของการประกอบอาชีพอิสระ ”

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

แบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม สรุปประโยชน์ และข้อดีของการประกอบอาชีพอิสระลงในใบงาน นักเรียนส่งตัวแทนออกมา นำเสนอหน้าชั้นเรียน

ขั้นสรุป

ทบทวนเรื่องที่ศึกษาในวันนี้ ครูตอบข้อซักถามที่นักเรียนยังไม่เข้าใจ

การประเมินผล

- สังเกตการทำกิจกรรม
- ประเมินจากใบงาน

คาถาหายจนของป้าจวี

หลังจากเข้าร่วมโครงการพักชำระหนี้ **ป้าจวี ศรีพัฒน์** เกษตรกรลูกค้าธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) สาขานครสวรรค์ จังหวัดนครสวรรค์ ได้มีโอกาสเข้าอบรมหลักสูตรสัจธรรมชีวิตตามคำเชิญชวนของพนักงาน ธ.ก.ส. ซึ่งป้าก็เข้าอบรมด้วยความเกรงใจ

ผลจากการอบรม ป้าจวี ได้คาถาแก้จนมา 3 ตัว ตรงตามคำพูดของท่านนายกรัฐมนตรีกษัตริย์ คือ **คาถาตัวที่หนึ่ง** การลดค่าใช้จ่าย โดยการลด ละ เลิกอบายมุข เช่น จากเดิมเคยเล่นหวยเสี่ยงโชค อย่างน้อยเดือนละ 2 งวด ก็เลิกเล่น เพราะคิด ๆ ดูแล้ว ที่ผ่านมามักจะเสียเงินมากกว่าได้เงิน นอกจากนี้ก็หันกลับมาดูต้นทุนทางการเกษตรว่า จากเดิมทำนา ต้องจ่ายเงินซื้อปุ๋ย ซื้อยา มาใส่เพื่อข้าวจะได้งอกงาม แต่ปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลงมีราคาแพงขึ้นทุกปี จึงหันมาทดลองทำปุ๋ยหมัก ปุ๋ยชีวภาพ ตามแบบภูมิปัญญาดั้งเดิมแทน ปรากฏว่าได้ผลดีเกินคาด

คาถาตัวที่สอง เพิ่มรายได้ซึ่งตัวนี้โยงจากตัวแรกเพราะผลจากการลด ละ เลิก เปลี่ยนรูปแบบการผลิตก็สามารถทำให้มีเงินเหลือ แต่ **ป้าจวี** ยังนำความรู้ที่ได้จากการฝึกอบรมอื่น ๆ เช่นการทำแชมพู น้ำยาอเนกประสงค์ขึ้นใช้เอง เมื่อใช้แล้วพิสูจน์ว่าได้ผลดีกว่าสินค้าที่เคยซื้อใช้ **ป้าจวี** จึงนำไปบอกต่อกับสมาชิกในครัวเรือน และเพื่อนบ้านโดยใช้วิธีปากต่อปาก จนกระทั่งแชมพูสูตรสมุนไพรธรรมชาติกลายเป็นสินค้ายอดนิยมของคนในหมู่บ้าน

คาถาตัวที่ 3 ขยายโอกาสเมื่อมีคนยอมรับแชมพูของ **ป้าจวี** มากขึ้น ป้าจวี เลยใช้โอกาสนี้เผยแพร่ความรู้ให้กับคนในชุมชนที่สนใจ โดยเฉพาะกลุ่มสตรีแม่บ้าน โดยตั้งเป็นกลุ่มเกษตรกรพักชำระหนี้บ้านหนองเรือ ร่วมลงทุนลงแรงผลิตแชมพู และน้ำยาอเนกประสงค์ จำหน่ายเพื่อสร้างงานและรายได้ให้กับสมาชิกในกลุ่ม

ผลจากการรวมตัวเป็นกลุ่มทำให้มีโอกาสไปเปิดจำหน่ายสินค้าตามสถานที่ราชการและงานต่าง ๆ ภายในจังหวัด ทำให้ **ป้าจวี** และสมาชิกมีโอกาสเพิ่มเติมความรู้ และสร้างรายได้มากขึ้น

ใบความรู้

เรื่อง “ ประโยชน์ของการประกอบอาชีพอิสระ ”

การประกอบอาชีพอิสระคืออะไร

ปัจจุบัน แม้ว่าการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศจะเพิ่มสูงขึ้น โครงการต่าง ๆ เกิดขึ้นหลายโครงการ ทำให้มีตำแหน่งงานว่างเป็นจำนวนมาก แต่ก็ยังไม่สามารถรองรับกำลังแรงงาน ซึ่งเพิ่มขึ้นในแต่ละปีได้ อีกทั้งการเป็นลูกจ้าง ข้าราชการและพนักงานในหน่วยงานทั้งในภาครัฐและเอกชน ส่วนใหญ่ต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติตามที่หน่วยงานนั้น ๆ ต้องการ เช่น คุณวุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์หรือเป็นแรงงานที่มีทักษะ เป็นต้น คุณสมบัติเหล่านี้ได้กลายมาเป็นข้อจำกัดที่ปิดกั้นโอกาสของคนอีกหลายกลุ่มไม่ให้อาจเข้าสู่ตลาดแรงงานได้ โดยเฉพาะภาครัฐได้กำหนดอัตราค่าจ้างเพิ่มของข้าราชการไว้เพียง 2% นั้นย่อมหมายถึงโอกาสในการเป็นข้าราชการน้อยมาก ดังนั้น การประกอบอาชีพอิสระจึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่ง สำหรับ ผู้ว่างงาน แรงงานที่กลับจากการทำงานต่างประเทศ เยาวชนที่เข้าสู่ตลาดแรงงานใหม่ กลุ่มคนด้อยโอกาสต่าง ๆ ควรจะหันมาสนใจการประกอบอาชีพอิสระ ซึ่งเป็นการประกอบอาชีพส่วนตัว บริหารด้วยตนเอง เป็นทั้งเจ้านายและลูกน้องในขณะเดียวกัน และการมีกำไรหรือขาดทุนขึ้นอยู่กับการบริหารของตนเอง นอกจากนี้ การประกอบอาชีพอิสระยังไม่มีข้อจำกัดในด้านคุณวุฒิการศึกษา หากแต่เป็นการเปิดโอกาสให้กับทุกคนสามารถประกอบอาชีพได้ตามความสามารถและความสนใจของตนเอง

ผลดีของการเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระคือ

1. เป็นเจ้านายตนเอง สามารถใช้ความรู้ ความสามารถที่ตนเองถนัดได้อย่างเต็มที่
2. กำหนดการทำงานเอง สามารถกำหนดรูปแบบและวิธีการดำเนินงานของตนเองได้ตามความเหมาะสมของธุรกิจ
3. รับผิดชอบกิจการเองทั้งหมด
4. ตัดสินใจเองมีอิสระในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ อย่างเต็มที่เพราะเป็นเจ้าของเงินทุน
5. เป็นอิสระ ไม่ต้องเป็นลูกจ้างใคร ไม่ต้องรับคำสั่ง จากใคร จะทำอะไร ที่ไหน เมื่อไร เวลาใด สามารถกำหนดเองได้ทั้งสิ้น รวมทั้งมีความเป็นอิสระด้านความคิดสร้างสรรค์ได้อีกด้วย
6. รายได้ไม่จำกัด ผลตอบแทนจากการดำเนินกิจการคือ เงินกำไร ซึ่งหากกิจการประสบผลสำเร็จ กำไรย่อมมากตามไปด้วยและถ้าธุรกิจนั้นมีเจ้าของเพียงคนเดียว กำไรก็ไม่ต้องแบ่งกับใคร

กิจกรรมที่ 5

การเตรียมตัวประกอบอาชีพอิสระ/แหล่งเงินทุน

ประเภทกิจกรรม	พัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระ
วัยของผู้รับบริการ	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขนาดของกลุ่ม 15 คน เวลา 50 นาที
แนวคิด	การได้รับรู้ถึงวิธีการเตรียมตัว และแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพอิสระจะทำให้นักเรียนมีความสนใจอาชีพอิสระเพิ่มขึ้น
จุดมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถบอกวิธีการเตรียมตัวในการประกอบอาชีพอิสระได้ 2. นักเรียนสามารถบอกแหล่งเงินทุนที่จะนำมาประกอบอาชีพอิสระได้
สื่อประกอบกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารความรู้เรื่องการเตรียมตัวและแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพอิสระ 2. เอกสารใบความรู้เรื่อง “องค์ประกอบที่ทำให้การทำอาชีพอิสระประสบความสำเร็จ” 3. เอกสารบทบาทสมมติ 4. ใบงาน
การดำเนินกิจกรรม	
<u>ขั้นนำ</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1) ครูขออาสาสมัครนักเรียนร่วมแสดงบทบาทสมมติ 2) ครูแจ้งกิจกรรมที่จะทำในวันนี้ (ช่วงนี้ให้นักเรียนอาสาสมัคร เตรียมตัว)
<u>ขั้นกิจกรรม</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ <ul style="list-style-type: none"> ให้นักเรียนอาสาสมัครออกมาแสดงบทบาทสมมติที่เตรียมไว้ 3. ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> ให้นักเรียนวิพากษ์เนื้อหาที่เพื่อนแสดง 4. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต <ul style="list-style-type: none"> ให้นักเรียนศึกษาใบความรู้เรื่อง “การเตรียมตัวประกอบอาชีพอิสระ”

5. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

ให้นักเรียนทำใบงานการเตรียมตัวประกอบอาชีพอิสระ

ขั้นสรุป

สรุปกิจกรรมที่ทำในวันนี้ นักเรียน ชัก ถามประเด็นที่ยังไม่เข้าใจ

การประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรม
2. ประเมินจากใบงาน

กิจกรรมบทบาทสมมติ
เรื่อง “ ความสมหวังของสมคิด ”

ผู้แสดง

นักเรียนคนที่ 1 แสดงเป็น สมคิด จบชั้น ปวส. สาขาการตลาด

นักเรียนคนที่ 2 แสดงเป็น ลุงสมนึก คนขายกาแฟ

นักเรียนคนที่ 3 แสดงเป็น ครูพัฒนา

เนื้อเรื่อง

นางสาวสมคิดจบการศึกษา ระดับ ปวส. สาขาการตลาด มาได้ 6 เดือนแล้ว ยังไม่มีงานทำ พ่อกับแม่ก็บ่นทุกวัน

วันนี้สมคิดมานั่งกินขนมและน้ำอัดลมที่ร้านลุงสมนึก แล้วก็คุยกับลุงสมนึกถึงเรื่องที่พ่อกับแม่บ่นว่าเธอยังไม่มีงานทำ เธอกลุ้มใจมาก พอตีครูปพัฒนาผ่านมา ลุงสมนึกจึงบอกให้สมคิดปรึกษาครูปพัฒนา

ครูปพัฒนาถามถึงความรู้ความสามารถที่สมคิดมีอยู่ สมคิดบอกว่าเธอเรียนจบการตลาด แต่เธอชอบทำขนมไทยและสามารถทำได้ดีพอสมควร ตอนแรกเธอขอเรียนคหกรรม แต่พ่อแม่ไม่ยอมให้เรียนบัญชี แต่เธอสอบได้สาขาการตลาด ครูปพัฒนาบอกว่าอันที่จริงในอำเภอนี้ก็ยังไม่มีย่านขนมไทย ที่อร่อย และน่ารับประทาน ถ้าสมคิดชอบและสามารถทำได้ดี ก็น่าจะลองดู สมคิดบอกว่าเธอไม่มีทุน ครูปพัฒนาบอกว่าธนาคารออมสินให้สินเชื่อกับผู้ประกอบการรายย่อย ดอกเบี้ยต่ำ ให้สมคิดลองไปติดต่อดู อีกอย่างหนึ่งถ้าสมคิดอยากทำจริง ๆ อาจจะต้องเรียนรู้เทคนิคเพิ่มเติม ซึ่งมีหลายที่สามารถไปฝึกได้ เช่น ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ศูนย์ฝึกอบรบบ้านเลขที่ 5 หรือศูนย์ฝึกอาชีพของมติชน และนอกจากนี้สมคิดสามารถนำความรู้เรื่องการตลาดที่เรียนมา มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ การประชาสัมพันธ์ ได้

เดี๋ยวนี้สมคิดเป็นเจ้าของร้านขนมไทยที่มีชื่อเสียง และขายดีในอำเภอ จำหน่ายทั้งปลีกและส่ง มีรายได้เลี้ยงตนเองและครอบครัวเป็นอย่างดี

ใบความรู้

เรื่อง “ การเตรียมตัวประกอบอาชีพอิสระ / แหล่งเงินทุน ”

การเตรียมตัวเป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระ

การเลือกประกอบอาชีพอิสระผู้สนใจที่จะประกอบอาชีพอิสระควรที่จะเลือกทำอาชีพที่ตนเองมีความรู้ มีความถนัดมากที่สุด ซึ่งการทำอาชีพที่ตนถนัด เมื่อเกิดปัญหาหรืออุปสรรคขึ้นสามารถแก้ปัญหาได้ง่ายกว่าอาชีพที่ตนเองไม่ถนัด ทั้งยังส่งผลให้ประสบความสำเร็จ สิ่งสำคัญคือต้องทำด้วยความสนุกเพลิดเพลิน ด้วยใจรักและไม่ท้อถอย ผลผลิตหรืองานที่ทำต้องมีคุณภาพดีและเป็นที่ต้องการของตลาด

หลังจากนั้น ควรจะตั้งเป้าหมายในการทำงาน โดยมีการวางแผนดำเนินงานอย่างเป็นระบบ เพราะการดำเนินงานทำอะไรก็ตาม จำเป็นจะต้องมีการวางแผน เพื่อให้สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่ตั้งเป้าหมายไว้ จึงจะถือได้ว่าประสบความสำเร็จในการทำงาน

ในการประกอบอาชีพอิสระ ส่วนประกอบที่สำคัญ ก่อนที่จะเริ่มดำเนินการหลังจากเลือกอาชีพแล้ว ผู้ประกอบอาชีพอิสระควรที่จะดำเนินการหรือมีความรู้ในเรื่องต่าง ๆ ได้แก่

- สสำรวจตลาด บางครั้งอาชีพที่ตนเองมีความรู้และถนัด อาจจะไม่เป็นที่ต้องการของตลาดในการผลิตสินค้าหรือบริการ เพราะฉะนั้น การผลิตสินค้าหรือบริการ โดยไม่ทราบว่าจะกลุ่มเป้าหมายหรือกลุ่มผู้ซื้อสินค้าหรือบริการอยู่ที่ใดนั้น เป็นความเสี่ยงที่สูงเกินไป

- มีความรู้ด้านการจัดทำบัญชีอย่างง่าย ความรู้ด้านการจัดทำบัญชีเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้ทราบว่า การประกอบอาชีพในระยะเวลานึง (อาจเป็นวัน เดือน หรือปี) นั้น มีผลกำไรขาดทุนมากน้อยเท่าไร ซึ่งความรู้ด้านนี้ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง หรือจากหน่วยงานของรัฐ และเอกชนที่ให้การอบรม

- ประเมินผลงาน หลังจากได้เริ่มปฏิบัติงานไปในระดับหนึ่งหรือช่วงเวลา ควรที่จะมีการประเมินผลงาน ซึ่งในงานทุกสาขาอาชีพนั้น สามารถประเมินผลงานได้ การประเมินผลงานอาจประเมินเป็นรายวัน สัปดาห์ เดือนหรือปี ขึ้นอยู่กับความต้องการของผู้ประกอบอาชีพอิสระแต่ละกลุ่ม แต่ละคน รวมทั้งความสำคัญในอาชีพแต่ละอาชีพด้วย บางอาชีพอาจจำเป็นต้องประเมินผลงานทุกวัน เช่น การขายอาหาร เป็นต้น แต่บางอาชีพต้องรอเวลาในการขายสินค้าหรือบริการ เช่น การผลิตเครื่องปั้นดินเผา การถนอมอาหาร รับจ้างพิมพ์เอกสาร เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การบริการลูกค้าให้เกิดความประทับใจในการขายสินค้าหรือบริการและกลับมาใช้บริการอีก เป็นหัวใจสูงสุด ในการประกอบอาชีพอิสระ และเป้าหมายสูงสุดของการประกอบอาชีพอิสระ คือ กำไรที่ทำให้ธุรกิจสามารถดำรงอยู่ได้

แนวทางการประกอบอาชีพอิสระ

สำรวจตัวคุณเองว่าคุณพร้อมที่จะมีธุรกิจของตนเองแล้วหรือยัง

การประกอบอาชีพอิสระไม่ใช่เรื่องง่าย แต่ก็ไม่ยากเกินความพยายาม การประกอบอาชีพอิสระ เป็นงานที่ท้าทายความสามารถ ผู้ที่ประกอบอาชีพอิสระจนพบกับความสำเร็จ ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. ต้องมีความมุ่งมั่น ตั้งใจ เต็มใจที่จะทุ่มเทกำลังกาย กำลังใจทั้งหมดให้แก่ธุรกิจของท่าน
2. ต้องมีแรงจูงใจ ถ้าเลือกทำธุรกิจเพียงแต่ต้องการหาอะไรทำสักอย่างหนึ่งโอกาสที่ธุรกิจของท่านจะประสบความสำเร็จจะมีน้อย แต่ถ้าท่านมีความต้องการ มีความมุ่งมั่นอย่างจริงจังจะเป็นเจ้าของกิจการ โอกาสของท่านก็จะมีมาก
3. ต้องมีสุขภาพดี ไม่เช่นนั้นท่านจะไม่สามารถทุ่มเทให้ธุรกิจได้อย่างเต็มที่และความกังวลเรื่องธุรกิจก็จะทำให้สุขภาพของท่านยิ่งแย่ลงด้วย
4. ต้องมีการตัดสินใจ ท่านต้องกล้าตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ มากมายหลายเรื่องการที่ท่านไม่ตัดสินใจ หรือไม่สามารถตัดสินใจได้ ธุรกิจของท่านก็จะมีปัญหาหรือล้มเหลวได้
5. ต้องกล้าเสี่ยง ไม่มีธุรกิจใดที่ไม่ต้องเสี่ยงท่านต้องกล้าที่จะเสี่ยงและเสี่ยงอย่างฉลาด กล้าตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ

การเลือกประกอบอาชีพอิสระตามสิ่งแวดล้อม

ในชนบท ในสภาพชุมชนชนบท ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพทำการเกษตร ผู้สนใจที่จะประกอบอาชีพอิสระ จะต้องมีความตั้งใจและชอบงานท้าทายพอสมควร มีพื้นฐานด้านการค้าหรืองานอุตสาหกรรม มีนิสัยอดออม มีความคิดที่จะลงทุนในกิจการใหม่ ตัวอย่างอาชีพ เช่น เลี้ยงเป็ดเทศ ขายกาแฟแก้ว (ชง) ร้านตัดผมชาย ร้านรับซ่อมรถจักรยานยนต์ เพาะเห็ดชนิดต่าง ๆ

ชานเมือง ในย่านนี้มีหน่วยงานและแหล่งการค้ากระจายอยู่ทั่วไป ลักษณะการประกอบอาชีพมีความหลากหลายเป็นอันมากผู้ใช้บริการมีมาก มีการแข่งขันระหว่างผู้ประกอบการด้วยกันสูงผู้สนใจต้องคิดอย่างรอบคอบ มีความรู้ในการจัดการ ตัวอย่างอาชีพ เช่น มอเตอร์ไซด์รับจ้าง ทำน้ำแข็งยูนิทขาย ร้านซ่อมนาฬิกา ร้านซัก อบ รีด

ในเมือง ในย่านนี้เป็นตลาดระบบสมัยใหม่ มีการแข่งขันกันมากในเรื่องราคา คุณภาพ และบริการ ผู้สนใจต้องมีความรู้ในด้านเทคนิคและการจัดการระดับสูง จะต้องมีแผนงานการลงทุนที่รัดกุม แข่งขันในตลาดได้ ตัวอย่างอาชีพ เช่น ร้านดอกไม้ เปิดบริการโทรศัพท์ บริการซ่อมรถยนต์ บริการถ่ายเอกสาร

ใบความรู้

“ องค์ประกอบที่ทำให้การทำอาชีพอิสระประสบความสำเร็จ ”

องค์ประกอบที่ทำให้การทำอาชีพอิสระประสบความสำเร็จ

องค์ประกอบต่าง ๆ ที่ทำให้ธุรกิจประสบความสำเร็จ ต้องพิจารณาแต่ละส่วนและทำให้แต่ละส่วนเหล่านั้นเป็นจุดแข็ง

ชื่อมาขายไป	บริการ
ทำเล สถานที่เหมาะสม	ตรงเวลา
วิธีการขายดี	บริการดีมีคุณภาพ
มีสินค้าให้เลือกหลากหลาย	ทำเลเหมาะสม
ราคาสมเหตุสมผล	สร้างความพอใจให้ลูกค้า
มีสินค้าคงคลังพอดี	มีลูกค้าประจำ
ปฏิบัติต่อลูกค้าอย่างดี	มีบริการหลังการขาย
การผลิต	การเกษตร
การผลิตมีประสิทธิภาพ	ใช้ผืนดินอย่างมีประสิทธิภาพ
มีโรงงานที่เหมาะสม	ต้นทุนการผลิตต่ำ
จัดหาวัตถุดิบอย่างมีประสิทธิภาพ	การขนส่งมีประสิทธิภาพ
ผลผลิตสูง, ผลผลิตคุณภาพสูง	ผลผลิตมีคุณภาพ
ค่าแรงต่ำ	

ปัจจัยหลักของการประกอบอาชีพ

ปัญหาสำคัญของการเริ่มต้นประกอบอาชีพ จะต้องพิจารณาว่า จะประกอบอาชีพอะไร โอกาสและความสำเร็จมีมากน้อยเพียงไร จะต้องเตรียมตัวอย่างไร จึงจะทำให้ประสบผลสำเร็จ ซึ่งมีปัจจัยหลายประการ อาทิ

1. **ทุน** คือ สิ่งที่จะเป็นปัจจัยพื้นฐานของการประกอบอาชีพใหม่ โดยจะต้องวางแผนและแนวทางการดำเนินธุรกิจไว้ล่วงหน้า เพื่อที่จะทราบว่าจำเป็นต้องใช้เงินทุนประมาณเท่าไร บางอาชีพใช้เงินทุนน้อย ปัญหาย่อมมีน้อย แต่ถ้าเป็นอาชีพที่ต้องใช้เงินทุนมาก จะต้องพิจารณาว่ามีทุนเพียงพอหรือไม่ ซึ่งอาจเป็นปัญหาใหญ่ ถ้าไม่พอจะหาแหล่งเงินทุนจากที่ใด อาจจะได้จากเงินเก็บออม หรือจากการกู้ยืมจากธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม ในระยะแรกไม่ควรลงทุนจนหมดเงินเก็บออม หรือลงทุนมากเกินไป

2. **ความรู้** หากไม่มีความรู้เพียงพอ ต้องศึกษาจนขวนขวายหาความรู้เพิ่มเติม อาจจะมีฝึกอบรมจากสถาบันที่ให้ความรู้ด้านอาชีพ หรือ ทำงานเป็นลูกจ้างคนอื่น ๆ หรือทดลองปฏิบัติด้วยตนเองเพื่อให้มีความรู้ ความชำนาญ และมีประสบการณ์ในการประกอบอาชีพนั้น ๆ

3. **การจัดการ** เป็นเรื่องของเทคนิคและวิธีการ จึงต้องรู้จักการวางแผนการทำงานในเรื่องของตัวบุคคลที่จะร่วมคิด ร่วมทำและร่วมทุน ตลอดจนเรื่องเครื่องมือ เครื่องใช้และกระบวนการทำงาน

4. **การตลาด** เป็นปัจจัยที่สำคัญมากที่สุดปัจจัยหนึ่ง เพราะหากสินค้าและบริการที่ผลิตขึ้น ไม่เป็นที่นิยมและไม่สามารถสร้างความพอใจให้แก่ผู้บริโภคได้ก็ถือว่ากระบวนการทั้งระบบไม่ประสบผลสำเร็จ ดังนั้นการวางแผนการตลาด ซึ่งปัจจุบันมีการแข่งขันสูง จึงควรได้รับความสนใจในการพัฒนา รวมทั้งต้องรู้และเข้าใจในเทคนิคการผลิต การบรรจุและการหีบห่อ ตลอดจนการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้สินค้าและบริการของเราเป็นที่นิยมของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายต่อไป

ข้อแนะนำในการเลือกอาชีพ

ก่อนตัดสินใจเลือกประกอบอาชีพใด ๆ ก็ตาม ควรพิจารณาอย่างรอบคอบซึ่งมีข้อแนะนำ ดังนี้

ประการแรก ควรเลือกอาชีพที่ชอบหรือคิดว่าถนัด สสำรวจตัวเองว่าสนใจอาชีพอะไร ชอบหรือถนัดด้านไหน มีความสามารถอะไรบ้าง ที่สำคัญคือ ต้องการหรืออยากจะทำประกอบอาชีพอะไร จึงจะเหมาะสมกับตัวเองและครอบครัว กล่าวคือ พิจารณาลักษณะงานอาชีพ และพิจารณาตัวเองพร้อมทั้งบุคคลในครอบครัวประกอบกันไปด้วย

ประการที่สอง จะต้องพัฒนาความสามารถของตัวเอง คือ ต้องศึกษารายละเอียดของอาชีพที่จะเลือกไปประกอบ ถ้าความรู้ความเข้าใจยังมีน้อย มีไม่เพียงพอก็ต้องทำการศึกษา ฝึกอบรม ฝึกปฏิบัติเพิ่มเติมจากบุคคล หรือหน่วยงานต่าง ๆ ให้มีพื้นฐานความรู้ความเข้าใจในการเริ่มประกอบอาชีพที่ถูกต้อง เพื่อจะได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงของผู้ประสบการณ์มาก่อน จะได้เพิ่มโอกาสความสำเร็จสมหวังในการไปประกอบอาชีพนั้น ๆ

ประการที่สาม พิจารณาองค์ประกอบอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น ทำเลที่ตั้งของอาชีพที่จะทำไม่ว่าจะเป็นการผลิต การจำหน่าย หรือการให้บริการก็ตาม สภาพแวดล้อมผู้ร่วมงาน พื้นฐานในการเริ่มทำธุรกิจ เงินทุน โดยเฉพาะเงินทุนต้องพิจารณาว่ามีเพียงพอหรือไม่ถ้าไม่พอจะหาแหล่งเงินทุนจากที่ใด

การดำเนินธุรกิจให้ประสบผลสำเร็จ

การดำเนินธุรกิจนั้นไม่ใช่เรื่องยาก ทุกคนสามารถเป็นนักพัฒนา หรือนักลงทุนใหม่ ทั้งนี้ต้องมีกุญแจสู่ความสำเร็จ หลักสำคัญทุกคนจะต้องพัฒนาตัวเองในด้านความคิด ซึ่งประกอบด้วย

- มีพลังปัญญาความคิด เห็นถึงปัญหาที่แท้จริง รู้ถึงสาเหตุของปัญหา และวิธีแก้ไข
- มีพลังวิริยะความเพียร ในการทำงานให้สำเร็จ ทั้งการลงทุน การผลิตและ

การตลาดมีความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง

- มีความซื่อสัตย์ต่อตนเองและผู้อื่น คือ การดำเนินธุรกิจต้องสร้างความเชื่อถือ

ศรัทธา ไว้วางใจให้กับตนเอง องค์กร และผลิตภัณฑ์เป็นสำคัญ

- มีพลังแห่งไมตรี เอื้ออาทร ต้องมีหลักการบริการที่ดี สร้างความประทับใจให้เกิดขึ้น

และสามารถรักษาลูกค้าเก่า หาลูกค้าใหม่

กิจกรรมที่ 6
จังหวัดราชบุรี
(อาชีพอิสระในท้องถิ่น)

ประเภทกิจกรรม	พัฒนาการรับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระในท้องถิ่น
วัยของผู้รับบริการ	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขนาดของกลุ่ม 15 คน เวลา 50 นาที
แนวคิด	การได้รับรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระในท้องถิ่นจังหวัดราชบุรีจะทำให้นักเรียนมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น
จุดมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถบอกลักษณะภูมิประเทศของจังหวัดราชบุรีได้ 2. นักเรียนสามารถบอกอาชีพที่สำคัญในจังหวัดราชบุรีได้ 3. นักเรียนสามารถบอกได้ว่าอาชีพใดในจังหวัดราชบุรีเป็นอาชีพอิสระ
สื่อประกอบกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. เอกสารความรู้เรื่องจังหวัดราชบุรี 2. VCD แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรี 3. ใบงาน
การดำเนินกิจกรรม	
   <u>ขั้นนำ</u>	ครูให้นักเรียนชม VCD แนะนำสถานที่ท่องเที่ยวจังหวัดราชบุรี
   <u>ขั้นกิจกรรม</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์ <ul style="list-style-type: none"> - ชวนนักเรียนคุยถึง VCD ที่ชมไปแล้ว ในประเด็นต่อไปนี้ <ul style="list-style-type: none"> ประเด็นที่ 1 นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับเรื่องราวที่ได้ชม ประเด็นที่ 2 จากเรื่องที่ชมนักเรียนคิดว่าในจังหวัดราชบุรีจะสามารถประกอบอาชีพอะไรได้บ้าง เพราะอะไร 2. ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้ <ul style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนศึกษาเอกสารความรู้เรื่องจังหวัดราชบุรี

3. ขั้นสรุปสาระสำคัญ

- แบ่งกลุ่มนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ให้นักเรียนอภิปรายตามใบงาน
- “นักเรียนจะเลือกประกอบอาชีพอิสระอะไรในจังหวัดราชบุรี เพราะอะไร”

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

- ให้แต่ละกลุ่มนำเสนอแนวคิดกลุ่มละ 3 นาที

ขั้นสรุป

- ตอบข้อซักถามปัญหา ข้อข้องใจ ที่นักเรียนยังไม่กระจ่าง
- นัดหมายกิจกรรมต่อไป

การประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรม
2. ประเมินจากใบงาน

ราชบุรี

คนสวยโพธาราม

เมืองโอ่งมังกร

ตื่นใจถ้ำงาม

เพลินค้างคาวร้อยล้าน

คนงามบ้านโป่ง

วัดขนอนหนังใหญ่

ตลาดน้ำดำเนิน

ย่านยี่สกปลาดี

ประวัติความเป็นมา

จังหวัดราชบุรีมีชื่ออันเป็นมงคลยิ่ง หมายถึง “เมืองพระราชา” ราชบุรีเป็นเมืองเก่าแก่เมืองหนึ่งของ ประเทศไทย จากการศึกษาและขุดค้นของนักประวัติศาสตร์ นักโบราณคดี พบว่าดินแดนแถบลุ่มน้ำแม่กลองแห่งนี้เป็นที่มั่นฐานที่อยู่อาศัยของคนหลายยุคหลายสมัยและมีความรุ่งเรืองมาตั้งแต่อดีตจากหลักฐานทางโบราณสถานและโบราณวัตถุมากมายที่ขุดพบ อาทิ เช่น ขวานหิน

ลูกปัด เครื่องปั้นดินเผา ทำให้เชื่อได้ว่ามีผู้คนตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณนี้ตั้งแต่ยุคหินกลาง อายุประมาณ 10,000 ปีมาแล้ว ตลอดจนการขุดพบโครงกระดูกมนุษย์สมัยหินใหม่และได้ค้นพบเมืองโบราณสมัยทวารวดีที่ตำบลคูบัว อำเภอเมืองราชบุรีซึ่งสันนิษฐานว่าตั้งเป็นเมืองขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 12 ครั้นถึงพุทธศตวรรษที่ 18 เมืองราชบุรีได้ย้ายมาตั้งอยู่บริเวณฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลอง ณ ที่ปัจจุบันโดยมีพระพรางค์วิกรมมหาธาตุ วรวิหารเป็นประธานอยู่กลางเมือง

พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช ปฐมกษัตริย์แห่งราชวงศ์จักรีได้เคยดำรงตำแหน่งหลวงยกกระบัตรเมืองราชบุรีในสมัยกรุงศรีอยุธยาตอนปลายซึ่งในช่วงปลายสมัยกรุงศรีอยุธยาและตอนต้นกรุงรัตนโกสินทร์นี้ปรากฏหลักฐานทางประวัติศาสตร์พบว่า เมืองราชบุรีเป็นเมืองหน้าด่านที่สำคัญและเป็นสมรภูมิการรบหลายสมัยโดยเฉพาะในสมัยสมเด็จพระ

พระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกได้ยกทัพมาตั้งรับศึกพม่าในเขตราชบุรีหลายครั้ง ครั้งสำคัญที่สุดคือ สงครามเก้าทัพ

ครั้น พ.ศ. 2360 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัยได้โปรดเกล้าฯ ให้สร้าง กำแพงใหม่ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำแม่กลอง อันเป็นที่ตั้งกรมการทหารช่างในปัจจุบัน ด้วยเหตุผลการรับศึกพม่า โดยเป็นการย้ายเฉพาะที่ทำการของทางราชการเท่านั้น แต่ประชาชนยังคงตั้ง อาคารบ้านเรือนอยู่ที่เดิมทางฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลองตลอดมาจนถึงปัจจุบัน ครั้นถึงสมัย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ใน พ.ศ. 2437 ได้ทรงเปลี่ยนแปลงการปกครองส่วน ภูมิภาคโดยรวมหัวเมืองต่าง ๆ ที่อยู่ใกล้ชิดกันตั้งเป็นมณฑล “ มณฑลราชบุรี ” มี 6 เมือง ได้แก่ เมืองราชบุรี เมืองกาญจนบุรี เมืองสมุทรสงคราม เมืองเพชรบุรี เมืองปราณบุรี และเมือง ประจวบคีรีขันธ์ตั้งที่บัญชาการมณฑล ณ เมืองราชบุรี ทางฝั่งขวาของแม่น้ำแม่กลอง (คือศาลา กลางหลังเก่า ปัจจุบันคือพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติราชบุรี) และต่อมาใน พ.ศ. 2440 ได้ย้ายที่ตั้ง บัญชาการเมืองราชบุรีจากฝั่งซ้ายกลับมาตั้งรวมอยู่แห่งเดียวกับศาลากลางมณฑลราชบุรีทางฝั่ง ขวาของแม่น้ำแม่กลอง กระทั่งถึง พ.ศ. 2476 ได้มีการยกเลิกการปกครองแบบมณฑลทั้งหมด มณฑลราชบุรีจึงถูกยุบและคงฐานะเป็น จังหวัดราชบุรี จนถึงปัจจุบัน

○ ที่ตั้งและอาณาเขต

จังหวัดราชบุรีตั้งอยู่ในภาคกลางด้านตะวันตก และมีพื้นที่ชายแดนติดกับประเทศพม่า โดยมีเทือกเขาตะนาวศรีเป็นพรมแดน ระหว่างเส้นรุ้งที่ 13 องศา 10 ลิปดาเหนือ ถึง 13 องศา 45 ลิปดาเหนือ และระหว่างเส้นแวงที่ 99 องศา 10 ลิปดาตะวันออก ถึง 100 องศา 5 ลิปดา ตะวันออก อยู่ห่างจากกรุงเทพฯ ประมาณ 100 กิโลเมตร มีแม่น้ำแม่กลองซึ่งเป็นแม่น้ำสายหลักที่ สำคัญไหลผ่านโดยมีความยาวในเขตจังหวัดราชบุรี ประมาณ 67 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 5,196.462 ตารางกิโลเมตร หรือ 3,247,789 ไร่ มีอาณาเขตติดต่อดังนี้ ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอกำมะงา อำเภอกำม่วง และอำเภอด่านมะขามเตี้ย จังหวัดกาญจนบุรี ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอยะฮ้อย จังหวัดเพชรบุรี ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อำเภอเมือง จังหวัดนครปฐม อำเภอ บ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร อำเภออัมพวา อำเภอบางคนที และอำเภอเมือง จังหวัด สมุทรสงคราม ทิศตะวันตก ติดต่อกับ ตำบลบางคาญ อำเภอเมตตา จังหวัดทวาย ประเทศพม่า

○ ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่โดยทั่วไปของจังหวัดราชบุรีเป็นเทือกเขาประกอบด้วย เทือกเขาน้อยใหญ่ของ เทือกเขาตะนาวศรี บริเวณชายแดนด้านตะวันตกของจังหวัดสภาพพื้นที่แบ่งได้ 3 ลักษณะ ดังนี้

(1) พื้นที่ราบสูง ได้แก่ พื้นที่บริเวณชายแดนติดต่อกับประเทศพม่ามีเทือกเขาตะนาวศรี และภูเขาน้อยใหญ่สลับซับซ้อนตั้งอยู่ในท้องที่ อำเภอสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง อำเภอปากท่อและกิ่งอำเภอบ้านคา

(2) พื้นที่ราบลุ่ม ได้แก่ บริเวณพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์เหมาะสมกับการเพาะปลูกหรือประกอบอาชีพทางเกษตรกรรม ตั้งอยู่ในเขตท้องที่อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอโพธาราม อำเภอบ้านโป่ง และอำเภอบางแพ

(3) พื้นที่ราบต่ำ ได้แก่ บริเวณพื้นที่ตอนปลายของแม่น้ำแม่กลอง ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบต่ำมีน้ำขึ้น - ลงตลอดปีเพราะอิทธิพลน้ำทะเลหนุนเข้ามาทางปากแม่น้ำแม่กลอง คลองดำเนินสะดวก และแม่น้ำอ้อมด้านจังหวัดสมุทรสงคราม ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่อำเภอวัดเพลง และอำเภอดำเนินสะดวกซึ่งมีคูคลองเชื่อมโยงกันกว่า 200 คลอง

○ ลักษณะภูมิอากาศ

จังหวัดราชบุรีตั้งอยู่ในเขตที่ได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้แต่เนื่องจากมีเทือกเขาตะนาวศรีกั้นอยู่ จึงทำให้ได้รับลมมรสุมจากอินเดียไม่เต็มที่โดยเฉพาะอำเภอที่ติดต่อกับเทือกเขาตะนาวศรี ได้แก่ อำเภอจอมบึง อำเภอสวนผึ้ง และอำเภอบ้านคา จึงมีปริมาณฝนตกน้อย ฝนส่วนใหญ่จะถูกพัดเลยไปตกในแถบลุ่มแม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำแควน้อย และแม่น้ำแควใหญ่ ในจังหวัดกาญจนบุรี ปริมาณน้ำฝนในจังหวัดราชบุรี (2541) โดยเฉลี่ยวัดได้ 1,354.4 มิลลิเมตร โดยจะมีปริมาณฝนตกหนักในช่วงเดือนมิถุนายน และเดือนกรกฎาคม

อุณหภูมิโดยทั่วไปของจังหวัดราชบุรี ไม้ร้อนจัดและหนาวจัด โดยมีอุณหภูมิอยู่ระหว่าง 21.0 –38.1 องศาเซลเซียส

○ ทรัพยากรธรรมชาติ

ป่าไม้ปัจจุบันจังหวัดราชบุรีมีสภาพพื้นที่ป่าเหลืออยู่ประมาณ 1,239,236 ไร่หรือ 38.16 % ของพื้นที่จังหวัด แต่มีสภาพป่าไม้ที่สมบูรณ์เพียง 835,468 ไร่ หรือประมาณ 25.72 % ของพื้นที่จังหวัด (จากการแปลตีความภาพถ่ายดาวเทียมเพื่อสำรวจพื้นที่ป่าในปี พ.ศ. 2538 ในพื้นที่จังหวัดราชบุรี) และจำแนกประเภทป่าไม้ได้ 3 ประเภทคือ

ก. ป่าสงวนแห่งชาติ จำนวน 7 ป่า รวมเนื้อที่ 1,148,109 ไร่

1. ป่าฝั่งซ้ายแม่น้ำภาชีอยู่ในท้องที่อำเภอสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง อำเภอปากท่อ และกิ่งอำเภอบ้านคา

2. ป่าเขาบินอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองราชบุรี อำเภอจอมบึง

3. ป่าพวยางและป่าพุ่มสามชั้นอยู่ในท้องที่อำเภอปากท่อ
4. ป่าเขากรวดและป่าเขาพลองอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองราชบุรี
5. ป่าหนองกลางเนินอยู่ในท้องที่อำเภอเมืองราชบุรี
6. ป่ายางดำนทับตะโกอยู่ในท้องที่อำเภอจอมบึง
7. ป่าชำสามอยู่ในท้องที่อำเภอบ้านโป่ง

ข. ป่าถาวร จังหวัดราชบุรีมีพื้นที่ป่าถาวรอยู่ในท้องที่อำเภอโพธาราม อำเภอจอมบึง อำเภอสวนผึ้ง และกิ่งอำเภอบ้านคา รวมเนื้อที่ 73,643 ไร่

ค. ที่ราชพัสดุและที่สาธารณประโยชน์ ซึ่งได้จัดทำโครงการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่า 5 โครงการ รวมเนื้อที่ 91,127 ไร่

○ แหล่งน้ำ

จังหวัดราชบุรีมีแหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่

ก. แหล่งน้ำตามธรรมชาติ จังหวัดราชบุรีมีแหล่งน้ำตามธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำ ห้วย ลำธาร คลอง 677 สาย หนองบึง 78 แห่ง น้ำพุ น้ำซับ 13 แห่ง และอื่น ๆ 104 แห่ง แหล่งน้ำที่สำคัญ ได้แก่

1) แม่น้ำแม่กลอง ซึ่งเกิดจากแม่น้ำแควใหญ่ และแควน้อยไหลมาบรรจบกันที่บ้านปากแพรก อำเภอเมือง กาญจนบุรี แล้วไหลผ่านจังหวัดราชบุรีในเขตอำเภอบ้านโป่ง อำเภอโพธาราม อำเภอเมืองราชบุรี และอำเภอดำเนินสะดวก รวมระยะทางประมาณ 67 กิโลเมตร และไหลลงสู่อ่าวไทยที่จังหวัดสมุทรสงคราม คุณภาพของน้ำอยู่ในเกณฑ์ดีได้มีการพัฒนาน้ำจากแม่น้ำแม่กลองมาใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร การอุตสาหกรรม การประมง การอุปโภคบริโภค และการคมนาคม

2) แม่น้ำภาชี ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาตะนาวศรี ซึ่งอยู่ทางทิศตะวันตกของจังหวัดราชบุรี โดยจะไหลจากทิศใต้ขึ้นไปทางเหนือผ่านอำเภอสวนผึ้ง และอำเภอจอมบึงของจังหวัดราชบุรีแล้วไหลลงสู่อ่าวไทยที่บ้านท่าตะคร้อ อำเภอเมืองกาญจนบุรี ความยาวเฉพาะที่อยู่ในเขตจังหวัดราชบุรี ประมาณ 80 กิโลเมตร มีน้ำไหลตลอดปีมีประโยชน์อย่างมากสำหรับการเกษตรกรรม การประมง และการอุปโภคบริโภค

3) คลองดำเนินสะดวก เป็นคลองที่ขุดขึ้นเพื่อเชื่อมระหว่างแม่น้ำท่าจีนกับแม่น้ำแม่กลอง โดยเริ่มจากตำบลบ้านยาง อำเภอบ้านแพ้ว จังหวัดสมุทรสาคร ผ่านอำเภอดำเนินสะดวก จังหวัดราชบุรี บรรจบกับแม่น้ำแม่กลองที่ตำบลบางนกแขวก อำเภอบางคนทีจังหวัด

สมุทรสงคราม มีความยาวประมาณ 35 กิโลเมตร ซึ่งเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการคมนาคม การเกษตรกรรมและการอุปโภคบริโภค

ข. แหล่งน้ำตามระบบชลประทาน จังหวัดราชบุรีมีแหล่งน้ำชลประทานอยู่ใน จังหวัดประกอบด้วยแหล่งน้ำตามโครงการขนาดใหญ่ และ ขนาดกลาง อันเนื่องมาจาก พระราชดำริ โครงการหมู่บ้านป้องกันตนเองชายแดน เฉพาะโครงการขนาดเล็ก ที่สร้างเสร็จแล้ว ถึงสิ้นปีงบประมาณ 2540 รวม 102 โครงการสามารถเก็บกักน้ำได้ 112.108 ล้าน ลบ.ม. และมี พื้นที่ได้รับประโยชน์จากโครงการ 994,770 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 79.56 ของพื้นที่ถือครองทาง การเกษตรของจังหวัดราชบุรี

แร่ธาตุ จากลักษณะทางธรณีวิทยาของจังหวัดราชบุรีจะเห็นว่าบริเวณทางทิศ ตะวันตก และตะวันตกเฉียงใต้ สภาพภูมิประเทศเป็นภูเขาสูง ชั้น ซึ่งประกอบด้วยหินแกรนิต หินควอร์ตไซต์ หินทราย หินดินดาน และฟลูออไรด์เฟลด์สปาร์ควอทซ์ ดีบุก วุลแฟรม ฟอสเฟต แปะไรต์ พลวง เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแร่ธาตุ หิน หินปูน ทราย ดินลูกรัง ที่มีค่ามากมายในเขต อำเภอสวนผึ้ง อำเภอจอมบึง กิ่งอำเภอบ้านคา อำเภอเมืองราชบุรี และ อำเภอปากท่อ

○ **สภาพทางการเมือง การปกครอง และความมั่นคง**

จังหวัดราชบุรีแบ่งการปกครองออกเป็นภูมิภาค และท้องถิ่น ดังนี้

- 1) การปกครองภูมิภาคแบ่งการปกครองออกเป็น 9 อำเภอ 1 กิ่งอำเภอ 104 ตำบล 946 หมู่บ้าน 1. อำเภอเมืองราชบุรี 2. อำเภอโพธาราม 3. อำเภอบ้านโป่ง 4. อำเภอดำเนินสะดวก 5. อำเภอบางแพ 6. อำเภอวัดเพลง 7. อำเภอปากท่อ 7.อำเภอจอมบึง 8. อำเภอสวนผึ้ง และ9. กิ่งอำเภอบ้านคา
- 2) การปกครองท้องถิ่น แบ่งเป็นองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลเมือง 3 แห่ง สุขาภิบาล 20 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 93 แห่ง

○ **ประชากร**

จังหวัดราชบุรีมีประชากรทั้งสิ้น 819,360 คน ชนชาติพันธุ์ ของจังหวัดประกอบด้วย ชาวไทยท้องถิ่นดั้งเดิม จีน มอญ ละว้า ลาว เขมร และ กระเหรี่ยง ซึ่งปัจจุบันได้กลมกลืน กลายเป็นชาวราชบุรีไปโดยปริยาย

จังหวัดราชบุรีมีอัตราความหนาแน่นของประชากร โดยเฉลี่ยทั้งจังหวัด 157.677 คน/ ตารางกิโลเมตร ความหนาแน่นเป็นอันดับ 3 ของภาคตะวันตก รองจากจังหวัดสมุทรสงคราม และ จังหวัดสุพรรณบุรี

○ สภาพเศรษฐกิจ

การประกอบอาชีพ

ประชากรจังหวัดราชบุรีส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 75 รองลงมาคืออาชีพอุตสาหกรรม ร้อยละ 12 อาชีพพาณิชย์ ธุรกิจ และบริการ ร้อยละ 10 ข้าราชการและลูกจ้างของรัฐ ร้อยละ 2 และอาชีพอื่น ๆ ร้อยละ 1

การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จังหวัดราชบุรีมีพื้นที่ทั้งจังหวัดประมาณ 3.2 ล้านไร่ ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตร 1.2 ล้านไร่ นอกนั้นเป็นพื้นที่ปลูกพืชสวน 2 แสนไร่ โดยส่วนใหญ่ประมาณ 4 แสนไร่ พื้นที่ปลูกพืชไร่ปลูกข้าว รองลงไป 3 แสนไร่ ปลูกอ้อย และ 1 แสนไร่ ปลูกมันสำปะหลัง นอกนั้นปลูกผลไม้ และพืชผัก ที่สำคัญ ได้แก่ ฝรั่ง มะม่วง ส้มโอ มะขาม ขนุน กัญชง ชมพู่ ฝรั่ง ถั่วฝักยาว เห็ด แตงกวา มะนาว หัวผักกาด พริก หน่อไม้ฝรั่ง ข้าวโพด เป็นต้น

นอกจากนี้ในด้านปศุสัตว์ มีการเลี้ยงไก่ มากที่สุดปีละประมาณ 2.6 ล้านตัว สุกรปีละประมาณ 1,184,113 ตัว เป็ดปีละประมาณ 3.8 แสนตัว รวมทั้งมีการเลี้ยง โคเนื้อ จำนวน 39,039 ตัว และ โคนมจำนวน 54,748 ตัว มีมูลค่าปีละประมาณ 3,800 ล้านบาท

ภาพรวมทางด้านเศรษฐกิจเป็นผลจากการพัฒนาที่สอดคล้องกับศักยภาพและโอกาสของจังหวัด อย่างต่อเนื่องมาโดยตลอด สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ศึกษาพบว่า ในปี 2539 ประชากรมีรายได้ต่อหัว 60,345 บาท/ปี เป็นอันดับที่ 3 ของภาค ตะวันตก และเป็นอันดับที่ 21 ของประเทศ รายได้ส่วนใหญ่มาจากภาคอุตสาหกรรมคิดเป็นมูลค่า 15,923,520 ล้านบาท มีการขยายตัวด้านเศรษฐกิจค่อนข้างสูง ร้อยละ 19 ขณะนี้มีโรงงานอุตสาหกรรม 1,861 โรงงาน เงินลงทุน 37,806.66 ล้านบาท มีคนงานประมาณ 45,558 คน

ที่มา คู่มือราชบุรี วารสารเพื่อการติดต่อสื่อสารท่องเที่ยวและลงทุน ปี 2546

กิจกรรมที่ 7

ศึกษาดูงานอาชีพการผลิต (การเลี้ยงปลาสวยงาม)

ประเภทกิจกรรม พัฒนาการเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ
วัยของผู้รับบริการ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขนาดของกลุ่ม 15 คน เวลา 50 นาที

แนวคิด การได้เข้าไปเกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์ ในลักษณะต่าง ๆ กับอาชีพ-อิสระในท้องถิ่นจะทำให้นักเรียนมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

จุดมุ่งหมาย นักเรียนสามารถบอกลักษณะและรายละเอียดของอาชีพที่ไปศึกษาดูงานได้

สื่อประกอบกิจกรรม 1. ศึกษาจากสถานการณ์จริง
2. ใบงาน/แบบสัมภาษณ์อาชีพ

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูแนะนำอาชีพที่จะไปศึกษาดูงาน มรรยาทในการศึกษาดูงาน อธิบายใบงาน
 ครูนำนักเรียนไปศึกษาดูงาน ฟาร์มสวยงามปลาสวยงาม (ปลาหัวงู้น)
 ที่ บ้านหนองกลางด่าน ต. ทรัพย์ใหญ่ อ. บ้านโป่ง จ. ราชบุรี

ขั้นกิจกรรม

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์
ให้นักเรียนพูดคุย สัมภาษณ์เจ้าของกิจการ(ให้ตัวแทนนักเรียนเป็นผู้สัมภาษณ์)
2. ขั้นสะท้อนกลับการรับรู้
  - ให้นักเรียนเดินชมกิจการโดยเจ้าของกิจการเป็นผู้นำชม
  - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากบทสัมภาษณ์
3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต
แบ่งกลุ่มนักเรียนอภิปรายเนื้อหาสาระ และความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน
4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ
นักเรียนส่งตัวแทนนำเสนอความรู้และแนวคิดที่นักเรียนได้รับ

ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปเขียนรายงานการศึกษาดูงาน

การประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรม
2. ประเมินจากใบงาน

แบบสัมภาษณ์อาชีพ

- ชื่อเจ้าของกิจการ.....
1. ชื่ออาชีพที่สัมภาษณ์.....
  2. ลักษณะของการประกอบอาชีพ(ประเภท).....
  3. จำนวนผู้ร่วมงาน.....คน (ในกรณีที่มีหลายคน) แต่ละคนทำหน้าที่อะไร
.....
.....
.....
  4. การศึกษาฝึกอบรมก่อนประกอบอาชีพ.....
  5. วิธีการเริ่มต้นการประกอบอาชีพ
.....
.....
  6. เงินลงทุนครั้งแรกประมาณ.....บาท โดยการ.....
.....
  7. รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว.....บาท/วัน/สัปดาห์/เดือน/ปี
  8. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ.....
.....
.....
  9. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ.....
.....
.....
  10. ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่ออาชีพของตนเอง.....
.....
.....
- ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

ใบงาน
กิจกรรมที่ 7 ศึกษาดูงาน

หลังจากศึกษาดูงานการประกอบอาชีพอิสระแล้ว

1. ชื่ออาชีพที่ไปศึกษาดูงาน.....
2. ผู้ประกอบการ ชื่อ.....
3. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับอาชีพที่ได้ศึกษาดูงาน

ชอบ

ไม่ชอบ

เพราะ.....
.....
.....
.....
.....

4. ข้อคิดหรือสิ่งที่นักเรียนได้จากการศึกษาดูงานครั้งนี้
.....
.....
.....
.....
.....

กิจกรรมที่ 8

ศึกษาดูงานอาชีพการค้าขาย (การขายข้าวแกง)

ประเภทกิจกรรม	พัฒนาการเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ
วัยของผู้รับบริการ	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขนาดของกลุ่ม 15 คน เวลา 50 นาที
แนวคิด	การได้เข้าไปเกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์ ในลักษณะต่าง ๆ กับอาชีพ-อิสระในท้องถิ่นจะทำให้นักเรียนมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น
จุดมุ่งหมาย	นักเรียนสามารถบอกลักษณะและรายละเอียดของอาชีพที่ไปศึกษาดูงานได้
สื่อประกอบกิจกรรม	1. ศึกษาจากสถานการณ์จริง 2. แบบสัมภาษณ์/ใบงาน

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูพูดคุยถึงอาชีพที่จะไปศึกษาดูงาน แนะนำบรรยายทในการศึกษาดูงาน
ครูนำนักเรียนไปศึกษาดูงานร้านข้าวแกง “เจ้เฮียง” ริมถนนเพชรเกษม ต.บ้านสิงห์
อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ขั้นกิจกรรม

- ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์
ให้นักเรียนพูดคุย สัมภาษณ์เจ้าของกิจการ (ให้ตัวแทนนักเรียนเป็นผู้สัมภาษณ์)
- ขั้นสะท้อนกลับการรับรู้
  - ให้นักเรียนเดินชมกิจการโดยเจ้าของกิจการเป็นผู้นำชม
  - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากบทสัมภาษณ์
- ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต
แบ่งกลุ่มนักเรียนอภิปรายเนื้อหาสาระ และความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

นักเรียนส่งตัวแทนนำเสนอความรู้และแนวคิดที่นักเรียนได้รับ

ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปเขียนรายงานการศึกษาดูงาน

การประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรม
2. ประเมินจากใบงาน

แบบสัมภาษณ์อาชีพ

- ชื่อเจ้าของกิจการ.....
1. ชื่ออาชีพที่สัมภาษณ์.....
  2. ลักษณะของการประกอบอาชีพ(ประเภท).....
  3. จำนวนผู้ร่วมงาน.....คน (ในกรณีที่มีหลายคน) แต่ละคนทำหน้าที่อะไร
.....
.....
.....
  4. การศึกษาฝึกอบรมก่อนประกอบอาชีพ.....
  5. วิธีการเริ่มต้นการประกอบอาชีพ
.....
.....
  6. เงินลงทุนครั้งแรกประมาณ.....บาท โดยการ.....
.....
  7. รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว.....บาท/วัน/สัปดาห์/เดือน/ปี
  8. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ.....
.....
.....
  9. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ.....
.....
.....
  10. ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่ออาชีพของตนเอง.....
.....
.....
.....
- ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

ใบงาน
กิจกรรมที่ 8 ศึกษาดูงาน

หลังจากศึกษาดูงานการประกอบอาชีพอิสระแล้ว

1. ชื่ออาชีพที่ไปศึกษาดูงาน.....
2. ผู้ประกอบการ ชื่อ.....
3. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับอาชีพที่ได้ศึกษาดูงาน

ชอบ

ไม่ชอบ

เพราะ.....
.....
.....
.....

4. ข้อคิดหรือสิ่งที่นักเรียนได้จากการศึกษาดูงานครั้งนี้
.....
.....
.....
.....
.....

กิจกรรมที่ 9

ศึกษาดูงานอาชีพการบริการ (การตัดเย็บเสื้อผ้า)

ประเภทกิจกรรม	พัฒนาการเข้าไปเกี่ยวข้องกับอาชีพอิสระ
วัยของผู้รับบริการ	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขนาดของกลุ่ม 15 คน เวลา 50 นาที
แนวคิด	การได้เข้าไปเกี่ยวข้อง มีความสัมพันธ์ ในลักษณะต่าง ๆ กับอาชีพ- อิสระในท้องถิ่นจะทำให้นักเรียนมีความสนใจอาชีพอิสระ ในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น
จุดมุ่งหมาย	นักเรียนสามารถบอกลักษณะและรายละเอียดของอาชีพ ที่ไปศึกษาดูงานได้
สื่อประกอบกิจกรรม	1. ศึกษาจากสถานการณ์จริง 2. แบบสัมภาษณ์ / ใบงาน
การดำเนินกิจกรรม	

ขั้นนำ

ครูพูดคุยถึงอาชีพที่จะไปศึกษาดูงาน แนะนำบรรยากาศในการศึกษาดูงาน
ครุณานักเรียนไปศึกษาดูงานการตัดเย็บเสื้อผ้า ร้าน " คุณตุ้ " ที่บ้านโพธิ์คู้
ต. โพธิ์คู้ อ.บ้านโป่ง จ.ราชบุรี

ขั้นกิจกรรม

- ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์
ให้นักเรียนพูดคุย สัมภาษณ์เจ้าของกิจการ (ให้ตัวแทนนักเรียนเป็นผู้สัมภาษณ์)
- ขั้นสะท้อนกลับการรับรู้
  - ให้นักเรียนเดินชมกิจการโดยเจ้าของกิจการเป็นผู้นำชม
  - แลกเปลี่ยนความคิดเห็น สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมจากบทสัมภาษณ์
- ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต
แบ่งกลุ่มนักเรียนอภิปรายเนื้อหาสาระ และความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาดูงาน

4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ

นักเรียนส่งตัวแทนนำเสนอความรู้และแนวคิดที่นักเรียนได้รับ

ขั้นสรุป

นักเรียนสรุปเขียนรายงานการศึกษาดูงาน

การประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรม
2. ประเมินจากใบงาน

แบบสัมภาษณ์อาชีพ

- ชื่อเจ้าของกิจการ.....
1. ชื่ออาชีพที่สัมภาษณ์.....
  2. ลักษณะของการประกอบอาชีพ(ประเภท).....
  3. จำนวนผู้ร่วมงาน.....คน (ในกรณีที่มีหลายคน) แต่ละคนทำหน้าที่อะไร
.....
.....
.....
  4. การศึกษาฝึกอบรมก่อนประกอบอาชีพ.....
  3. วิธีการเริ่มต้นการประกอบอาชีพ
.....
.....
  6. เงินลงทุนครั้งแรกประมาณ.....บาท โดยการ.....
.....
  7. รายได้หลังหักค่าใช้จ่ายแล้ว.....บาท/วัน/สัปดาห์/เดือน/ปี
  8. ปัญหาอุปสรรคในการประกอบอาชีพ.....
.....
.....
  9. ความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ประกอบอาชีพ.....
.....
.....
  10. ความคิดเห็นของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่ออาชีพของตนเอง.....
.....
.....
- ลงชื่อ.....ผู้สัมภาษณ์

ใบงาน
กิจกรรมที่ 9 ศึกษาดูงาน

หลังจากศึกษาดูงานการประกอบอาชีพอิสระแล้ว

1. ชื่ออาชีพที่ไปศึกษาดูงาน.....
2. ผู้ประกอบการ ชื่อ.....
3. นักเรียนรู้สึกอย่างไรกับอาชีพที่ได้ศึกษาดูงาน

ชอบ

ไม่ชอบ

เพราะ.....

.....

.....

.....

.....

4. ข้อคิดหรือสิ่งที่นักเรียนได้จากการศึกษาดูงานครั้งนี้

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 10

วิถีทัศน์ “ สู้แล้วรวย ”

ประเภทกิจกรรม	พัฒนาการการเห็นคุณค่าอาชีพอิสระ
วัยของผู้รับบริการ	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขนาดของกลุ่ม 15 คน เวลา 50 นาที
แนวคิด	การได้เห็นความสำคัญและคุณค่าของอาชีพอิสระในท้องถิ่นจะทำให้ นักเรียนมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น
จุดมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของอาชีพที่ชมจากวิถีทัศน์ได้ 2. บอกแนวคิดของเจ้าของกิจการที่ชมได้
สื่อประกอบกิจกรรม	วิถีทัศน์ รายการสู้แล้วรวย เรื่อง ศกานต์ นามวิชา ราชาไม้ไผ่ โฟกัส
การดำเนินกิจกรรม	
	<u>ขั้นนำ</u>
	ครูและนักเรียนพูดคุยถึงอาชีพที่จะชมจากวิถีทัศน์
	<u>ขั้นกิจกรรม</u>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์</u> ให้นักเรียนชม วิถีทัศน์ 2. <u>ขั้นสะท้อนกลับการรับรู้</u> หลังจากชม วิถีทัศน์แล้ว ให้นักเรียน อภิปรายกัน ในหัวข้อ “ แนวคิดที่ได้จากการชมวิถีทัศน์ ” 3. <u>ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต</u> ให้นักเรียนนำเสนอแนวคิดที่ได้รับ 4. <u>ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ</u> ให้นักเรียนทำใบงานความสำคัญของอาชีพที่ได้ชมและแนวคิดของเจ้าของกิจการ

ขั้นสรุป

ครูและนักเรียนช่วยกันสรุป ประโยชน์ และ คุณค่าของอาชีพอิสระ

การประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรม
2. ประเมินจากใบงาน

**ศกานต์ นามวิชา
ราชาไม้ไผ่...ไฟกัศ**

มีหลายสิ่งหลายอย่างในตัวผู้ชายคนนี้.....

ทั้งท่วงท่าของการสนทนาที่สุภาพเรียบร้อย สวนทางกับอาชีพที่ดูสมบุกสมบัน
อย่างงานประกอบเฟอร์นิเจอร์ที่หนาหนัก ที่ทำจากไม้ไผ่ลำใหญ่ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง
เกือบ 10 นิ้ว

ทั้งรูปลักษณ์ของเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ที่เขาออกแบบ ที่มีความสวยงามโดดเด่นจนน่า
พิศวงว่าเขามีกระบวนการขบคิดวิเคราะห์ห้อย่างไร จึงสร้างสรรค์ผลงานที่กลมกลืน
สวยงาม มีสไตล์ ออกมาประดับวงการเฟอร์นิเจอร์ไทยได้ถึงเพียงนี้

และยิ่งเมื่อได้รู้ว่าเจ้าของกิจการหนุ่มที่ชื่อ ศกานต์ นามวิชา ราชาอาณาจักร
เฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ “ไฟกัศ” ที่ปัจจุบันกลายเป็นที่รู้จักไปทั่วทุกมุมโลกผู้นี้ มีอดีตเป็นเด็กบ้าน
นอกเลี้ยงควาย!

ชีวิตของเขาก็ยิ่งทวีความน่าสนใจทวีคูณ

“ชีวิตของพี่ยิ่งกว่านิยายเสียอีก” เขาเปรยประโยคนี้ไว้ในบางช่วงตอนของการสนทนา
โปรดอย่าเพิ่งเชื่อ จนกว่าจะอ่านถึงบรรทัดสุดท้าย !!!

วัยเยาว์กับคืนวันแห่งความยากลำบาก ศกานต์ นามวิชา มีพื้นเพเป็นชาวอีสาน
เกิดในหมู่บ้านเล็ก ๆ แห่งหนึ่งของจังหวัดศรีสะเกษ เป็นลูกคนที่ 4 ในจำนวนพี่น้อง 8
คน ของพ่อแม่ที่มีอาชีพชาวนา

บ้านของเขาเป็นกระท่อมเล็ก ๆ สร้างยื่นออกมาจากตัวยุ้งข้าว หลังคามุงด้วยใบหญ้า ได้
ถุกั้นเป็นคอกควาย ด้วยความที่เป็นพื้นที่ลุ่ม เมื่อถึงหน้าฝนน้ำก็จะเริ่มนองท่วมขังจนได้ถุก
เฉอะแฉะไปด้วยขี้ควาย ส่งกลิ่นตลบอบอวลไปทั่ว “กลิ่นโคลนสาบควาย” ของแท้เป็นอย่างไร
เขาจึงเป็นคนหนึ่งที่ตอบได้ดีกว่าใคร

ตั้งแต่จำความได้ ศกานต์ ก็เห็นแต่ภาพความแห้งแล้งและอดคัดขัดสน แม่ต้องเก็บหมาก
พลูและพืชผักสวนครัวที่ปลูกไว้ใส่กระบุง กระเดียดไปขอแลกข้าวสารที่หมู่บ้านใกล้เคียง ห่างออกไป
ประมาณ 4-5 กิโลเมตร ถ้าแลกไม่ได้ก็ต้องเดินต่อไปยังหมู่บ้านถัดออกไปอีก 10 กว่ากิโลเมตร

อีสานนั้นแร้นแค้น ขาดแคลนทั้งข้าวทั้งน้ำ โดยเฉพาะเมื่อ 30 ปีที่แล้ว บ่อยครั้งที่ศกานต์
ต้องเดินเท้าเปล่าเป็นกิโลเมตรจากบ้านเพื่อไปตักน้ำ แต่ต้องกลับบ้านด้วยถ้งน้ำเปล่า ๆ เพราะถ้า
ไปสายแค่นิดเดียวก็ต้องเข้าคิวรอยาวเหยียด โอกาสที่จะได้น้ำกลับบ้านนั้นแทบไม่มีในวัยก่อนเข้า

เรียน เขามีหน้าที่ต้องรับผิดชอบงานบ้านทุกอย่าง พร้อมกับการดูแลน้องเล็ก ๆ อีก 3 คน สองคน เป็นน้องแท้ ๆ ส่วนอีกคนนั้นเป็นเด็กที่แม่รับจ้างเลี้ยง หลังจากนั้นน้องหลับหมดแล้ว เขาต้องไปตักใส่ ตุ่มให้เต็มทั้งน้ำดื่ม น้ำใช้ และน้ำอาบ ต่อจากนั้นก็จัดแจงแช่ข้าวเหนียวเตรียมไว้สำหรับหุง แล้ว กวาดบ้าน ถูบ้าน ซักเสื้อผ้าของทุกคนในบ้าน

จนกระทั่งเข้าโรงเรียน เขาต้องตื่นตั้งแต่ตีสี่ เพื่อเดินเท้าเปล่าย่ำดินแดงกระแหว่งฝ่าอากาศที่ หนาวเย็น ไปตักน้ำจากบ่อระยะทางประมาณ 1 กิโลเมตร นำมารดพืชผักที่บ้าน รดน้ำเสร็จ ประมาณเจ็ดโมงครึ่ง ต้องรีบวิ่งไปโรงเรียนให้ทัน ข้าวปลาได้กินทันบ้างไม่ทันบ้าง เลิกเรียน กลับมาทำงานบ้าน ดูแลน้อง กว่า จะเสร็จ ก็มีดื่อก

เพราะฐานะของครอบครัวขัดสน จึงไม่เคยได้ลิ้มรสอาหารชั้นดี อาหารหลักคือข้าวเหนียว จิ้มปลาร้า และไม่ใช่ปลาร้าเป็นตัว ๆ มีเนื้อเป็นหนังด้วย หากเป็นประเภทที่ขึ้นหนอนจนหนอนตาย แล้วตายอีก พอปลาร้าแห้งก็เอามาต้มเอาน้ำราดลงไปอีกหลาย ๆ ครั้ง จะได้กินหลาย ๆ รอบ ข้าว ก็มีกินอิมท้องบ้าง ไม่อิมบ้าง

ช่วงหนึ่งที่ ศกานต์ จำได้ไม่ลืม อีสานฝนแล้งติดต่อกันถึง 4 ปี อุดอยากจนถึงกับต้อง กินดิน

ดินที่แม่พาไปเก็บกินเป็นดินริมห้วย ลักษณะดินเป็นสีส้ม ๆ มีกลิ่นหอม เขายังจำได้ว่า ถ้าจะให้หอร่อย ต้องเอามาปั้นและนำไปปิ้งไฟ

“ ตอนนั้นอดอยากมาก มีกินบ้างไม่มีกินบ้าง เป็นความทรงจำที่พี่ลืมไม่ลงจริง ๆ แต่ก็ ยอมรับว่าช่วงแห่งความยากลำบากเหล่านั้น หล่อหลอมให้พี่แข็งแกร่งมาจนถึงวันนี้ ”

ครอบครัวกับบาดแผลที่ยังลึก

แม้ว่าจะได้อยู่กันพร้อมหน้าพร้อมตาสมาชิกในครอบครัว แต่ก็ใช่จะเป็นหลักประกันแห่ง ความอบอุ่นไม่ ศกานต์เติบโตมาในสภาพที่พอกับแม่ทะเลาะวิวาทกันเป็นส่วนใหญ่ ในขณะที่ พี่น้องก็ห่างเหินกัน

ภาวะของครอบครัวที่ไร้ความสุข สร้างความกดดันให้เขาตั้งแต่เด็ก ๆ

“ พี่จะเป็นคนที่โดนแม่ดู แม่ตีมากที่สุด ทั้ง ๆ ที่ไม่เคยไปวิ่งชนที่ไหน บางทีพี่ก็คิดว่าอาจ เป็นเพราะพี่เป็นลูกคนที่อยู่ในท้องแม่นานที่สุดคือ 9 เดือน คนโบราณบ้านนอกเขาถือว่ามันขี้เกียจ ไม่ยอมออกสีกที่ ส่วนพี่ชายเขาเกิดก่อนคือราว ๆ 7 เดือนครึ่ง นั่นอาจเป็นเหตุผลที่ทำให้แม่ฝังใจ ไม่ชอบพี่ก็ได้ ”

หนึ่งเดียวในครอบครัวที่สร้างความรู้สึกรักผูกพันให้เขาได้ จึงกลายเป็นพ่อ ถึงฤดูทำนา ศกานต์ จะ ช่วยพ่อถอนกล้า ดำนา ถึงฤดูเก็บเกี่ยว เขาก็จะไปนอนที่ขนากลางทุ่งนากับพ่อ ปลายเดือน

ธันวาคม เกี่ยวข้าวเสร็จ เขาจะช่วยพ่อไถดิน พรวนดินให้ร่วนตากแดดเตรียมไว้เพื่อยกร่องทำแปลงปลูกพืชผักพวก พริก หอม กระเทียม ไร่ชายไร่กิน ถึงเวลานอนพ่อจะเล่านิทานให้ลูก ๆ ฟัง โดยมีศกานต์คอยซักถามด้วยความสนใจใคร่รู้ สร้างความเอ็นดูให้พ่อเป็นพิเศษ

“พี่จะเป็นลูกที่พ่อรักมากที่สุด พ่อหวังในตัวพี่มากที่สุด พ่อจะสอนอะไรหลายอย่าง พี่มีความผูกพันกับพ่อมาก พ่อเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้พี่อยู่ได้จนถึงทุกวันนี้”

“แม้พ่อจะเป็นคนไม่มีการศึกษา แต่ก็สอนพี่เสมอให้อดทน ให้เรียนหนังสือเยอะ ๆ เหมือนท่านจะรู้ว่าชีวิตของพี่จะลำบากกว่าพี่น้องคนอื่น ๆ เสียดยที่สุดที่พ่อไม่ได้อยู่มาจนถึงทุกวันนี้ ไม่ได้เห็นความสำเร็จของพี่ “

ถึงลำเค็ญอย่างไร มิอาจปิดกั้นหัวใจที่ไม่เรียน

ตั้งแต่เข้าโรงเรียนชั้น ป.1 จนถึง ป.6 ศกานต์ไม่เคยมีเงินไปโรงเรียนเลยอย่างพิเศษที่สุดที่จะได้บ้างคือ 50 สตางค์ เสื้อผ้าไม่ต้องพูดถึง ชุดนักเรียนที่ได้รับตกทอดมาจากพวกพี่ ๆ ก็ขาดแล้วขาดอีก

แต่ความขัดสนก็ไม่อาจลดทอนความสามารถในการเล่าเรียนของเด็กชายศกานต์ได้ ตลอดช่วงประถม มีเพียงเทอมเดียวที่เด็กชายศกานต์สอบได้ที่ 7 นอกนั้นเขาสอบได้ที่ 1 ตลอด ผลการเรียนดีทำให้เขาเป็นคนแรกในหมู่บ้านที่ได้รับทุนการศึกษา เริ่มจากทุนเปาปุ่นจิ้น ที่ได้รับตอน ป.5 จำนวนเงิน 350 บาท หลังจากนั้นเขาก็ได้รับทุนต่าง ๆ เรื่อยมาจนโต

เพราะเป็นเด็กหัวดี ตั้งใจเรียน ผนวกกับความประพฤติที่เรียบร้อยนี้เองทำให้ครูที่โรงเรียนหลายคนให้ความเอ็นดู โดยเฉพาะ ครูสิงห์ คำศรี ครูใหญ่ของโรงเรียน ให้ความเมตตาเขาเป็นพิเศษ

เที่ยงวันไหน ที่ท่านรู้ว่าศกานต์ไม่ได้ห่อข้าวมาจากบ้าน ครูสิงห์ จะใช้วิธีเรียกให้ศกานต์ไปช่วยจัดหนังสือในห้องสมุด พอไปถึงที่แทนที่จะให้ทำงาน ครูกลับ ชวนเขากินอาหารด้วยกัน ศกานต์ปฏิเสธเพราะความเกรงใจ ไม่กล้ากินร่วมกับครู ครูจะพยายามเหลืออาหารไว้ให้ในปริมาณมากพออิ่ม ที่เขาได้มีโอกาสลิ้มรสอร่อยของข้าวเหนียวกับตับและเครื่องในไก่ก็เพราะ ครูสิงห์นี่เอง

นอกจากเรียนดี ศกานต์ยังเป็นนักกิจกรรมด้วยของโรงเรียน เขาได้รับเลือกให้เป็นตัวแทนไปแข่งขันตอบปัญหาทั้งในระดับตำบล อำเภอ และจังหวัด อยู่เสมอ นอกจากนี้ยังเป็นประธานนักเรียนตั้งแต่อยู่ ป.5

ไม่น่าเชื่อว่าถึงขั้นนี้แล้ว ความยากจนก็ยังตามมารังควานชีวิตเขาอีกจนได้

ครั้งหนึ่งเขาได้รับคัดเลือกให้เป็นตัวแทนไปแข่งขัน แต่พอถึงวันจริง เขากลับโดนเปลี่ยนตัวแบบฟ้าผ่า ด้วยเหตุผลของครูว่าเขาแต่งตัวไม่สุภาพเรียบร้อย เขาก็มองชุดตัวเอง แม้มันจะดูทริททรมีรอยปะชุนอยู่บ้าง แต่มันก็คือชุดที่ดีที่สุดที่เขา มี

นอกจากชุดนักเรียนเก่าขาด ศกานต์ยังไม่เคยมีรองเท้าใส่ เขาต้องเดินเท้าเปล่าไปกลับโรงเรียน ย่ำไปบนถนนที่เป็นลูกรังก้อนโต ๆ กลางแดดเปรี้ยง ทำทางของเขาเวลาเดินกลับบ้านจึงเหมือนนกกระโดดเหย็ง ๆ กลายเป็นฉายาที่เพื่อนล้อเขาว่า “ต้องด้อย”

จนเมื่อสอบได้ที่ 1 ของอำเภอในตอน ป.4 นั้นแหละ เขาจึงได้รับรางวัลชิ้นแรกและชิ้นเดียวจากครอบครัว นั่นคือรองเท้าผ้าใบ 1 คู่ ซึ่งกว่าจะได้ก็ต้องมีครูที่โรงเรียนร่วมบริจาคสมทบด้วย เพราะยากจนถึงเพียงนี้ เมื่อจบชั้นประถม ศกานต์จึงเลือกที่ไปวชเรียนต่อบวชอยู่ประมาณ 2 พรรษา ได้ข่าวว่าโยมพ่อไม่สบายหนัก จึงต้องสึกออกมาดูแลพ่อ

ด้วยความอยากเรียน เขาตัดสินใจไปสมัครเรียนการศึกษานอกโรงเรียนในตัวเมืองศรีสะเกษที่อยู่ห่างออกไป 1.5 กิโลเมตร มีयेที่แม่จะคัดค้านด้วยเหตุผลไม่มีปัญญาสงเสีย แต่เขาก็ยืนยันที่จะหาเงินเรียนเองให้ได้

โชคดีที่ผลการเรียนดี ทำให้เขาได้รับการอุดหนุนทุนการศึกษาอีกครั้ง

ชีวิตช่วงนั้น ศกานต์มีหน้าที่อยู่ดูแลพ่อและทำงานบ้านให้เสร็จ พอใกล้สี่โมงเย็นก็หยิบยืมจักรยานจากคนข้างบ้านปั่นไปตามถนนลูกรัง เลิกเรียน 1 ทุ่มกลับถึงบ้านก็ 3-4 ทุ่ม

ช่วงหน้าฝน ขากลับต้องปั่นจักรยานตากฝนบนถนนที่มีดมิดไม่มีแสงไฟ เขาต้องรอให้แสงจากสายฟ้าแลบช่วยส่องทาง

ทว่าในสภาพทุลักทุเลสุดประมาณ เขาไม่เคยย่อท้อ ยิ่งได้กำลังใจจากพ่อผู้ซึ่งนั่งริเขากลับจากโรงเรียนทุกคืน คอยถามไถ่ถึงผลการเรียนด้วยความเป็นห่วงเป็นใย ศกานต์ก็ยังมีกำลังใจ **การสูญเสียครั้งใหญ่ในวัยหัวเลี้ยวหัวต่อ**

แต่เหมือนเคราะห์ซ้ำกรรมชด ยังไม่ทันจบ ม . 3 พ่อก็จากไปด้วยวัณโรค

ศกานต์ ยังจำได้...วินาที ที่เพื่อนปั่นจักรยานมาบอกเขาที่โรงเรียน เขาไม่เชื่อหูที่พ่อเพิ่งพูดคุยกับเขาเมื่อไม่กี่ชั่วโมงก่อนหน้าี่เอง....

ตรวบจนกลับมาถึงบ้านนั้นแหละ จึงตระหนักกับความจริงที่เกิดขึ้น พ่อจากเขาไปแล้วจริงๆ คน ๆ เดียวที่เขารู้สึกผูกพัน คน ๆ เดียวที่เห็นว่าเขามีตัวตนอยู่บนโลกนี้จากเขาไปแล้ว

วันรุ่งขึ้นหลังจากพ่อเสีย แม่ให้เขาปั่นจักรยานไปบอกญาติของแม่ที่อยู่ต่างอำเภอ ความไกลของระยะทางทำให้ศกานต์ต้องค้างคืนอยู่หนึ่งคืนเมื่อเขากลับมาในวันรุ่งขึ้นศพของพ่อได้ถูกเผาไปเรียบร้อยแล้ว

นั่นเป็นเหตุการณ์ที่เจ็บปวดที่สุดในชีวิตเท่าที่เขาจำได้

หลังจากนั้นเขาก็เข้าไปอยู่ที่ตัวเมืองศรีสะเกษ เพื่อเรียนต่อมัธยมปลายทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครส่งเสีย

ศกานต์ตัดสินใจเดินดุ่มเข้าไปสมัครกับโรงเรียนเอกชนแห่งหนึ่ง อย่างคนที่ไม่มียอะไรเลย มีเพียงความตั้งใจเพียงอย่างเดียว เขาบอกอาจารย์ละเอียด สอนอาจ ตรง ๆ ว่าไม่มีเงิน เมื่ออาจารย์ละเอียดเห็นผลการเรียนก็แนะนำให้ขอยืม ศกานต์ ทำตามคำแนะนำ เขาได้รับทุนสนับสนุน จนกระทั่งจบ ม.6

แต่ทุนการศึกษาที่ได้รับก็เป็นเฉพาะในส่วนของค่าเล่าเรียนเท่านั้น ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เขาก็ต้องดิ้นรนหาเอง นอกจากเงินส่วนที่พี่สาวส่งมาให้จากกรุงเทพ ๆ แล้วส่วนใหญ่เขาต้องหาเงินพิเศษทำเอาที่โรงเรียน ไม่ก็รับจ้างขายข้าวเหนียวส้มตำไก่อ่างตามสถานีรถไฟในช่วงวันหยุด บางทีก็รับจ้างขุดหลุมปลูกกล้วย ถ้าเป็นหน้าน้ำก็ไปซื้อลูกกล้วยปลามาทำปลาจ่อม หรือเก็บผักบุ้ง ผักกระเฉดไปขาย ทำทุกอย่างเพื่อให้ได้เงิน

อาจารย์บรรณารักษ์ชื่อ อาจารย์พิศมัย เกตุสำลี ก็เป็นอีกคนหนึ่งที่เคยช่วยเหลือเขา ด้วยการหยิบยืมงานให้ โดยให้เขาช่วยดูแลห้องสมุด แลกเปลี่ยนกับเงินอาหารกลางวัน วันละ 10 บาท

เรื่องที่พักในระหว่างเรียน เขาได้รับความเมตตาจากเจ้าแก็ร้านขายของชำในหมู่บ้านที่แม่เคยให้เขาไปซื้อของเข็อยู่บ่อย ๆ อนุญาตให้ไปอยู่ที่บ้านเขาของแก็ได้ โดยให้อยู่ร่วมกับหลานชายของแก็ ที่เหลือก็คือน้ำใจจากคนรอบข้าง เพื่อน ๆ ที่รู้ว่าเขายากจน บางคนก็ช่วยเหลือด้วยการเอาข้าวสาร หรืออาหารมาให้

ช่วงที่เขาอยู่ชั้น ม.5 เพื่อนสนิทคนหนึ่งชวนไปเที่ยวบ้าน พ่อพ่อแม่ของเพื่อนได้รับรู้เรื่องราวของเขาก็เกิดความสงสาร ด้วยความเมตตาอยากเห็นเขามีที่พึ่ง ท่านจึงได้ช่วยฝากฝังเขากับน้องสาวของท่าน

ศกานต์ จึงได้มาอยู่ในครอบครัวใหม่ กับสองสามีภรรยาที่เขาเรียกง่าย ๆ ว่า “แม่บุญ” กับ “พ่อสาตี” ซึ่งรักและเอ็นดูเขามาก ศกานต์ตอบแทนพระคุณของท่านทั้งสองด้วยการตั้งใจช่วยงานไม่ว่าจะงานบ้านหรืองานในสวน ทั้งรดน้ำต้นไม้ ให้อาหารไก่ เลี้ยงหมู ช่วยพ่อสาตีข้าว ทำให้เขาแรงของพ่อกับแม่บุญธรรมได้มากโดยเฉพาะแม่ที่รักเขาเหมือนลูกในไส้ ถึงกับเปรยที่เล่นที่จริงว่าจะแบ่งมรดกให้ ศกานต์

ชีวิตช่วงที่ดีจึงเกิดมีปัญหามาอีกครั้ง เมื่อลูกสาวคนเล็กเกิดน้อยใจและถูกขย่งจากคนรอบข้าง ว่าพอกับแม่จะแบ่งมรดกทรัพย์สินให้กับศกานต์จริง ๆ ถึงกับทำท่าว่าจะล้มป่วยเพราะ

ความเครียด จนในที่สุดแม่บุษ ก็มาบอกเขาด้วยน้ำตานองหน้า “ลูกไปอยู่บ้านอื่นเถอะ แม่ไม่รู้จะทำอย่างไรจริง ๆ”

เหมือนโลกทั้งโลกถล่มลงมาตรงหน้า เหมือนโชคชะตาตั้งใจกลั่นแกล้งเขาซ้ำแล้วซ้ำเล่า ไร้ทั้งญาติ ชาติทั้งมิตร คือนั่นเองเขาคว่ำขวิดยาฆ่าแมลง หวังไปให้พ้นความหนักอึ้งทั้งหมด !

ผ่านวิกฤต ต่อสู้ชีวิต ด้วยความคิดใหม่

อาจเพราะชะตายังไม่ถึงฆาต หลังจากกินยาไปจนเกิดอาการชักดิ้นชักงอ พอกับแม่ก็เข้ามาพบ และส่งโรงพยาบาลได้ทันเสียก่อน แต่ศกานต์ก็สิ้นสติไปหนึ่งวันเต็ม ๆ

เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเปลี่ยนแปลงทัศนคติของศกานต์อย่างสิ้นเชิง เมื่อฟื้นขึ้นมาอีกครั้ง เขากลับคิดเสียตายชีวิต...ถ้าไม่มีใครให้พึ่งพิง ทำไมไม่ลุกขึ้นมาพึ่งพิงตัวเอง

ทันทีที่จบ ม.6 ศกานต์ก็บอกกับแม่และเพื่อน ๆ ว่าเขาจะไม่เรียนแล้ว จะมุ่งหน้าเข้ากรุงเทพ ฯ และลั่นวาจาว่าถ้ายังไม่ได้ดีจะไม่กลับบ้านเด็ดขาด

เพื่อน ๆ กับชาวบ้านช่วยกันเรียไรเงินคนละสิบบาทยี่สิบบาทรวบรวมมาให้ศกานต์นำไปซื้อตั๋วรถไฟ เขาเหลือเงินติดกระเป๋าอยู่แค่ 10 บาทตอนที่ยาวเท้าเหยียบขานชาลาสถานีหัวลำโพง จากหัวลำโพง เขาออกเดินเท้าไปตามถนนพระรามสี่ มุ่งหน้าขอสมัครงานไปเรื่อยแต่ไม่มีใครรับ

คืนแรกเขาต้องอาศัยป้ายรถเมล์เป็นที่ซุกหัวนอน คืนต่อมาไปขออาศัยวัดจนในที่สุดได้งานที่โรงงานเฟอร์นิเจอร์แห่งหนึ่ง ทำโรงงานได้ไม่นานก็ลาออกเขาได้งานใหม่เป็นพนักงานเสิร์ฟที่ร้านอาหาร “สีฟ้า” ย่านสยามสแควร์ ด้วยความขยันขันแข็ง อธิษาศัยดี จึงเป็นที่พอใจของผู้จัดการร้าน จนกระทั่งมีลูกค้าประจำคนหนึ่งเกิดถูกชะตาไปกับเขา ชักชวนให้ไปทำงานขายเสื้อผ้าที่ศูนย์การค้ามาบุญครองเซ็นเตอร์

ศกานต์ เริ่มงานค้าขายจากเสื้อผ้าก่อนแล้วหันมาขายรองเท้า ต่มาก็เปลี่ยนมาขายผ้าไหมที่ สยามเซ็นเตอร์ ได้เงินเดือน 4,500 บาท ร้านผ้าไหมนี้เองที่ทำให้เขามีความรู้และความรักในผ้าไทยมาจนถึงปัจจุบัน

ชีวิตช่วงนี้ของศกานต์ดีขึ้นโดยลำดับ เริ่มพอจะมีเงินเก็บบ้างแล้ว เมื่อหมดความกังวลกับปากท้องความใฝ่รู้ใฝ่เรียนอันเป็นนิสัยดั้งเดิมก็ผุดขึ้นมาอีกครั้ง

ศกานต์เริ่มรู้ตัวว่ามีใจชอบงานบริการ อีกทั้งรู้ตัวว่าตนมีปัญหาเรื่องภาษาอังกฤษตั้งแต่ขายของอยู่ที่ร้านรองเท้า ไม่สามารถเจรจากับลูกค้าฝรั่งได้คล่องปาก ทำให้เขารู้สึกอยากพูด อ่าน เขียน ภาษาอังกฤษได้

ดังนั้นหลังจากอยู่ร้านผ้าไหมได้สักพัก เขาจึงตัดสินใจลาออก เพื่อมาสมัครเรียนที่สถาบันการจัดการโรงแรมและการท่องเที่ยวนานาชาติ I-TIM

จากผู้สมัครเกือบ 300 คนสถานต์ดุ่มเดินเข้าไปสมัครกับโรงเรียนhurstด้วยกลิ่นอายของเด็กบ้านนอกที่ยังไม่จางหาย...ผลคือเขาสอบติดด้วยคะแนนที่พอเพน

เมื่อเด็กบ้านนาโกอินเตอร์

สถานต์เรียนอยู่ 2 ปีครึ่ง เขาจบการศึกษาด้วยผลการเรียนดีเยี่ยม ตอนอยู่ปีสุดท้าย อาจารย์แนะนำให้สอบชิงทุนของ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย เพื่อไปเรียนด้านการโรงแรมต่อที่ ประเทศสวิสเซอร์แลนด์

ซึ่งถือเป็นศูนย์กลางวิชาการด้านโรงแรมของโลก เขาไม่ลังเลและไม่พลาดอีกเช่นเคย เขาได้ทุนเหมือนฝัน เด็กหนุ่มบ้านนาจากดินแดนแห่งทุ่งกุลาร้องไห้ ที่เคยปั่นจักรยานซอมซ่อ เดินตากแดดเท้าเปล่า มีโอกาสได้นั่งเครื่องบินไปเมืองนอก แม้จะไร้ญาติ ขาดเพื่อนไปส่งที่ดอนเมืองเหมือนคนอื่น ๆ ก็ตาม

ที่สวิสเซอร์แลนด์ สถานต์อาศัยอยู่กับครอบครัวสามีภรรยาที่ไม่มีบุตร ทั้งคู่ฐานะดีมาก เป็นถึงหุ้นส่วนของธนาคาร ยูเนียนแบงค์ สถานต์ได้ความรักเอ็นดู จากพ่อแม่เหมือนลูกในไส้ ได้ใช้ชีวิตราวกับคุณหนูในบ้านที่ใหญ่โตเหมือนปราสาท มีคนรถดูแลรับส่ง ได้รับบทเรียนใหม่ ในชีวิตอีกรูปแบบหนึ่ง

“ที่ถือว่าการได้ไปอยู่ตรงนั้น สอนให้พี่เข้าใจโลกอีกใบ ที่คนอย่างเรา ๆ มีโอกาสเข้าถึงได้น้อยมาก แต่มันก็มีอยู่จริง เหมือนชีวิตที่ผ่านมาแล้วทั้งจุดต่ำสุดและสูงสุด จากไม่มีอะไรสู่การมีอย่างเหลือเฟือ ทำให้พี่ไม่ค่อยแคร์อะไรอีก เรื่องเงินจึงไม่ใช่เรื่องสำคัญสำหรับพี่ คุณค่าแห่งความเป็นคนต่างหากที่สำคัญ”

กลับเมืองไทยเจตฉายในวงการโรงแรม

เมื่อจบการศึกษาสถานต์กลับมาทำงานขอใช้ทุน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย อยู่ 2 ปี โดยได้ประจำอยู่ที่สาขาจังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อหมดภารกิจก็มุ่งหน้าสู่ เกาะภูเก็ต

ไม่เพียงมีโอกาสทำงานกับโรงแรมชั้นนำระดับห้าดาวใน ภูเก็ต แต่ยังมีงานพิเศษให้ทำจนล้นมือ ทั้งงานพากย์ลงในสวนสัตว์ งานมัคคุเทศก์ รายได้หลังไหลเข้ามาอย่างต่อเนื่อง

แต่เพียงพักเดียวเขาก็เริ่มเบื่อบ้างโรงแรม จึงชักชวนเพื่อนสนิทชาวรัสเซียตั้งกิจการทัวร์ของตัวเอง

ทำทัวร์เพียงสองปี เขากับเพื่อนเกิดมีปัญหากันเรื่องเงิน สถานต์ตัดสินใจกักการให้เพื่อน โดยไม่เอาอะไรติดตัวมาเลย

เหลือเพียงหนึ่งสมองกับสองมือ เขาเลือกที่จะกลับเข้ากรุงเทพฯ เพื่อเผชิญโชคใหม่อีกครั้ง

เปลี่ยนเส้นทาง สร้างอาชีพใหม่

เข้ากรุงเทพฯ ครั้งนี้ เขานำเช็คที่พ่อแม่ชาวสวิสเซอร์แลนด์ ส่งมาให้ไปขึ้นเงินได้มาก่อนหนึ่ง ประมาณหนึ่งแสนบาท เขามองหาแนวทางประกอบอาชีพใหม่ เริ่มด้วยการไปสมัครเรียนแต่งหน้าที่ สถาบันแต่งหน้า MTI เมื่อจบคอร์สเขาเกิดความชอบใจในศาสตร์สาขานี้ขึ้นอย่างมาก ถึงกับตัดสินใจบินไปเรียนการแต่งหน้าชั้นสูงต่อที่ประเทศอังกฤษ

กลับมาเมืองไทยยึดอาชีพรับจ้างแต่งหน้า จนมีแว่วว่าจะมีชื่อเสียงขึ้นมาบ้างแล้วก็บังเอิญเจ็พิษเศรษฐกิจเล่นงานเข้าพอดี งานหายรายได้หด ได้รับผลกระทบค่อนข้างมาก

จนวันหนึ่งเขาขับรถผ่าน อ.บ้านแพ้ว จ.สมุทรสาคร เห็นพ่อค้า นำไม้ไผ่มาวางขายริมทาง นึกถึงแค็ตตาล็อกเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ที่เพื่อนเคยเอามาให้ดูจับใจ เลยเกิดความคิดอยากลองทำดูบ้าง ในระหว่างรอรองานแต่งหน้า อย่างน้อยก็ลองทำเตี้ยงไว้นอนเล่นไปพลาง ๆ ก็ยังดี คิดแล้วก็ขนซื้อไม้ไผ่ทั้งกองกลับบ้านทันที

กลับมา ก็ก้มหน้าก้มตาปลูกปล้ำกับกองไม้ไผ่ที่ซื้อมาอยู่ 10 วัน ทั้งเหนื่อยทั้งเหลาด้วยมีดอีโต้ที่มีอยู่ในครัว แล้วประกอบเป็นเตี้ยงนอนเล่นแบบที่เรียกว่า เดย์เบด (daybed) โดยไม่คาดคิดเลยว่าเฟอร์นิเจอร์ตัวนี้จะทำให้เส้นทางชีวิตของเขาเบี่ยงเบน

เพราะทันทีที่เพื่อนคนหนึ่งมาเห็นเข้าก็เกิดติดใจอยากได้เฟอร์นิเจอร์แบบนี้บ้าง ศกานต์จึงเริ่มรับจ้างทำเฟอร์นิเจอร์ชุดแรกในชีวิต ประกอบด้วยเก้าอี้ 2 ตัว โต๊ะกลาง 1 ตัว และ โซฟาอีก 1 ตัว ในราคา 25,000 บาท ถ้าไม่นับรวมค่าสมอง และสองมือที่ลงแรงแล้วศกานต์ได้เงินเป็นต้นทุนเพื่อการนี้ไปเพียง 3,000 บาท

ผลงานที่ทำให้ลูกค้าพิศพรายแรก สร้างความพอใจให้กับลูกค้ารายต่อไป และต่อไปเป็นลูกโซ่เมื่อใครเห็นผลงาน ต่างก็ติดใจอยากให้เขาทำให้ทั้งนั้น เขาจึงเกิดความคิดที่จะเลิกรับงานแต่งหน้าหันมาจ้างงานเฟอร์นิเจอร์เต็มตัว

ถึงไม่มีความรู้ แต่กล้าที่จะลองผิดลองถูก

“จากคนที่เคยถือพู่กัน จ้างงานเบา ๆ เปลี่ยนมาจับอีโต้ ขูดผิวไม้ไผ่ ต้องมาเลื่อยมาหั่นไม้ .... โอ้โฮ! มันคนละเรื่องกันเลย ใครเห็นก็ตกใจที่ที่เปลี่ยนงานได้ขนาดนี้”

เมื่อตัดสินใจจะลุยงานด้านนี้ ศกานต์หาโอกาสไปดูงานเฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ที่ต่างประเทศ นั้นยังทำให้เขาเห็นช่องทางเป็นไปได้มากขึ้น

ประเทศไทยมีความได้เปรียบที่มีไม้ไผ่หลายพันธุ์ให้เลือกใช้ ศกานต์เริ่มขับรถตระเวนไปทั่ว เพื่อที่จะหาซื้อไม้ไผ่หลาย ๆ พันธุ์ กลับมาลองใช้งานดู

ส่วนการออกแบบนั้น เขาเริ่มจากการศึกษาแบบตามหนังสือต่างประเทศแล้วนำมาดัดแปลงสร้างสไตล์ใหม่ พื้นฐานความรู้เรื่องงานช่างก็ไม่มี ทุกอย่างเริ่มเรียนรู้จากการลงมือจริงด้วยตนเองทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้กว่าจะได้ "ต้นแบบ" ที่สมบูรณ์สักชิ้น จึงต้องใช้เวลาลองผิดลองถูกไม่น้อย

เขาใช้ความพยายามศึกษาทดลองทำอยู่ 1 ปีเต็มจึงชำนาญ รู้กลเม็ดเคล็ดลับในงานไม้ไม่ใช่ว่าอย่างแตกฉาน ....แน่นอนว่าระหว่างนั้นต้องทิ้งไม้ไม้ไผ่ไม่รู้กี่ร้อยลำเป็นค่าวิชา

งานประณีต ไอเดียเก๋ จุด "ไฟกัส" กระหึ่มถึงเมืองนอก

จากที่ทำงานในหมู่เพื่อนฝูง ก็เริ่มขยับขยายออกไปในวงกว้าง เมื่อมีรุ่นพี่คนหนึ่งชักชวนให้ไปฝากขายที่สวนจตุจักร โดยที่เขาจะนำภาพตัวอย่างสินค้าไปวางโชว์ในรูปแบบของแค็ตตาล็อก กับมีสินค้าจริงบางส่วนไปตั้งโชว์ ปรากฏว่าขายดีกว่าสินค้าของเจ้าของร้านเสียอีก จุดหักเหครั้งสำคัญ เกิดขึ้นเมื่อรุ่นพี่คนเดิมชวนไปออกงานที่ ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ ปรากฏว่างานนี้มีลูกค้าสั่งทำเข้ามาอย่างมากมาย ทำให้เฟอร์นิเจอร์ไม้ไผ่ของศกานต์ แพร์หลายเป็นที่รู้จักทั้งของคนไทยและต่างชาติอย่างกว้างขวางในเวลาต่อมา

ศกานต์จึงตัดสินใจหาที่มั่นใหม่เป็นของตนเองในสวนจตุจักร เขาตั้งชื่อร้านใหม่ว่า "ไฟกัส"

งานของเขาทุกชิ้นจะทำจากวัสดุธรรมชาติ โดยมีไม้ไผ่เป็นตัวยืน เน้นการออกแบบที่แปลกตา เรียบง่ายและกลมกลืน โดยไม่ลืมให้ความสำคัญประโยชน์ใช้สอยและความคงทนในระยะยาว ผลงานของ "ไฟกัส" เป็นที่นิยมมากในหมู่ลูกค้า ซึ่งส่วนใหญ่ 90% เป็นชาวต่างชาติ ทั้งในยุโรป สหรัฐอเมริกา และเอเชีย แต่ส่วนใหญ่เขาจะระมัดระวังในการรับใบสั่งสินค้า โดยไม่รับใบปริมาณมากเกินไป เพราะงานทุกชิ้นเป็นงานทำมือ (handmade) จึงต้องดูความเหมาะสมระหว่างระยะเวลาและกำลังในการผลิต

ปัจจุบันงานของศกานต์วางจำหน่ายอยู่ในห้างสรรพสินค้า และร้านชั้นนำทั่วโลก อาทิ ห้างโรบินสันสิงคโปร์, ห้าง ซีเค ดัง มาเลเซีย, ร้าน HABITAT ในอังกฤษ ฝรั่งเศส และสาขาอื่น ๆ ทั่วโลก ร้าน NEXT ที่ญี่ปุ่น และสาขาทั่วโลก ร้าน ARMANI ที่ฝรั่งเศส ฯลฯ

จากเด็กชายชาวนา ถึงราชาไม้ไผ่

เมื่อกิจการเจริญรุ่งเรือง เขาจึงขยับขยายสถานีผลิต จากที่บ้านมาตั้งโรงงานย่านร่วมเกล้า ลงทุนซื้อเครื่องมือเครื่องจักรต่าง ๆ เป็นเรื่องเป็นราว จนถึงปัจจุบันเขาลงทุนไปแล้ว 4,000,000 บาท มีลูกน้องในความดูแลรวม 26 คน เรียกได้ว่าเป็นอาณาจักรเล็ก ๆ เลยทีเดียว

แม้ขณะนี้ น้องชายแท้ ๆ และพี่ชายบุญธรรมที่เคยช่วยเหลือกันอยู่ จะแยกไปเปิดกิจการของตัวเองแล้ว รวมทั้งน้องสาวน้องเขยจะแยกไปอยู่กับบริษัทอื่น แต่ศกานต์ก็ยังยืนหยัดผลิตเฟอร์นิเจอร์ไม้ใฝ่อยู่ต่อไป และมีความคิดที่จะหาวัสดุใหม่ ๆ มาสร้างสรรสินค้าแนวใหม่เพิ่มขึ้นอีกด้วย

“ ตอนนี้ยังไม่ถึงกับลงตัวนัก ปัจจุบันก็ยังเป็นหน้าอาคารอยู่ไม่น้อย แต่พี่ก็ยังดีใจและภูมิใจว่า ที่ผ่านมามีคนตื่นตัวหันมาสนใจเฟอร์นิเจอร์ไม้ใฝ่จริงๆ ถูกดูถูกเหยียดหยามมาก็เยอะ มาถึงจุดนี้ถือว่าดีมาก ๆ แล้ว ”

“ ทุกวันนี้พี่สบายใจที่สุดที่ได้สร้างงานสร้างรายได้ให้กับคนในหมู่บ้าน เพราะคนงานพี่มาจากอีสาน นี่คือการภูมิใจของพี่ ”

ถ้าเราได้ดูแลญาติพี่น้องร่วมท้องถิ่นให้มีความมั่งคั่ง คือความภูมิใจส่วนตัวของเขา.....

จึงไม่น่าจะเกินเลยนักหากจะกล่าวว่

การช่วยสร้างชื่อเสียงให้เฟอร์นิเจอร์ไม้ใฝ่จากเมืองไทยของราชาไม้ใฝ่ผู้สร้างตัวจากศูนย์...ศกานต์ นามวิชา...คือความภูมิใจของพวกเขาคนไทยเช่นกัน

ที่มา หนังสือผู้แล้วววย เล่มที่ 1

กิจกรรมที่ 11

พบผู้ประสบความสำเร็จในอาชีพ

- ประเภทกิจกรรม** พัฒนาการการเห็นคุณค่าอาชีพอิสระในท้องถิ่น
- วัยของผู้รับบริการ** นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขนาดของกลุ่ม 15 คน เวลา 50 นาที
- แนวคิด** การได้เห็นความสำคัญและคุณค่าของอาชีพอิสระในท้องถิ่นจะทำให้
นักเรียนมีความสนใจอาชีพอิสระในท้องถิ่นเพิ่มขึ้น
- จุดมุ่งหมาย**
1. บอกแนวคิดของเจ้าของผู้ประกอบการอาชีพอิสระในท้องถิ่นได้
  2. นักเรียนมองเห็นแนวทางในการประกอบอาชีพอิสระ

สื่อประกอบกิจกรรม เจ้าของกิจการน้ำอ้อยไร่ไม่จน

การดำเนินกิจกรรม

ขั้นนำ

ครูแนะนำให้นักเรียนรู้จักวิทยากร กล่าวประวัติย่อ ๆ

ขั้นกิจกรรม

1. ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์
ให้วิทยากรเล่าความเป็นมาในการเริ่มต้นประกอบอาชีพจนกระทั่งประสบความสำเร็จในทุกวันนี้
2. ขั้นสะท้อนกลับการเรียนรู้
  - นักเรียนพูดคุย ชักถามวิทยากรในประเด็นที่นักเรียนยังไม่กระจ่าง
  - นักเรียนช่วยกันสรุปแนวคิดเรื่องอาชีพอิสระที่ได้ฟังจากวิทยากร
3. ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต
  - นักเรียนช่วยกันสรุปปัจจัยที่ทำให้วิทยากรประสบความสำเร็จ
4. ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ
  - นำเสนอข้อสรุปจากข้อ 3 โดยวิทยากรช่วยเพิ่มเติมประเด็นที่ยังไม่ชัดเจนเพิ่มเติม

ขั้นสรุป

- ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปความรู้ แนวคิด ที่ได้จากวิทยากรในการทำกิจกรรม
ครั้งนี้
- ขอขอบคุณวิทยากรที่มาให้ความรู้

การประเมินผล

1. สังเกตการทำกิจกรรม
2. ประเมินจากใบงาน

คุณประกอบ เจริญทอง

เจ้าของบริษัท น้ำอ้อยไร่มะจน
ผลิตภัณฑ์ “ น้ำอ้อยพาสเจอร์ไรซ์ ” สินค้า หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์
ของตำบลกรับใหญ่

จุดเริ่มต้น....

เริ่มต้นจากความคิดของคุณประกอบ เจริญทอง เกษตรกรหมู่ 6 (บ้านหนองเสือ) ตำบลกรับใหญ่ อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี “ ที่เห็นว่า ถ้าชาวไร่ปลูกอ้อยส่งโรงงานอย่างเดียว ก็ขายได้ปีละครั้งหรือ สองครั้ง แต่ถ้าเรารู้จักตัดแปลง แปรรูปมาเป็นน้ำอ้อย ก็จะทำให้ชาวไร่มีรายได้ทั้งปี “

คุณประกอบจึงได้แบ่งที่ดิน ซึ่งมีพื้นที่ประมาณ 600 ไร่ เป็นสองส่วน ส่วนหนึ่งปลูกอ้อยส่งโรงงาน และอีกส่วนหนึ่งปลูกอ้อยคั้นน้ำ ได้แก่พันธุ์สุพรรณบุรี 50 และพันธุ์อื่น ๆ เช่น พันธุ์เค 92 สลับกันไป เพื่อให้มีอ้อยให้ตัดได้ทุกวัน ด้วยการแบ่งเนื้อที่แต่ละแปลงเป็นแปลงเล็ก ๆ ย่อย ๆ หลาย ๆ แปลง แต่ละแปลงคำนวณวันปลูก และวันตัดให้เหลื่อมล้ำกันไป

นอกจากนี้ยังเปิดโอกาสให้สมาชิกชาวไร่อ้อยอื่น ๆ อีกประมาณ 30 ราย ปลูกอ้อยส่งโรงงาน ทำให้มีวัตถุดิบป้อนโรงงานได้ทั้งปี

เริ่มต้นธุรกิจด้านผลิตและจำหน่าย น้ำอ้อยสด น้ำนมอ้อย น้ำอ้อยเกรดหิมะ วุ้นน้ำอ้อย เริ่มทำมาได้ 3 ปีแล้ว แต่เดิมเคยทำไร่อ้อยมาก่อนประมาณ 50 ปี โดยทำเป็นระบบธุรกิจครอบครัว แล้วเริ่มมาจับธุรกิจด้านน้ำอ้อยทีหลัง โดยใช้ชื่อแบรนด์ว่า “ไร่มะจน “ ซึ่งคนส่วนใหญ่จะรู้จักในนามนี้เพราะเดิมคำว่า “ไร่มะจน “ จะติดหน้ารถบรรทุกอ้อย เป็นคำที่จำง่ายคนรู้จักเยอะ คุณประกอบจึงเลือกใช้คำนี้มาตั้งเป็นชื่อบริษัท และตั้งเป็นชื่อแบรนด์ของผลิตภัณฑ์ ปัจจุบันเริ่มทำอ้อย น้ำแข็ง มีลักษณะคล้ายไอศกรีมซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์อาหารตัวใหม่สุดจะวางขายในเร็ว ๆ นี้ ปัจจุบันได้เริ่มขายมีเฟรนไชส์ กว่า 60-70 เฟรนไชส์ ซึ่งวางขายในห้าง Lotus, Big C, The Mall, Central และต่างจังหวัด เช่น โคราซ หัวหิน ชลบุรี เป็นต้น

ปัญหาในการประกอบธุรกิจก็มี เรื่องพื้นที่ในการขายในห้าง เนื่องจากทางห้างเก็บค่าพื้นที่แพงบ้าง ขึ้นราคาค่าพื้นที่บ้างและบางครั้งให้หยุดขายโดยที่ไม่มีเหตุผลแจ้งก่อนล่วงหน้า เป็นต้น และปัญหาทางด้านการขนส่งที่ยังกระจายไม่ทั่วถึงมากนัก

สำหรับน้ำอ้อย “ไรไม่จน” สูตรพาสเจอร์ไรส์ “ จะใช้การบรรจุขวดแก้วและถุง ซึ่งได้รับความช่วยเหลือจาก SME Bank ทั้งในเรื่องของเครื่องจักรและอื่นๆ ทำให้มีสภาพคล่องทางการเงินที่ดี จากความช่วยเหลือของหน่วยงานต่างๆ ทำให้น้ำอ้อยพาสเจอร์ไรส์ “ ไรไม่จน ” ไม่เพียงแต่ประสบความสำเร็จในด้านการพัฒนาตัวสินค้าเท่านั้น แต่ยังคิดค้นรูปแบบการขายและการกระจายสินค้าได้อย่างน่าสนใจอีกด้วย โดยส่วนหนึ่งได้รับความร่วมมือจากซีพี ที่ได้นำเครื่องปั่นเกล็ดจากอิตาลีมาใช้กับสินค้าได้ 3 รูปแบบ ทั้งเกล็ดหิมะ , ภู่น้ำ และน้ำอ้อย โดยทำเป็นรูปแบบกวดในราคาเพียง 110,000 บาท นับว่าเป็นรูปแบบการขายใหม่ที่ช่วยส่งเสริมอาชีพให้กับท้องถิ่น และพัฒนาเทคโนโลยีจนได้คุณภาพของน้ำอ้อยพาสเจอร์ไรส์ “ ไรไม่จน ” ราคาขาย บรรจุขายขวด ราคา 10 บาท ขนาด 250 ซีซี แก้ว ราคา 10 บาท แก้วใหญ่ 15 บาท โดยหน้าร้อนจะขายดีที่สุดต่างจังหวัดจุดขายใหญ่อยู่ที่โคราช รองลงมาเป็นจังหวัดชลบุรี พัทยา และหัวหิน เป็นต้น จุดเด่นอยู่ที่ความสดของน้ำอ้อยที่จะคั่นกันสด ๆ และการทำผ่านกระบวนการฆ่าเชื้อแบบพาสเจอร์ไรส์ที่ถูกต้องตามหลักการโดยรับประกันว่าผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยจากการรับประทานแน่นอน นอกจากนี้ยังได้รับ OTOP 5 ดาว ของจังหวัดราชบุรีด้วย สามารถเก็บไว้ในตู้เย็นได้ 10 – 15 วัน วัตถุประสงค์ อ้อยที่ปลูกในไร่ของตนเองและของเกษตรกรในละแวกใกล้เคียง โดยสามารถผลิตน้ำอ้อยได้ วันละ 3,000 กิโลกรัม อนาคต กำลังทำอ้อยน้ำแข็ง มีลักษณะคล้ายไอศกรีม และอ้อยเยลลี่ ซึ่งจะวางขายในตลาดเร็ว ๆ นี้

ผลิตภัณฑ์จากอ้อยที่ปลูก

1. น้ำอ้อยพาสเจอร์ไรส์
2. ภู่น้ำอ้อย
3. นมน้ำอ้อยพาสเจอร์ไรส์
4. น้ำอ้อยเกร็ดหิมะ

ใบงาน
กิจกรรมที่ 11

1. วิทยากรมีแนวคิดอย่างไรในการประกอบอาชีพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ปัจจัยอะไรบ้างที่ทำให้วิทยากรประสบความสำเร็จในการประกอบอาชีพ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

กิจกรรมที่ 12

ปัจฉิมนิเทศ

ประเภทกิจกรรม	พัฒนาความสนใจอาชีวะในท้องถิ่น
วัยของผู้รับบริการ	นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ขนาดของกลุ่ม 15 คน เวลา 50 นาที
แนวคิด	การจัดกิจกรรมต่าง ๆ เมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมควรมีการสรุปและประเมินผล การจัดกิจกรรม เพื่อให้ทราบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจ มากน้อยเพียงใด และผู้ร่วมกิจกรรมจะสามารถนำความรู้ที่ได้รับมาใช้ ประโยชน์ได้หรือไม่ อีกทั้งผู้จัดกิจกรรมจะได้พัฒนากิจกรรมให้มีความ เหมาะสมยิ่งขึ้น
จุดมุ่งหมาย	<ol style="list-style-type: none"> 1. เพื่อประเมินการจัดกิจกรรม 2. ประเมินความรู้สึกรู้สึก/ทัศนคติของนักเรียนเกี่ยวกับอาชีพอิสระ
สื่อประกอบกิจกรรม	<ol style="list-style-type: none"> 1. แบบประเมินกิจกรรมแนวอาชีพอิสระในท้องถิ่น 2. กระดาษรูปหัวใจ 3. C.D. และเนื้อเพลง "หวังดี"
การดำเนินกิจกรรม	
	<u>ขั้นนำ</u>
	ครูชวนนักเรียนคุยเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมที่ผ่านมา นักเรียนได้รับความรู้เรื่อง อาชีพอิสระเพิ่มขึ้นหรือไม่
	<u>ขั้นกิจกรรม</u>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ขั้นแลกเปลี่ยนประสบการณ์</u>แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็น 3 กลุ่ม ให้นักเรียนพูดคุย กัน <ol style="list-style-type: none"> ประเด็นที่ 1 นักเรียนได้รับประโยชน์อะไรบ้างจากการเข้าร่วมกิจกรรมใน ครั้งนี้ ประเด็นที่ 2 นักเรียนชอบหรือประทับใจกิจกรรมใดเป็นพิเศษ เพราะอะไร 2. <u>ขั้นสะท้อนกลับ</u>การรับรู้ <ol style="list-style-type: none"> - ให้นักเรียนส่งตัวแทนกลุ่มออกมานำเสนอ ประเด็นในข้อ 1

- นักเรียนคนใดมีข้อคิดที่แตกต่างจากกลุ่มบ้าง
  - ครูตอบข้อซักถามในประเด็นที่นักเรียนยังข้องใจ
3. **ขั้นสรุปสาระสู่ชีวิต**
ครูแจกกระดาษรูปหัวใจให้นักเรียน เขียนประเด็นต่อไปนี้
“ ถ้านักเรียนไม่มีโอกาสศึกษาต่อ นักเรียนอยากทำอาชีพอิสระ อะไร เป็นอาชีพอิสระประเภทไหน และเพราะอะไร “
4. **ขั้นคิดและนำไปปฏิบัติ**
ให้นักเรียนทำแบบประเมินการจัดกิจกรรมแนะแนวอาชีพอิสระในท้องถิ่น

ขั้นสรุป

ครูกล่าวขอบคุณนักเรียนที่ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมเป็นอย่างดี ขอให้
นักเรียนนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับตนเอง ครอบครัว
และประเทศชาติต่อไป

ถ้าหากมีปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ ขอให้ทุกคนรับรู้ไว้ว่า ครู และเพื่อน ๆ ทุกคน
พร้อมเป็นกำลังใจ และมีความ “หวังดี” มอบให้กันตลอดไป (ครูเปิดเพลง หวังดี ของ ศุ
บุญเลี้ยง)

การประเมินผล

1. สังเกตจากการเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น
2. สรุปจากแบบประเมิน

ใบงาน
กิจกรรมที่ 12
ปัจฉิมนิเทศ

อาชีพอิสระที่นักเรียนอยากทำ.....
ประเภทของอาชีพ.....
เหตุผล.....
.....
.....
.....

อาชีพอิสระที่นักเรียนอยากทำ.....
ประเภทของอาชีพ.....
เหตุผล.....
.....
.....
.....

แบบประเมินการเข้าร่วมกิจกรรมแนะแนวอาชีพ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านข้อคำถามแล้วแสดงความคิดเห็นโดยทำเครื่องหมาย
ในช่องระดับความคิดเห็น ที่ตรงกับความรู้สึกของนักเรียน

ข้อ	รายการที่ประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
		มาก	ปานกลาง	น้อย
1	นักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับอาชีพอิสระในท้องถิ่น			
2	นักเรียนคิดว่าจะสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตจริงได้			
3	ความเหมาะสมของเนื้อหาและกิจกรรม			
4	ความเหมาะสมของสื่อ อุปกรณ์ที่ใช้ในการทำกิจกรรม			
5	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการร่วมกิจกรรม			
6	นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น			
7	นักเรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม			
8	ความชัดเจนในการอธิบายและดำเนินกิจกรรมของครู			
9	ความพึงพอใจในกลุ่มสมาชิกที่เข้าร่วมกิจกรรม			
10	ความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม			

ความคิดเห็นเพิ่มเติม

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบใจในการให้ความร่วมมือ

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางกานติมา ศรีทิพย์
วัน เดือน ปี เกิด	17 สิงหาคม 2505
สถานที่เกิด	อำเภอจอมบึง จังหวัดราชบุรี
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตร์บัณฑิต วิชาเอกภาษาอังกฤษ วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง ปีการศึกษา 2528
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนกรับใหญ่ของกุศลกิจพิทยาคม อำเภอบ้านโป่ง จังหวัดราชบุรี
ตำแหน่ง	อาจารย์ 2 ระดับ 7